

ምዕራፍ ፯

ምሥጢረ - ቅንሣኤ ሙታን

የቅንሣኤ ሙታን ቅርጽ፡ ቅንሣኤ ሙታን ማለት ተለያይተው በተለያዩ ሥፍራ ይኖሩ የነበሩ ነፍስና ሥጋ እንደገና ተዋሕዶ መነሣቱና ከሞት በኋላ በነፍስና በሥጋ ሕይወት ማግኘት ማለት ነው።

ቅንሣኤ ያለው ፍጡር ማን ነው ?

ከዘያ ሁለቱ ሥነ ፍጥረት ውስጥ መላእክት የማይሞቱ ሲሆኑ ቅንሣኤ አይመለከታቸውም፤ ከሌሎቹ ደግሞ ሰው ለየት ብሎ ከሞተ በኋላ ይነሣል። ለሰው ቅንሣኤ ያስፈለገበት ምክንያት ሰው የተፈጠረው ጥንቱንም ነፍሱና ሥጋው ሳይለያዩ በሕይወት እንዲኖር እንጂ ለሞት አልነበረም። “እግዚአብሔር ለሞት አላደረገንምና ለሕይወት እንጂ” 1ኛ ተሰ. 13፡16። ጳፋ ግን ሰው እግዚአብሔር ባስቀመጠው ሥፍራ ጸንቶ በላልተገኘ የሞት ፍርድ ተፈረደበት። ሕግም ንስሐ ስለገባ ቅንሣኤ ሙታን ታወጀለት። ስለዚህ ከፋም ሠራ ደግ ሁሉም ከሞት ይነሣሉ። ጳንኤል እንዳለ “በምድር ትበያ ውስጥ ካንቀላቱት ብዙዎች ይነቃሉ፤ እኩሌቶቹ ወደ ዘለዓለም ሕይወት፤ እኩሌቶቹም ወደ እፍረትና ወደ ዘለዓለም ጉስቁልና” ትን. ዳን. 12፡2። እንዲሁም ኢሳይያስ ጳውሎስ ሌሎችም የቅንሣኤ ሙታንን መኖር እንዲህ ሲሉ ገልጸዋል።

— ትን. ኢሳ. 26፡19 “ሙታንም ሕያዋን ይሆናሉ፤ ራሳቸውም ይነሳሉ፤ በምድር የምትኖር ሆይ ጠልህ የብርሃን ጠል ነውና፤ ምድርም ሙታንን ታወጣለችና ንቁ ዘምሩ።”

— 1ኛ ተሰሎንቄ 4፡14 “ኢየሱስ እንደሞተና እንደተነሣ ካመንን እንዲሁም በኢየሱስ ያንቀላቱትን እግዚአብሔር ከእርሱ ጋር ያመጣቸዋልና።”

— ዮሐ. ወን. 5፡28 “በመቃብር ያሉት ሁሉ ድምጹን የሚሰሙ በት ሰዓት ይመጣል፤ መልካምም ያደረገ ለሕይወት ቅንሣኤ፤ ከፋም ያደረገ ለክፋ ቅንሣኤ ይወጣሉና።”

ትንሣኤ ሙታን የሚሆነው መቼ ነው ?

በኋለኛው ዘመን ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ተመልሶ ሲገባ “እነሆ ከደመና ጋር ይመጣል፣ ዓይንም ሁሉ የጋንታም ያዩታል፣ የሦድርም ወገኖች ሁሉ ስለ እርሱ ዋይ ዋይ ይላሉ” ራዕይ 1 : 7 አዎን ጌታ በአልፍ አላላፋት መላእክት ታጅቦ ሰማይና ምድር በመብረቅ እየታረሰ፣ እሳት በፊቱ እየነደደ በታላቅ ግርማ ይመጣል ። የተሰቀ ለበትን መስቀል ይዞ፣ የተወጋ ጉኑን እያሳየ ደሙን እያንጠፈጠፈ በዕለተ ዓርብ ስለ እኛ ሲል የተቀበለውን መከራ እያስታወሰን ይመጣል ።

ይህንንና አስፈሪና ታላቅ ቀን ልበ አጥላክ ዳዊት ሲገልጽ “ከከብሩ ውበት ከጽዮን እግዚአብሔር ግልጥ ሆኖ ይመጣል ። ዝግም” አይሉም፣ እሳት በፊቱ ይነሳል፣ በዙሪያውም ብዙ አውሎ አለ” መዝ 49 (50) : 2-3 ።

አወይ ስለዚያች ቀን ማሰብ ምንኛ ያስጨንቃል፣ የሰማይ ኃይላት ሁሉ ሲነዋወጡ ሰማይና ምድር እንደብራና ተጠቅልለው ሲያልፉ፣ አበት የዚያን ቀን ! ሁላችንም በከብር ባለቤት በኢየሱስ ክርስቶስ ፊት እንቆማለን ። ኃጥአን ያለቅሳሉ፣ እንባቸው እንደ ክረምት ውሃ በጉንጫቸው እስኪሸቁለቁሉ ። ዳሩ ግን የዚያን ጊዜ ለቅሶና እንባ ከንቱ ነው ። እነሆ የማልቀሻ፣ ወደ እግዚአብሔር የመመለሻ ወቅት ዛሬ ነው ። ኃጥአን የጌታ ቀን ሲዘገይ የማይመጣ መስሎአቸው በኃጢአት ባሕር ውስጥ ገብተው ሲዋጉ፣ ሲሰቁ፣ ሲበርቁ ይኖራሉ ። ጸድቃን ደግሞ የጌታ ምጽአት ባልታሰበ ወቅት እንደሚመጣ ስለተረዱ ራሳቸውን ተቆጣጥረው ሰውነታቸውን ከኃጢአት ገትተው ተጠብቀዋልና ያን ጊዜ ከፀሐይ ሰባት እጅ አብርተው መሪያቸው ክርስቶስን መሰለው ወደተዘጋጀላቸው መንግሥት ይገባሉ ። የትን ሣኤያችን በከብር ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ነው ።

ይህ ይሆናል አይቀርም፣ ጌታም ይመጣል፣ የቅዱሳን ዋጋም እንዲሁ በከንቱ አይቀርም ። የኃጥአንም የሥራቸው ደመወዝ አይነፈጋቸውም፣ ለሁሉም እንደ ሥራው ይከፍላል ። “እነሆ በቶሎ እመጣለሁ፣ ለእያንዳንዱም እንደ ሥራው መጠን እከፍል ዘንድ ዋጋዬ ከእኔ ጋር አለ” ራዕይ 22 : 12 ።

የሰው እነሣስ

የሞትህ ተነሣ የሚል አዋጅ በመላእክት አለቃ በቅዱስ ሚካኤል ይታወጃል ። ሶስት ረቂቃን ነጋሪቶች አሉ፣ ነጋሪት ሲባል ነጋሪት እንዳይመስለን የጌታ ቅዕዝ ነው ። “ጌታ እራሱ በትእዛዝ በመላእክ

ትም አለቃ ደምጽ በእግዚአብሔርም መለከት ከሰማይ ይወርዳልና” 1ኛ ተሰሎንቄ 4 : 16 ።

- የመጀመሪያው ረቂቅ ነጋሪት ሲመታ አውራ የበላው፣ ነፋስ የበተነው ያለቀው፣ የደቀቀው ሁሉ ራሱ በፈረሰበት ቦታ ላይ ይሰበሰባል (ያዕቆብ ዘሥሩግ ቁ. 91)
- ሁለተኛው ረቂቅ ነጋሪት ሲመታ አጥንትና ሥጋ ተዋሕደው ሳይነቀሳቀስ ትኩስ ሬሣ ይሆናል፣ አጥንቶችና ጅግቶች ከሥጋና ከደም ጋራ ይያያሉ ። እስኪነሱ ያለመንቀሳቀስ ፍጹም በድን ይሆናሉ ።
- ሶስተኛው ረቂቅ ነጋሪት ሲመታ በተዋሚ አካል በምትናገር አንደበት ከራስ ጠጉራቸው እስከ እግር ጥፍራቸው ከቁጥር ሳይጉድሉ ከሰውነታቸው ሳይከፈሉ ወንድ በእቅመ አጻም የሠላሣ ዓመት ጉልማሳ፣ ሴት በእቅመ ሔዋን የአሥራ አምስት ዓመት ቆንጆ ሆነው በአርባ ቀን በእናቱ ማጎጸን ደም ሆኖ የወረደ ጽንሰ ሳይተር በጉም ይሁን ከፋ ሥራቸውን ይዘው ይነሣሉ ። ጌታ ራሱ በማቴዎስ ወንጌል 25 : 31-46 ባለው ላይ እንደጠቀሰው በጉቸን በቀኝ፣ ፍየሎቹን በገራ ያቆማቸዋል ።

በበገና በፍየል የተመለሱት እነማን ናቸው ?

ጸድቃንን በበግነት አንን በፍየል መስሎአቸዋል ። ለምን ተመለሱ ቢባል የበጉች ተፈጥሮ ከጸድቃን ሥራ ጋራ ሲመሳሰል የፍየሎች ተፈጥሮ ደግሞ ከኃጥአን ጋር ስለሚመሳሰል ነው ። ምክንያቱም

- ሀ. በጉች በደጋ እንጂ በቆላ አይኖሩም፣ ተስማሚያቸው ደጋ ነው ። ጸድቃንም በመከራ ሥጋ እንጂ በተድላ ደስታ ሲመኖር ሲሉ ሃይማኖታቸውን ከደው በምግባረ ብልሹነት አይገኙም ። ፍየሎች በቆላ እንጂ በደጋ አይኖሩም፣ ኃጥአንም በተድላ ደስታ ለመኖር ሲሉ ሃይማኖታቸውን ለወርቅ፣ ለብር ብለው ይለውጣሉ ።
- ለ. በጉች እረኛቸው ባሰማራቸው ሥፍራ ጸንተው ይኖራሉ፣ ጸድቃንም እረኛቸው ክርስቶስ ባሰማራቸው በአንዲት ሃይማኖት ጸንተው ይኖራሉ ። ፍየሎች እረኛቸው ባሰማራቸው ሥፍራ ጸንተው አይቆዩም፣ እንዲሁ ሲባዝኑ እረኛቸውንም ያደክሙታል ። ኃጥአንም እንዲሁ በአንዲት ሃይማኖት ጸንተው አይቆዩም ። አሥሩን ሃይማኖት መሰል ሁሉ እንደ ሸሚዝ ሲለዋወጡ ይታያሉ ። እንዲሁም ፈጣሪያቸው ክርስቶስ አንድ ወንድ ለአንዲት ሴት ያለውን ትምህርት ተላልፈው በዝመት ሕይወት ይኖራሉ ።

ሐ. በጉች ጥቂት ሣር ካገኙ ተፋቅረው አብረው ይበላሉ ፤ እርስ በእርሳቸው አይጣሉም ፤ ጸድቃንም ያለቻቸውን ያገኝዋትን ከወንድሞቻቸውና ከእህቶቻቸው ጋር ሆነው ተፋቅረው ይበላሉ እንጂ ምቀኝነትና ስስትም የለባቸውም ። ፍየሎች ግን እርስ በእርሳቸው ሲጣሉ ሳሩ ፤ ቅጠሉ ሞልቶ ለሁላቸውም ሲበቃ ሳለ ፤ ከስስታቸው የተነሣ ሲዋጉ ሲጣሉ ይታያሉ ። ኃጥአንም የሚበላ የሚጠጣ ሞልቶ ሀብት ተትረፍርፏቸው ሳለ እነሱ ግን ከስስታቸው የተነሣ ወገኖቻቸው የሚልሱት የሚቀምሱት አጥተው እያዩ እነሱን ካላቸው ከፍለው ማብላትና ማጠጣት ሲገባቸው እነርሱ ግን ያላቸው አልበቃ ብሎአቸው ሲጣሉ ለገንዘብ ብለው የማይገባቸውን ሲያደርጉ ይላሉ ሰው ሀብት ዘለው ሊመኝ ይገኛሉ ።

መ. የበጉች ላታቸው የወደቀ ሐፍረተ ሥጋቸው የተሸፈነ ነው ። የጸድቃንም ኃጢአታቸው በሰው ዘንድ የተጋለጠ አይደለም ። ኃጢአት ቢሠሩም በንስሐ ሌላ ሰው ሳይሰናከልባቸው በሰው ር ለንስሐ አባታቸው ነግረው ቶሎ ያጠፉአታል ። የፍየሎች ግን ላታቸው የተሰቀለ ፤ ሐፍረተ ሥጋቸው የተጋለጠ ነው ። የኃጥአንም የኃጢአት ሥራቸው በሰው ዘንድ የተጋለጠ ለሚሠሩት እኩይ ምግባር ቅንጣት ታክል የማያፍሩ በየአደባባዩ ኃጢአትን የሚፈጽሙ ምን ይሉኛልን ከሰብዓዊ ጠባያቸው ፍቀው የጣሉ ናቸው ።

ሠ. በጉች አቆልቋለው እንጂ አሻቅበው አያዩም ። ጸድቃንም ሁልጊዜ በትሕትና ሕይወታቸውን ይመራሉ ፤ ደካማነታቸውንና ኃይል የእግዚአብሔር መሆኑን ያውቃሉ ። ስለዚህ አይታበዩም አዋቂ ሆነው ሳለ አላዋቂ ነን ይላሉ ፤ ባለጸጋ ሆነው ሳለ ድሆች ነን ፤ ሀብት የእግዚአብሔር ነው ይላሉ ፤ ምግባር ፤ ትሩፋት እያላቸው ምንም የሌለን ኃጢአተኞች ነን ፤ እንተ ፈጣሪያችን በቸርነትህ ማረን ይላሉ ። ፍየሎች ግን አሻቅበው ነው የሚያዩት ፤ ሁልጊዜ አንገታቸውን እንዳንጠራሩ ፤ በዚህ ላይ ትዕቢታቸው ፤ ልክ እንደ ፍየሎች ኃጥአንም ደካማ ሆነው ሳለ ብርቱዎች ነን ይላሉ ። ሀብት የእግዚአብሔር ሆኖ ሳለ እነሱ ግን ለጊዜው ባገኙት ሀብት በመመካት ድሀ ወገኖቻቸውን ይንቃሉ ያንቋሽሻሉ ። አዋቂ እግዚአብሔር ሆኖ ሳለ እነሱ ግን ትንሽ ፈጽል ቆጥረው ከኛ በላይ አዋቂ ለአባር ነው ይላሉ ። ሁልጊዜ ስለ ታላቅነታቸው ፤ ስለ ኃይልነታቸው ሲያወሩ ነው የሚውሉት ። ትሕትና በእነሱ ዘንድ የበታችነት ምልክት ነው ።

ረ. ከበጉች ውስጥ አንዲቱን ተኩላ ቢነጥቅ “ በግ ከበረረ የሰው ልጅ ካመረረ ” እንዲባል እነርሱም ሁለተኛ ወደዚያች በታረቃቸውን አይመልሱም ፤ በዚያው ጠፍተው ይቀራሉ ። ጸድቃንም እኩይ ሞት ከእነሱ አንዱን ነጥቆ በወሰደው ጊዜ ነገም የእነሱ ተራ እንደሚሆን ተረድተው ከኃጢአት ሥራቸው በንስሐ ተመልሰው እግዚአብሔርን በንጽሕና በቅድስና ሕይወት ያገለግሉታል እንጂ ወደዚያ የኃጢአት ሥራቸው ዳግም አይመለሱም ። ፍየሎች ግን ከመሃከላቸው ነብር አንድዋን ቢወስድ ለጊዜው ይንብረው ይሄዳሉ የኋላ ኋላ ግን ተመልሰው በጉረኖ አቸው ውስጥ ይገኛሉ ። ኃጥአንም ከመካከላቸው አንዱ ሳያስቡት በሞት ተነጥቆ ሲወሰድ ሲያዩ ለጊዜው ደንግጠው ከኃጢአት ሥራቸው ታቅበው በንስሐ ወደ እግዚአብሔር ይመለሳሉ ፤ የኋላ ኋላ ግን ያ የሞተው ሰው ከሐሊናቸው ሲጠፋና የዓለምም ሁኔታ ሲማርካቸው ይረሱትና እንደገና ወደ ቅድም የኃጢአት ሥራቸው ይመለሳሉ ። በዚህ ጸባያቸው በጉች የጸድቃን ፤ ፍየሎች የኃጥአን ምሳሌ ሆነዋል ። ዳሩ ግን በግ ጸድቅ ፤ ፍየል ኃጥአ ማለት አለመሆኑ በእያንዳንዳችን ሕሊና ሊታወቅ ይገባል ።

የግራና የቀኝ ምሳሌ

- ጸድቃን በቀኝ የሚቆሙት ምሳሌያቸው ስለሆነ ነው ፡
- ቀኝ ቅን ነው ፤ ጸድቃንም ሃይማኖት ምግባር ለመሥራት ቅን ናቸው
 - ቀኝ ፈጣን ነው ፡ ” ” ” ” ፈጣን ”
 - ቀኝ ብርቱ ነው ፡ ” ” ” ” ብርቱ ”
- ኃጥአን በግራ የሚቆሙት ምሳሌያቸው ስለሆነ ነው ፡
- ግራ ጠማማ ነው ፤ ኃጥአንም ሃይማኖት ምግባር ለመሥራት የተጣመሙ ናቸው ፤ በዚህ ሲሉአቸው በዚያ ይላሉ ፤ ምክንያት ያበሳሉ ።
 - ግራ ዳተኛ ነው ፤ ኃጥአንም ሃይማኖት ምግባር ለመሥራት ዳተኞች ናቸው ። ቤተ ክርስቲያን ለምን አትሄዱም ሲሉአቸው ፤ እዚህ በታ ደርሼ መጥቼ ደከመኝ ፤ ጸልዩ ሲባሉ መመሁ ምን ዋጋ አለው ፤ እራሱ እግዚአብሔር ፍላጎቴን ያውቀው የለ ፤ ስንዴ ጹሙ ሲባሉ ይለግማሉ ።
 - ግራ ሰነፍ ነው ፤ ጠንከር ያለ ሥራ መሥራት አይችልም ። ኃጥአንም በሃይማኖት በምግባር በኩል ጠንከር ያለ ነገር ሲገጥ

ማቸው ደዘመን ስለቸን ብለው ይተውታል ። ለጋጠኤት ሥራ ግን አይደዘመም ፤ ሌሊት ጨለማን ተገን አድርገው ሲዘርፉ ሲዘመቱ ይውላሉ ።

ሕያዋንና ምውታን የተባሉትን እነማን ናቸው ?

ሕያዋን — ጸድቃንን ሕያዋን ይላቸዋል ፤ ምክንያቱም በዚህች ምድር ላይ በወዲያኛው ዓለም ላይ ሕያው የሚያሰኛቸውን ሃይማኖትና ምግባር ጠብቀው ተገኝተዋልና ።

ምውታን — ኃጥአንን ምውታን ይላቸዋል ፤ ምክንያቱም በዚህ ምድር ላይ በወዲያኛው ዓለም ምውት የሚሆኑበትን ሥራ ሠርተዋልና ።

አንዳንድ ጥያቄዎች በትንሣኤ ሙታን ላይ

— ሰው ከፈረሰ ከበሰሰበሰ በኋላ እንዴት ይነሣል ?
የቅዱስ ጳውሎስ መልስ “ አንተ ሞት አንተ የምትዘራውን ስንዴ ሳይሞት ሳይፈርስ ሳይበሰብስ ፍሬ እንደማያፈራ አታይም ? ሰውም እንደዚሁ ” 1ኛ ቆሮ. 15 : 36

— ጸድቃንና ኃጥአን በስሕተት ተቀላቅለው አይነሱም ?
አይነሱም ፤ ኃጥአን ኃጢአታቸውን ይዘው ሲነሱ ጸድቃን ደግሞ የጽድቅ ሥራቸውን ይዘው ነው የሚነሱት ። ምሳሌ ነግሮ ስንዴ በአንድነት ተቀላቅለው በአንድ መሬት ላይ ቢዘሩ ነግ ነግ ሆኖ ይበቅላል እንጂ ስንዴ ሆኖ አይበቅልም ፤ ስንዴውም ስንዴ ሆኖ ይበቅላል እንጂ ነግ ሆኖ አይበቅልም ኃጥአንና ጸድቃንም እንደዚሁ ።

— አውሬ የበላቸው ሰዎች ወደ አውሬው ሥጋነት የተለወጡ ስለሆነ በትንሣኤ ወቅት ሥጋቸው ከአውሬው ሥጋ ተለይቶ እንዴት ይነሳል ?
አሁንም ይህንን በምሳሌ መልሱን እንሰጣለን ። አፈርና እህል በአንድነት ተቀላቅሎ ቢዘራ አፈሩ እዚያው አፈር ሆኖ ሲቀር እህሉ ግን ይበቅላል ። አውሬ የበላቸው የሰዎች ሥጋም በትንሣኤ ወቅት በእግዚአብሔር ሥልጣን የእነሱ ሥጋ ከአውሬው ሥጋ ተለይቶ ሲነሳ የአውሬው ሥጋ ግን ትንሣኤ ስለሌለው እዚያው ፈርሶ በሰብሶ ይቀራል ።

— የክርስቶስ መምጫው ቀን ይታወቃል ወይ ?

“ ስለዚያች ቀንና ስለዚያች ሰዓት ግን ከእግዚአብሔር በቀር መላእክትም የሰው ልጅም ቢሆን አያውቁትም ” ማቴዎስ 24 : 36 እንግዲህ ከባለቤቱ ከክርስቶስ በቀር ማንም ፍጡር አያውቃትም ።

— ክርስቶስ ሶስት መዓልት ፤ ሶስት ሌሊት በክርስ መቃብር አደረ የሚባለው እንዴት ሆኖ ነው ?

ለዚህ ምላሽ የዕብራውያንን አቆጣጠር ማወቅ ያስፈልጋል ። የመጽሐፍ ቅዱስን ምሥጢር ለማወቅ መጽሐፍ ቅዱስን የጻፉት የዕብራውያንን ሥርዓት ወግና ጂኦግራፊያዊ (መልክዓ ምድራዊ) አቀማመጥ ማወቅ ያስፈልጋል ። ምክንያቱም ጸሐፊዎቹ ባህላቸውንና ሥርዓታቸውን ጠብቀው የጻፉት ስለሆነ ። ጌታ ዓርብ ተሰቅሎ ቅዳሜ ለእሑድ አጥቢያ ከተነሣ እንዴት ብሎ ሶስት መዓልት ሶስት ሌሊት ይሞላል ሊያስኝ ይችላል ። በዕብራውያን አቆጣጠር ሌሊት የሚቆጠረው በዋዜማው ካለው አሥራ አንድ ሰዓት ጀምሮ ነው ። ከአሥራ አንዱ ሰዓት በፊት ያሉት ሰዓቶች ግን አንድ ሰዓትም ቢሆን አንድ አንድ መዓልትና ሌሊት ይቆጠራል ። ጌታ የተቀበረው ዓርብ ከአሥራ አንድ ሰዓት በፊት ስለሆነ የተቀበረበት ሰዓት የዓርብን መዓልትና ሌሊት ያጠቃልላል ። ዓርብ ከሠርክ አሥራ አንድ ሰዓት ጀምሮ እስከ ቅዳሜ አሥራ አንድ ሰዓት ከሰዓት በኋላ ድረስ ያለው የቅዳሜ መዓልትና ሌሊት ነው ። ቅዳሜ ከአሥራ አንድ ሰዓት ጀምሮ ያለው እሑድ ነው ። አንዱም ሰዓት ቢሆን ከላይ እንደተገለጠው የዕለቱን ሰዓቶች ያሟላል ። ጌታም የተነሣው እሑድ በመገፈቀ ሌሊት ስለሆነ ሶስት መዓልት ሶስት ሌሊት ይሆናል ። ሁለተኛው ደግሞ የተሰቀለው በዕለተ ዓርብ ስለሆነና የሞተውም በዕለተ አርብ በመሆኑ አቆጣጠሩ ከአርብ ጠዋት ይጀምራል ። አርብ ጠዋት ከ12 ሰዓት እስከ ስድስት ሰዓት ድረስ በምድር ላይ ብርሃን ነበር ፤ አንድ ቀን ። ከስድስት ሰዓት እስከ ዘጠኝ ሰዓት በምድር ላይ ጨለማ ሆነ ይላል መጽሐፍ ቅዱስ ፤ ያም ጨለማ እውነተኛ ጨለማ እንጂ በምትሐት የሆነ ሰላልሆነ አንድ ሌሊት ይቆጠራል ። አንድ ቀን አንድ ሌሊት ይኖረናል ። ዓርብ ከዘጠኝ ሰዓት እስከ ምሽቱ አሥራ ሁለት ሰዓት እንደገና ቀን ሆኖአል ። አርብ ሌሊት ለቅዳሜ አጥቢያ ያለውን ጨለማ ወይም ሌሊት ስንቆጥር ሁለት ቀን ሁለት ሌሊት ይሆናል ። ቅዳሜ ሙሉ ቀንና ሌሊት ለእህድ አጥቢያ ጌታ እሁድ ሌሊት ተነስቷል ፤ አንድ ላይ ሲደመር ሶስት መዓልት ፤ ሶስት ሌሊት ይሆናል ። እንግዲህ በሁለቱም ዓይነት የሚቆጥሩ ሰላላ ሁለቱም ዓይነቶች ቀርበዋል ፤ እኛም የገባንና የተረዳንን አቆጣጠር መርጠን ማስረዳትም መረዳትም እንችላለን ።

— አንዳንድ የእምነት ከፍሎች ክርስቶስ ነገ ይመጣል ፤ ከነገ ወዲያ እያሉ የክርስቶስ ምጽአት ቅርብ አድርገው ሲናገሩ ይሰማሉ ፤ ይህ እንዴት ነው ?

ለዚህ ጥያቄ ቅዱስ ጳውሎስ መልስ አለው። “ ነገር ግን ወንድ ሞት ሆይ ስለጌታችን ስለኢየሱስ ክርስቶስ መምጣትና ወደ እርሱ ስለመሰባሰባችን በመንፈስ ወይም በቃል ወይም በእኛ እንደሚመጣ በመልእክት የጌታ ቀን ደርሶአል ብላችሁ ከአእምሮአችሁ ተሉ እንዳትናወጡ፤ እንዳት ደንግጡም እንለምናችኋለን። ማንም በማናቸውም መንገድ አያስታችሁ ከህደቱ አስቀድሞ ሳይመጣና የዓመጽ ሰው እርሱም የጥፋት ልጅ ሳይገለጥ አይደርስምና፤ እኔ እግዚአብሔር ነኝ ብሎ አዋጅ እየነገረ በእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ እስኪቀመጥ ድረስ እምላክ ከተባለው ሁሉ ሰዎች ከሚያመልኩት ሁሉ በላይ ራሱን ከፍ ከፍ የሚያደርገው ተቃዋሚ እርሱ ነው። ” 2ኛ ተሰሎንቄ 2 ፡ 1 — 4 ።

እንግዲህ አስቀድሞ ስለተነገረን ዛሬም ማንም ክርስቶስ ሊመጣ ነው እያለ ያሻውን ቢለፈልፍ ጀርዶችን እንዳንለግሰው ተመክረናል። የክርስቶስን መምጫ ጊዜ ማንም ሰው አያውቅም። እርሱ ባለቤቱ ግን አስቀድሞ የሚሆነውን ሁሉ ገልጦልናል ጊዜውና ድርጊቱ ራሱ ወቅቱ መድረሱን ይገልጽልናል።

ምንታን የሰየተባለ ሐሰተኛ ሰው ክርስቶስ ሊመጣ ነው በማለት ብዙውን ሕዝብ በቀቢጸ ተስፋ ውስጥ ከቶ ሰው ሁሉ ሥራ ፈትቶ ቁጭ ብሎ ሰማይ ሰማዩን ሊያይ ይውል ነበር። ከአሁን አሁን ሰማይና ምድር በመብረቅ ታርሶ ክርስቶስ በእልፍ አእላፋት መላእክት ታጅቦ የሚመጣ እየመሰላቸው ፤ የኋላ ኋላ ውሸቱን መሆኑ ታወቀ።

* ዊሊያም ሚሊር የተባለው የአድቬንቲስት እምነት መሥራች ክርስቶስ በ1844 ዓ.ም. ለፍርድ እንደሚመጣ ስለተነበየ ሰው ሁሉ የእምነቱ ተከታይ ሆኖ ነበር። ኋላ ግን ጊዜው እንደዘበቅ ሊያልፍ ሐሰተኛ ነቢይ መሆኑ ተረጋገጠ።

** ቻርልስ ራስል የተባለው የጄሆቫ እምነት መሥራችም እንዲሁ ስለ ጌታ መምጣት ተንብዮ ነበር። ዳሩ ግን ይመጣል ባለበት ቀን ሳይመጣ ቀረ። ብዙዎች ሐሰተኞች ነቢያት እንደሚነሱ ራሱ ጌታ አስቀድሞ የነገረን ስለሆነ ይሄ መሆኑ ሊያስደንቀን አይችልም።

“ አዎን በቶሎ እመጣለሁ ይላል፤ ሁሉን ቻይ እምላክ ጌታ ኢየሱስ፤ እንደ ዮሐንስ እምነታቸውን ጠብቀው ልብሳቸውን አጽድተው ተጠናቀው ያሉት ደግሞ አሜን ጌታ ኢየሱስ ሆይ፤ ቶሎ ና ” ይላሉ ራዕይ 22 ፡ 21 ።

* Encyclopaedia Britannica, Page 497 (Volume 15)
 ** The Oxford Dictionary of the Christian Church Page 1189

ምዕራፍ ፰

ክብረ ድንግል

በዚህ ንዑስ ርእስ ውስጥ ስለእመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያም ዘለዓለማዊ ድንግልና፤ ክብር እና አማላጅነት ተገልጿል።

1. የስምዋ ቅርጻማ፤ አባትና እናትዋ ስለምን ማርያም ብለው አወጡላት ቢሉ፤

— እነሆ በዚህ ዓለም ከሚመገቡት ሁሉ ምግብ ለአፍ የሚጥም፤ ለልብ የሚመጥን ማር ነው። በጎነትም በሕይወት የተዘጋጀ ጸድቃን ቅዱሳን ያም የሚባል ምግብ አላቸው። ሁለቱን ስናጋጥመው ማርያም የሚል እናገኛለን። ስለዚህ ከዚህ ሁሉ የበለጥሽ የክብርሽ ነሽ ቢሉ ማርያም ብለው አወጡላት ይላሉ አባቶች።

— ዳግመኛም ማርያም ማለት ፀጋ ወሀብት ማለት ነው። ለጊዜው ለእናት አባትዋ ሐብትና ፀጋ ሆኖ ተሰጥታለች። ፍጹሟው ግን ለምእመናን ሁሉ ጸጋና ሐብት ሆኖ ተሰጥታለች።

— አንድም ማርያም ማለት መርሕ ለመንግሥተ ሰማያት ማለት ነው። ይህስ እንዴት ነው ቢሉ፤ እነሆ ዛሬ በዚህ ዓለም ለዕውር መሪ በቅር እንዲሰጡት ሁሉ እርሷም በፍቅሯ በጣዕመ ፍቅሯ የሰውን ሁሉ ኃጢአት ከፋት ፍቃ፤ ከልጅዋ አስታርቃ፤ ከገሃነመ እሳቅ አውጥታ መንግሥተ ሰማያት የምታገባ ስለሆነች መንግሥተ ሰማይ መርታ የምታገባ አሏት።

— አንድም ማርያም ማለት ተላኪተ እግዚአብሔር ወሰብእ ማለት ነው። እንዴት ነው ቢሉ መለኮት ከትሰበእት፤ ትሰበእት ከመለኮት ተዋህዶ በእመቤታችን በእግዚዕቅን ማርያም ማገፀን አድሮ ነበርና ስለዚህ በእግዚአብሔርና በሰው መካከል የምትላክ አሏት።

— በሌላም በኩል ማርያም ማለት ፍጽምት ማለት ነው ። ለጊዜው መልክ ከዚያም ግባት እንዲታይ ይዛ ተገኝታለች ። ፍጹሟው ግን ገጽሐ ሥጋ፣ ገጽሐ ነፍስ፣ ገጽሐ ልቦና እንድትሰጥ ይዛ ስለተገኘች ። እንዲሁም በሀሳብም በሥራም ገጽሐት ናትና ።

— እንደም ማርያም ማለት ልዕልት ማለት ነው ። እርያም ማለት ልዑል ማለት እንደሆነ እመቤታችንም መቅሕተ ፈጣሪ መልዕልተ ፍጡራን ይላታልና (ከፈጣሪ በታች፣ ከፍጡራን በላይ) ናትና ።

— እንዲሁም በእብራይስጥ ማሪሃም ይሏታል ። ማሪ ማለት እመበት ማለት ነው፣ ሃም ማለት ብዙሃን ማለት ነው ። ስለዚህ ማሪሃም የብዙሃን እመበት ማለት ነው ።

2. ዘለዓለማዊ ድንግል ስለመሆንዋ

ሴቶች ድንግልናን ከእናትነት፣ እናትነትን ከድንግልና አስተባብረው መያዝ የማይቻላቸው ሲሆን፣ እርስዋ ግን ድንግልና ከእናትነት ተባብሮላት በከብረ ወሊድ ላይ ከብረ ድንግልና ተጨምሮላት የአምላክ እናት ዘለዓለም ድንግል መሆንዋን የኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ባተክርስቲያኖችን ታምናለች ።

ስለዚህ የእመቤታችን የቅድስት ድንግል ማርያም ድንግልና ልዩ ነው ። ሌሎች ደናግል ሴቶች በሥራ ድንግል ቢሆኑም በሃሳብ ግን ድንግል ሊሆኑ አይችሉምና ። እመበታችን ግን በሀሳብም በሥራም ድንግል ነች ።

እመበታችን ለየሴፍ ስለምን ታጩች ?

ድንግል ማርያም ለየሴፍ መታጩት በባልና በሚስት ግብር ለመገናኘት አይደለም ። እንደሆነ ለምን በእርሷ ስም ተሰጠች ? ቢባል በእርሷ ስም መሰጠቷ ስለብዙ ምክንያት ነው ። የመጀመሪያው ምክንያት ከእርሷ የሚወለደው ክርስቶስ ከይሁዳ ከዳዊት ወገን እንደሆነ ትንቢት ተነግሯል ። ኢሳይያስ 11 : 1 እና 10 ።

ነገር ግን ከእናት ብቻ ተወለደ እንጂ አባት ስለሌለው፣ የሴፍ ከዳዊት ዘር ነውና ክርስቶስ በእናቱ እርሷ በየሴፍ የዳዊት ልጅ ተብሎ እንዲቆጠር ነው ። ምንው በእናቱ የዳዊት ልጅ አይባልም ? ቢባል አይሁድ ሴትን ከትውልድ ቁጥር አግብተው አይቆጥሩምና የናቱን ከትውልድ መቆጠር ስለማይቀበሉ ነው ። ስለዚህም ማለት በእናቱ እንዳይቆጥሩ አይሁድ ስለማይቀበሉአቸው ወንጌላውያን የክርስቶስን ትውልድ ሲቆጥሩ በየሴፍ ቆጥረዋል ። ማቴ. 1 : 16 ሉቃስ 2 : 4 - 5

እኛ ግን ክርስቲያኖች ክርስቶስን የዳዊት ልጅ የምንለው በእንጾር በየሴፍ ላይሆን ከዳዊት ወገን በተወለደች በእውነተኛዋ እናቱ በቅድስት ድንግል ማርያም ነው ። እንዲሁም የሴፍና እመቤታችን ዝምድና ስለአላቸው ነው ። ዝምድናቸውም ቀጥሎ ተገልጿል ።

አልአዛር

ማታን

ቅስራ

ያዕቆብ

እያቂም

የሴፍ

ማርያም

እንግዲህ ከላይ በተገለጸው ሁኔታ ወንጌላውያን የአልአዛር ልጆች ማታንና ቅስራ ሲሆኑና ትክክለኛውን የክርስቶስን ትውልድ ለመግለጽ በቅስራ በኩል አልፈው እመቤታችን ላይ አርፈው ጌታ ከእስዋ እንደተወለደ መጻፍ ሲኖርባቸው በማታን በኩል የቆጠሩት ዕብራውያን ከላይ እንደተጠቀሰው ሁሉ ሴትን ከትውልድ ቁጥር አግብተው ስለማይቆጥሩ ወንጌላውያንም፣ አይሁዶች ምክንያት አግኝተው ወንጌልን ከመቀበል ወደ ጓላ እንዳይሉና የመዳንን መንገድ ከመከተል እንዳያዘነብሉ ሲሉ ነው ። ስለዚህ በዘዴ የየሴፍናና የእመቤታችንን ዝምድና አሳምረው ስለሚያውቁ በየሴፍ ቆጠሩ ። ክርስቶስ ግን ከእመቤታችን የተወለደው ያለ ወንድ ዘር መሆኑ በመጽሐፍ ቅዱስ የታወቀ ነው ። ለየሴፍ እርሷን የመባልዋ ምክንያት አንዱ ከላይ የተጠቀሰው ነው ።

ሁለተኛው ምክንያት ሴት ልጅ ናት ጠባቂ ያስፈልጋታልና በእርሷ ስም እንዲጠብቃት ነው ። ሶስተኛው ክርስቶስ ያለወንድ ዘር መወለዱን አይተው እናቱ ማርያምን ከሰማይ የመጣች ኃይል ናት እንጂ የአዳም ዘር ሰው አይደለችም ። ክርስቶስም ከመልአክ የተገኘ መልአክ ነው የሚሉ መናፍቃን በጋላ እንደሚነሱ ስለማያውቅ ከሰማይ የመጣች ኃይል ብትሆንም ለየሴፍ ትታጭ ነበርን ብሎ ነገራቸውን ለማፍረስ እንዲመች ለምእመናን እውነተኛ የአዳም ዘር እንደሆነች ለማስረዳት በእርሷ ስም ለየሴፍ እንድትሰጥ ተደረገ ።

መታጩት ስለዚህ ምክንያት እንደሆነም አትናቴዎስ ሐዋርያዊ ገልጸታል ። ገብርኤል መልአክም ወደ ድንግል ብቻ እንደተላከ አልተናገረም ። “ስሙ የሴፍ ለሚባል ሰው ወደ ታጩች ድንግል” አለ እንጂ ። የወንድ እርሷን በማለቱ እመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያም በእውነት ሴት እንደሆነች ያስረዳ ዘንድ ብሏልና ። ሃይማኖተ አበው አትናቴዎስ ሐዋርያዊ ክፍል 17 ።

አራተኛው ምክንያት አገልጋይዋ ተላኪዋ እንዲሆን ነው ። ሄሮ ድስ ልጅዋን ሲገድለው በአስፈላጊው ጊዜ ስትሰደድ የሴፍ ተከታይ ሆኖ እንዲረዳት እግዚአብሔር ለየሴፍ እንድትታጭ አዘዘ ።

አምስተኛው ምክንያት ከመደብደብ ሊያድናት ፣ በእሪት ዘጉልቅ ምዕ. 5:19 በተጠቀሰው መሠረት እንዲት ሴት ከባልዋ ሌላ ጸንሳ ብትገኝ ማየ ዘለፋ ያጠጥዋት ነበር ። እንዲሁም አንዲት ሴት ባል ሳታ ገባ ብትጸንስ በሙሴ ሕግ መሠረት ደብድበው ይገድሉአት ነበር ። ስለዚህ እመቤታችን ለየሴፍ ሳትታጭ ቀርታ ጸንሳ ቢሆን አይሁድ ለድብደባ ባበቁአት ነበር ።

ድንግል ማርያም ለየሴፍ መታጨቷ ስለዚህና ይህን ስለመ ስለ ምክንያት ነው እንጂ ለሚስትነት አይደለም ። ለዚህስ ቢሆን ኖሮ ለየሴፍ ትታጭ ሲል ተአምራት ባለሳየም ነበር ፣ ለዚህም ቢሆን አን ዲትን ሴት ለአንድ ወንድ ለማጋባት በትር እስከ ማለምለም በሳስፈለገ ነበር ። ቅን ልቡና ላለው ሰው ድንግል ማርያም ለየሴፍ መታጨቷ ለመገናኘት እንዳይደለ ተአምራቱ ያስረዳል ።

እመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያም በሥጋዋ ብቻ ሳይሆን በሀሊናዋም ድንግል ነበረች ፣ ለዚህም ማስረጃ የሚሆን ፣ መልአኩ ገብርኤል ትጸንጊያለሽ ወንድ ልጅም ትወልጃያለሽ . . . ብሎ ሲያበሰራት ፣ እኔ ወንድ አላውቅ ይህ እንዴት ይሆናል ? . . . ብላ መለ ሰችለች ። እንደ መናፍቃት አባባል ቢሆን ኖሮ በመጀመሪያው ለየሴ ሴፍ ለሚስትነት ከታጨች አንድ ቀን አርግዛ እንደምትወልድ ስለም ታውቅ ስለምን “ይህ እንዴት ይሆናል . . .” ብላ መልአኩን ትግግ. ው ነበር ? ። ይህ እራሱ የሴፍ ለባልነት እንዳልታጨለትና እርሷም ድንግል በክሌዕ (በሁለት ወገን ድንግል) ማለትም በሥጋም በሕሊ ኖም ድንግል መሆንዋን ያረጋግጣል ።

የእግዚአብሔር ጥበብ ድንግል ማርያም በውጭ የየሴፍ እሙኖ እንድትባል ማድረጉ ከላይ ስለተዘረዘሩት ምክንያቶች ነው እንጂ ዘር ለማስገኘት ሔዋን ለአዳም ረዳት ሁኖ እንደተሰጠችው የሴፍ ልጅ ለማስገኘት ረዳት እንዲሆናት አይደለም ። እግዚአብሔር ድንግል ማርያምን የፈጠራት 2ኛው አዳም ክርስቶስን ያለ ወንድ ዘር እንድ ታስገኝ ስለሆነ ፣ ሌቶች ልጅ ለማስገኘት ከሚያካቸው ግብር ሁሉ በጥበቡ ጠብቋታል ።

የሴፍንም በባልነት ግብር እንዳያውቃት በጥበቡ ከልክሎታል ስለዚህ ጸድቅ የሴፍ በውጭ (በግልጽ) ለድንግል ማርያም እሙኖዋ ሲባል ፣ በውስጥ ማለትም በምሥጢር ጠባቂዋ ፣ አገልጋይዋ ፣ አሳዳ ጊዋ ይባላል ።

ሐቄ ከላይ የተጠቀሰው ሆኖ ሣለ አንዳንድ ሰይጣን ያደረባቸው የሰይጣን የግብር ልጆች የማቴዎስ ወንጌል ምዕ. 1 ቁጥር 25 በመጥቀስ ዘለዓለማዊት ድንግል በሆነችው በእመቤታችን ላይ የማይገባ ጸኖና ነገር ይናገራሉ ። “የበኩር ልጅዋን እስከትወልድ ድረስ አላው ቃትም” የሚለውን ይዘው የሴፍ ጌታን ከወለደች በኋላ እመቤታች ንን በግብር አውጃታል የሚል የድፍረት ቃል ይናገራሉ ። በመሠረቱ ይህን ጸኖና ቃል የሚያናገራቸው ያ ጥንተ ጠላት ዲያብሎስ ስለሆነ እግዚአብሔር ይቅር ይበላቸው እያልን ለዚሁ ቃል አጠር መጠን ያለ መልስ እንሰጣለን ።

እንደመናፍቃት አባባል “የበኩር” የሚለው ቃል ሌሎች ልጆ ችም እንዳሉ ያመለክታል ሲሉ “እስከ” የሚለው ቃል ደግሞ ከዚያ በኋላ የሚል ቃልን በውስጥ ያዘለ አድርገው “አላውቃትም” የሚለ ውን ደግሞ “አዳም ሔዋንን ዐወቃት ፣ ከዚያም ቃልን ወለደች” በሚለው ወስደውት “በግብር ዐወቃት” የሚል ትርጉም ሰጥተውት ይገኛሉ ። በመሠረቱ “የበኩር ልጅዋን እስከትወልድ ድረስ ዐላው ቃትም” የሚለው ቃል በአጭሩ ሲተረጎም ፣ እመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያምን በጊዜው የነበሩ ሰዎች በሚገባ እንዳላወቁአት ማለ ትም ማን ወይም ምን መሆንዋን እንዳላወቁ ቅዱስ መጽሐፍ ያስረዳል ከእግዚአብሔር መልአክ በሕልም የተማረው የሴፍ እንኳን የበኩር ልጅዋን እስከትወልድ ስሙም አያስብ ተብሎ እስኪጠራና ሌሎችንም ምልክቶችን እስኪያይ ድረስ ቅድስት ድንግል ማርያም የአማኑኤል እናት መሆንዋን አላወቀም (አልተረዳም) ነበር ። እርስዋ ግን ሁሉን ነገር በእርጋታ ታስተውለው በልብዋም ታኖረው እንደነበር መጽሐፍ ቅዱስ ይመሰክራል ፣ ሉቃስ 2 ፣ 19 እና 51 ።

የበኩር ትርጉም

“የበኩር ልጅዋን ወለደች” የሚለው ቃል ብዙ ሰዎችን አሳስ ቷል ። ይህም ሊሆን የቻለው በተለምዶ የበኩር ልጅ የሚባሉ የግድ ተከታይ ያላቸው መሆን አለባቸው የሚል አስተሳሰብ በእያንዳንዱ ሀሊፍ ስለተቀረጸ ነው ። መጽሐፍ ቅዱስ ግን የበኩርን ትርጉም ብዙሃኑ ከተረዳው ለየት ባለ አተረጓጎም ይተረጎማል ። እግዚአብ ሔር ሙሴን እንዲህ ብሎ ተናገረው ፣ “በእሥራኤል ልጆች ዘንድ ከሰውም ከእንስሳም ማገጸንን የሚከፍት በኩር ሁሉ ለእኔ ቀድሰልኝ የእኔ ነው” ዘጸአት 13 ፣ 1—2

በመጽሐፍ ቅዱስ እንደተገለጸው በኩር የሚባሉት ለመጀመሪያ ጊዜ ከእናታቸው ማገጸን የወጡ መሆናቸውን እንጂ የግዴታ ተከታይ ሊኖራቸው እንደማይገባ ይገልጻል ። አንድ ብቻም ቢሆን የእናቱን

ማሳገጥ ለመጀመሪያ ጊዜ ከፍተኛ ከወጣ ተከታይ ባይኖረውም በኩር ነው። የክርስቶስ በኩርና ግን በዚህ ብቻ የሚረታ አይደለም። ክርስቶስ በኩር መባሉ የአመቢታችን ብቸኛ ልጅ መሆኑን ለመገለጽ ብቻም አይደለም። ተቀዳሚ ተከታይ የሌለውን የአብ የባሕርይ ልጅ መውለድዋን ለመግለጽ ወንጌላዊው ግጥም “የበኩር ልጅዋን ወለደች” ብሏል። በተጨማሪም ክርስቶስ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ በተለያዩ ቦታዎች ላይ በኩር ተብሎ ተጠርቷል። ጥቂቶቹን እንመልከት፡

— ቆላስይስ 1 : 17 “... ከፍጥረት ሁሉ በፊት በኩር ነው፡ ሁሉ በእርሱና ለእርሱ ተፈጥሮአል፤ እርሱም ከሁሉ በፊት ነው”፤ እዚህ ላይ በኩር የሚለው ቃል ተወዳዳሪ ላላቸው ነገሮች የሚጠቀስ ሆኖ ከቀረበ ጌታን ፍጡር አድርጎ ከፍጡራን ጋር እነጻጽሮ እርሱ ከፍጥረታት በፊት ቀደም ብሎ የተፈጠረ ፍጡር ነው። እንደማለት ይሆናል። ይህ ደግሞ የክርስቶስን ትምህርት ሥረ መሠረት የሚያናጋ የተረፈ እርዮሳውያን ትምህርት ስለሆነ ከቅድስት ቤተ ክርስቲያን እምነት ውጭ ነው። አባባሉ የገባው ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ከፍጥረታት በፊት ያለ፤ ፍጥረታትንም አሳልፎ የሚኖር፤ መጀመሪያና መጨረሻ የሌለው መሆኑን ፈጣሪነቱን ለመግለጽ የተጠቀሰ ነው።

— ዕብራውያን 1 : 6 “... በኩርን ወደ ዓለም ሲያገባ” እዚህም ላይ የክርስቶስ በኩር ተብሎ መጠራት አብ ተቀዳሚ ተከታይ የሌለው የባሕርይ ልጁን ወደ መሬት ሂድ፤ ውረድ ተወለደ፤ መት፡ ተሰቀል ብሎ እንደላከው መግለጹ መሆኑ በክርስቶስ ክርስቲያን ተሰኝተናል የሚሉ ሁሉ የማይከዱት ነው። እንግዲህ አብ በኩርን ወደ ዓለም ሲልክ... ስለአለ በኩር የሚለው ቃል ተጠቅሷልና አብ ከክርስቶስ (ከወልድ) ሌላ ልጅ አለው ማለቱ ነውን? ይህም እንዳይባል ፍቅረ እግዚ ዮሐንስ በምዕ. 1 : 18 ላይ “መቼም ቢሆን እግዚአብሔርን በመለኮታዊ ባሕርይው ያየው አንድ ሰንኳ የለም፤ በእባቱ እቅፍ ያለ አንድ ልጁ እርሱ ነገረን” ብሎ ወልድ ብቻ የአብ የባሕርይ ልጁ እንደሆነ አስረግጦናል።

እንግዲህ “የበኩር ልጅዋን” መባሉ መጻሕፍት በኩር በኩር ብለው የተናገሩለት፤ ዓለም ከመፈጠሩ በፊት የነበረ፤ ዓለምና በውስጥዋ ያለች ፍጥረታትን የፈጠረ፤ መጀመሪያና መጨረሻ የሌለውን እምላክ አይናይ፤ ለውለ ባሕርይን ወለደች ለማለት ተፈልጎ ነው።

በሌላ አንጻር “እስከ” ን ተገን አድርገው “እስከትውልድ ድረስ አላወቃችም” የሚለውን እስከን ፍጹሚ ላለው ነገር አስገብተው ከዚያ በኋላ በግብር ዐወቃች የሚል ቅርንጫፍ ቢሰጡትም፤ የተሳሳተ መሆናቸውን ራሱ መጽሐፍ ቅዱስ ያጋልጣቸዋል። “እስከ” ፍጹሚ ላለው ነገር እንደሚገባ ሁሉ ፍጹሚ ለሌለው ነገርም ይገባል። የሚከተሉት ከመጽሐፍ ቅዱስ የወጡ ሲሆኑ የ “እስከ”ን አገባብ ግልጽ ያደረጉልናል። በጽሑፍ እንመልከታቸው።

1ኛ. “የሣኦል ልጅ ሚልኮል እስከ ሞተች በት ቀን ድረስ ልጅ አልወለደችም ይላል 2ኛ ሳሙ. 6 : 23 ይህም ማለት እስከ መቼም ድረስ አልወለደችም ለማለት ነው እንጂ ከሞተች በኋላ ወለደች ለማለት አለመሆኑ የታወቀ ነው።

2ኛ. “ይህም ነገር በሠራዊት ጌታ በእግዚአብሔር ጆሮ ተሰማ፤ እስከሞትሞቱ ድረስ ይህ በደል በእውነት አይሰረይላችሁም” ይላል። ከሞቱ በኋላ ይስተሰረይላቸዋል ማለት ነውን? ኢሳይያስ 22 : 14 ። የዚህ ቅርንጫፍ እስከ ዘለዓለም ለማለት ነው።

3ኛ. ሮሜ 5 : 14 “ከአዳም ጀምሮ እስከ ሙሴ ድረስ ሞት ነገሠ” ይላል። ከሙሴ በኋላ ሞት ቀረ ማለቱ ነውን? አይደለም። “ሞት ሆይ መውጊያህ የታለ?” የተባለው ክርስቶስ ሞትን ድል አድርጎ ከተነሣ በኋላ ነው።

4ኛ. በመዝሙር 110 ቁ.1 ላይ “እግዚአብሔር ጌታዬን ጠላቶቻህን ለእግርህ መረጋገጫ እስከደርግሃህ ድረስ በቀኝ ተቀመጥ አለው ሲባል ጠላቶቹን ካሸነፈ በኋላ በቀኝ መቀመጡ ቀረ ማለት አይደለም። ወደ ቄላስይስ ሰዎች በተላከው በሐዋርያው የጸውሎስ መልዕክት ምዕ. 2 : 14—15 ጌታችን በመስቀሉ ድል የነሣ መሆኑ የተነገረ ሲሆን፤ በሐዋርያት ሥራ ምዕ. 7 : 55 ላይ ደግሞ እስጢፋኖስ በመንፈስ ቅዱስ ተሞልቶ ጌታ ኢየሱስ በእግዚአብሔር አብ ቀኝ ሆኖ ያየው መሆኑን ተናግሮአል። ይህም የሆነው ጌታ ጠላቶቹን ድል ከነሣ በኋላ በመሆኑ እዚህ ላይ የተጠቀሰው “እስከ” ፍጹሚ የሌለው “እስከ” ነው።

5ኛ. በማቴ. ምዕ. 28 : 20 ላይ “እነሆ እኔ እስከ ዓለም ፍጹሚ ድረስ ሁልጊዜ ከእናንተ ጋር ነኝ” ያለው ከዓለም ፍጹሚ በኋላ ከእነርሱ ይለያል ለማለት አይደለም። እስከ ዘለዓለም ድረስ ከእናንተ ጋር ነኝ ለማለት እንጂ።

6ኛ. ዘፍጥረት 8 : 7 “ ቁራውን ሰደደው እርሱም ወጣ ወጣው ከም ድር እስከሚደርቅ ድረስ ወዲያና ወዲህ ይል ነበር ” ሲል ከደረቀ በኋላስ ወዲያና ወዲህ ግለሰብን ተወ ግለሰብ ነው።

እንግዲህ ከላይ በተጠቀሰው መሠረት በማቴ. ምዕ. 1 : 25 የተጠቀሰው ፍጻሜ የሌለው “ እስከ ” መሆኑን ያስረዳል። ስለዚህም የሲፍ እመቤታችንን እስከ ፍጻሜው በግብር አላወቃችም የሚል ቅርጽምን ይሰጠናል እንጂ እንደምናፍቃት ያለ ቅርጽም አይሰጥም።

መናፍቃን ለዚህ ጥቅሣቸው አባሪ አድርገው የሚያቀርቡት የማቴዎስ ወንጌል ምዕራፍ 13 ቁጥር 55 - 56 ያለውን ነው። በዚህ ምዕራፍ ላይ ወንድሞቹና እህቶቹ የተባሉት የሲፍ ከሟች ሚስቱ የወለዳቸው እንጂ የእመቤታችን ልጆች አይደሉም። አይሁድ ግን ጌታን የየሲፍ ልጅ ይሉት ስለነበረ ልጆቻቸውም የእመቤታችን ልጆች አድርገው ነበር የሚያሳዩት ነው። በሌላም አባባል የወንድም ልጅ፣ እንዲሁም የቅርብ ዘመድ ሁሉ ወንድምና እህት መባባሉ የእብራውያን ሥርዓት ነው። ለዚህም አብርሃምና ሉጥን እንደ ምሳሌ መጥቀስ ይቻላል። ዘፍጥረት 13 : 8።

ስለ እመቤታችን ድንግልና በመጽሐፍ ቅዱስ በብዙ ቦታ ተጠቅሶ እናገኛለን። ለምሳሌ በኢሳይያስ 7 : 14 ከዚያ በኋላ ባል ታገባለች አላለም፤ ወይም ድንግል የሚለውን ስም አልነሳችም። እንዲሁም ሕዝቅኤል በምዕ. 44 : 1—2 ባለው ላይ የምሥራቅ በር ተዘግቶ ይኖራል፤ ሰውም አይገባበትም፤ እግዚአብሔር ገብቶበታልና ብሎ የእመቤታችንን ዘለዓለማዊ ድንግልና ይነግረናል፤ እመቤታችን ስለምን በምሥራቅ ትመስላለች ቢሉ የፀሃይ መውጫ ምሥራቅ ነው። እመቤታችንም የአማናዊ የፀሐየ ጽድቅ የኢየሱስ ክርስቶስ እናት ነችና። በተጨማሪም ደግሞ በማቴዎስ ምዕ. 2 : 16 ሰብአ ሰገል በመጠብቅ ጊዜ ጌታ ከተወለደ ሁለት ዓመት ሆኖት ነበር ግለሰብ ነው። የሲፍን የምታገባ ቢሆን ኖሮ ይህን ያህል ዓመት ባልቆየች ነበር። ከግብጽ ስደት መልስም ያላገባች መሆንዋ በሚከተሉት ጥቅሶች ይታወቃል።

ማቴ. ምዕ. 2 : 13 “ ... ሕጻኑን ከእናቱ ጋር ” አለው እንጂ ከሚስቱ ጋር አላለውም። እንዲሁም በዚህ ምዕራፍ በቁጥር 20 የሲፍን ከግብጽ ወደ እሥራኤል እንዲመለስ ሲነግረው “ ሕጻኑን እናቱንም ... ” ነው ያለው። እሙኛ የሚለው ስም እንኳ ጌታን ከወለደች በኋላ አልተጠራችበትም። ይህ ሁሉ የሚያስረዳን የሲፍ እመቤታችንን እንዲጠብቅ እንጂ እንዲያገባች አለመሆኑን ነው። እንዲሁም በየሐንስ ወንጌል 19 : 26—27 እናቱን ለየሐንስ አደራ መስጠቱ ሌላ ልጅ ከእሱ በስተቀር እንደሌላት የሚያስረዳ ነው።

ስለሞገም በመጋለጥ መጋልደ ዘስሉሞን 4 : 12 “ እህቱ ሙሽራ የተቆለፈ ገነቅ የተዘጋ ምንጭ የታተመም ፈሳሽ ናት ” ብሎ የእመቤታችንን ዘለዓለማዊ ድንግልና ይነግረናል።

ስለ እመቤታችን ክብርና አማላጅነት

— መዝሙር 44 (45) : 9 - 17 “ በወርቅ ልብስ ተጉናጽፋ ንግሥቲቱ በቀኝህ ትቆማለች ” ትርጉም፤ እመቤታችን በሰጠሃት ክብር ፀንታ ትኖራለች። “ በወርቅ ልብስ ተጉናጽፋ ” ንጽሐሥ ሥጋ፣ ንጽሐ ገፍስ፣ ንጽሐ ልቡና አንድ አድርጋ ይዛ ግለሰብ ነው።

“ ንጉሥ ውበትሽን ወዶአልና ” ግለሰብ ሥጋሽን ለመዋሃድ መርጧልና።

“ የምድር ባለጠጉች አሕዛብ በፈትሽ ይማለላሉ ” ግለሰብ አማልጅን ይላሉ ግለሰብ ነው። “ በአባቶችሽ ፈንታ ልጆች ተወለዱልሽ በነቢያት ፈንታ ሐዋርያት 318 ሊቃውንት ከዚያም በኋላ ያሉት ክርስቲያኖች ስለእመቤታችን ክብር የሚመሰክሩ ሁሉ የእመቤታችን ልጆች ናቸው። ”

መዝሙር 86 (87) : 1 - 7

— “ መሠረቶችዋ በተቀደሱ ተራሮች ላይ ነው ” ግለሰብ የእመቤታችን መገኘት ሥርወ ልደቷ ከቤተ ክህነት ከቤተ መንግሥት መሆኑን ያስረዳል።

— “ ከየዕቆብ ድንኳኖች ይልቅ እግዚአብሔር የጽዮንን ደጆች ይወዳቸዋል ” ግለሰብ ከሌሎች ደናግል ይልቅ የእመቤታችንን ሕዋሣት ለተዋሕዶ ይወደዋልና።

— “ የእግዚአብሔር ከተማ ሆይ፤ በአንቺ የተደረገው ምንኛ ድንቅ ነገር ነው ” ግለሰብ እመቤታችን ሆይ ስለአንቺ የተደረገ ነገር ድንቅ ነው ግለሰብ ያለ ዘር፣ ሩካቤ መጽነሷንና መውሰዷን መናገር ነው።

— “ ሰው እናታችን ጽዮን ይላል፤ በውስጥዋም ሰው ተወለደ ” ግለሰብ እመቤታችን እናታችን እግዚአብሔር ወልድ አባታችን ይላሉ። ጌታ ከእመቤታችን በሥጋ ተወለደ።

— “ እርሱ ራሱም ልዑል መሠረታት ” ግለሰብ እግዚአብሔር እመቤታችንን በንጽሕና አፀናት በእመቤታችን ያመኑ ሁሉ ደስ ብሎ አቸው እንዲኖሩ ይናገራቸዋል።

— በዚህ ምዕራፍ ላይ ጽዮን የሚላት በወርቁ እመቤታችንን ነው ። ይህም ይታወቅ ዘንድ “ይህኛ ለዘለዓለም ማረፊያዬ ናት” ብሎ ለምድራዊትዋ ጽዮን (ለምድራቱ) አለመሆኑን ያረጋግጥልናል ። ምክንያቱም “ሰማይና ምድር ያልፋሉ” ብሎ ራሱ ጌታ በማይታበል ቃሉ ተናግሯል ። ስለሆነም ምድሪቱ የዘለዓለም ማረፊያው ልትሆን አትችልም ። ለእመቤታችን ግን ይሰማማል ። “ይህኛ ለዘለዓለም ማረፊያዬ ናት” ብሎ ለዘለዓለም ወላጁ ተሰምላክ ስትባል የምትኖር ስለሆነ በተጨማሪም ደግሞ ከእሷ የነሣው (የወሰደው) ሥጋ ለዘለዓለም መለኮትን ተዋሕዶ የሚኖር ስለሆነ “መርጫታለሁና አድራባት እኖራለሁ” አለ ።

ትንቢተ ኢሳይያስ 60 : 4

— “የአስጨናቂዎችሽም ልጆች አንገታቸውን ደፍተው ወደ አንቺ ይመጣሉ ፣ የናቁሽም ሁሉ ወደ እግርሽ ሜማ ይሰገዳሉ ፣ የእግ ዚአብሔር ከተማ (ዘጠኝ ወር ከአምስት ቀን ማህጸኗን ዓለም አድርጎ ተመስግኖበታልና ከተማ አለው) የእሥራኤል ቅዱስ የሆነች ጽዮን ይሉሻል ። ከላይ የተጠቀሰው ጥቅስ ለእመቤታችን መስገድ እንዳለብን ያሳስበናል ። ይህከ ለማርያም ማይሆን ለምድሪቷ እንድንሰግድ ነው የሚሉ አይጠፉ ይሆናል ። ለምድሪቱ እንድንሰግድ የምንገደደው እግዚአብሔር ሰላሳ ሶስት ዓመት በሥጋ ስለተመላለሰበት አይደለ ወይም ደግሞ መንፈሱ ስላደረባት አይደል ፤ እነሆ ከምድሪቱ ጽዮን የምትበልጥ ልዑላ ባሕርይን ዘጠኝ ወር ከአምስት ቀን በማኅፀንዋ የተሸከመች ታላቅዋ እመቤት አለች ። ይህችውም

የባሕሪያችን መመኪያ የሆነችው ንጽሕት ድንግል ማርያም ነች ። እመቤታችን ከሰው ፍጥረት ሁሉ የተለየች ነች የምትባልበት ብዙ ምክንያት አለ ። እግዚአብሔር በቅዱሳን ላይ ቢያድር በመንፈስ ነው ። በእመቤታችን ግን ከሥጋዋ ሥጋ ፣ ከነፍሱዋ ነፍስ ነስቶ በአካል (በከዊን) ነው ያደረገው ። ይህንንም ቅዱስ ጳውሎስ ሲያስገነዝብ “የአብርሃምን ዘር ይዞአል እንጂ የያዘው የመላእክትን አይደለም ዕብራ. 2 : 17 ብሎአል ። ሉቃስም በሐዋ. ሥራ 13 : 22 — 23” ከዳዊት ዘር እግዚአብሔር እንደተሰፋው ቃል ለእሥራኤል መድኃኒትን እርሱም ኢየሱስን አመጣ” በማለት አካላዊ ቃል ከእመቤታችን ከሥጋዋ ሥጋ ከነፍሱዋ ነፍስ መንሳቱን ያረጋግጥልናል ። በዚህም የተነሣ እመቤታችን ወላጁ ተሰምላክ ትባላለች ።

እንግዲህ እመቤታችን ምን ያህል በአምላክ ዘንድ መመረጥንና መከበርዋን ልብ በሉ ። ታዲያ ቅዱሳን ለነበሩበት መንፈሱ ላይ ረባት ምድር ሰግደት የሚገባ ከሆነ ዘጠኝ ወር ከአምስት ቀን ማህፀንዋን ዓለም አድርጎ ለተመስገነባት ለእመቤታችን በጸጋ የማይሰገድበት ምክንያቱ ምን ይሆን ፤ ከሀይት ካልሆነ በቀር ሌላ ምክንያት ሊኖር አይችልም ።

ሉቃስ 1 : 39 — 55

ቅድስት ኤልሳቤጥ የእመቤታችንን ድምጽ በሰማች ጊዜ በማህፀንዋ ውስጥ ያለው ህጻን በደስታ ዘለለ ይለናል ። የጽንሰ እንቅስቃሴ ነው እንዳንል እራስዋ ኤልሳቤጥ የእመቤታችንን ድምጽ ሰምቶ በደስታ መዝለሉን አረጋግጣልናለች ። ይህንንም ሐዋርያት “ሰገደ” ብለውታል ። ለአምላክ ማኅደር ለእመቤታችን የፀጋ ፣ በማህፀንዋ ውስጥ ላለው ለኢየሱስ ክርስቶስ የአምልኮት ሰግደት ። እንግዲህ በመንፈስ ቅዱስ የተሞላ ሰው እመቤታችንን ያከብራል ። እንደ ኤልሳቤትም ያመሰግናል ። እንደ ቅዱስ ገብርኤል “ደስ ይበልሽ ጸጋ የሞላ ብሽሆይ” ይላል እንጂ እመቤታችንን አያቃልልም ። እንዳንዶች እመቤታችንን የአዳም ኃጢአት አለባት ፣ ስለዚህም በደሙ ከተዋጁት ወገን ነች ይላሉ ። ነገር ግን እመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያም የአዳም ኃጢአት የሌለባት ፣ በሥጋም በነፍሱም ንጽሕት መሆንዋን መንፈስ ቅዱስ ከእናትዋ ማህፀን ጀምሮ ያ በዘር የሚተላለፍ የመጀመሪያ ጥፋት ወደ እርሷ እንዳይተላለፍ ጠብቆአታል ። ለዚህም ማስረጃ የሚሆነን የቅዱስ ገብርኤል ምስክርነት ነው ። “ጸጋ የሞላብሽሆይ” ማለቱ ከኃጢአት ከጥንተ አብሳ (ከመጀመሪያው በደል) ሁሉ የነጻች በሥጋም በነፍሱም ንጽሕት መሆንዋን የሚያመለክት ነው ። ስሉሞንም በማኃልየ መኃልይ ዘሰሎሞን 4 : 7 ላይ “ወዳጄህሆይ ሁለንተኛሽ ውበ ነው ፣ ነውርም የለብሽም” ብሎ እመቤታችን ነጥብ የምታክል እድፍ ጉድፍ የሌለባት ንጽሕት መሆንዋን ይነግረናል ።

በተጨማሪም እራስዋ እመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያም በመጀመሪያ የመልአኩ ፣ ቀጥሎም የኤልሳቤጥ ፣ ሶስተኛ በማኅፀን ያለውን የጥሕንሰ ምስክርነት ይዛ አባትዋ ዳዊት በመዝ. 44 : 16 ላይ ለልጅ ልጅ ስምሽን ያሳስባሉ ያለው ትንቢት እንደተፈጸመ ዐውቃ “ከእንግዲህ ወዲህ ትውልድ ሁሉ ያመሰግናል” በአንድ በመልአኩ ገብርኤልና በአንዲት ኤልሳቤጥ ብቻ ተመስግኜ አልቀርም ብላ ተናገረች ። በዚህም መሠረት እስከዛሬ ድረስ የክርስቶስ ወገኖች እመቤታችንን ያከብራሉ ያመሰግናሉ ።

መላእክት ሁሉ እመቤታችንን ያዘብራሉ፡ ያገናሉ፡ ለእመ
ቤታችንም ይሰግዳሉ፡ በእግዚአብሔር ፊት የሚቆመው መልአኩ
ቅዱስ ገብርኤል እንኳን ለዘካርያስ ልጅ እንደሚወልድ የምሥራች ቢነ
ገረው በለተጠራጠረ ቃሌን ለለአላመንክ ብሎ ወዲያው ድዳ እንዲ
ሆን አድርጎታል፡ ወደ እመቤታችን ሲቀርብ ግን ለየት ያለ አቀራረብ
ይዞ ነው የቀረበው፡ የምሥራቹን ከመንገሩ በፊት ልብዋን በደስታ
ለመሙላት ነው የሞከረው፡ ደስ ያለኸ ጸጋን የተመላሽ ሆይ ደስ ይበ
ልኸ እግዚአብሔር ኮሎንቺ ጋር ነው፡ ከሴቶች ሁሉ ተለይተኸ እንቺ
የተባረከኸ ነኸ” ይህ የመልአኩ የምሥጋና ቃል ከእዚህ ቀደም ለማ
ንም ያልቀረበ በመሆኑ እመቤታችን ወዲያው እጅ በጅ ብላ አልተ
ቀበለችውም፡ በዚህም ከእናትዋ ከሴዋን የተለየች መሆንዋ ይታወቃል
መልአኩ ገብርኤል “ይህ እንዴት ያለ ሰላምታ ነው” ብላ በመለሰች
ለት ወቅት አሁንም በትሕትናና በአክብሮት “ማርያም አትፍሪ በእ
ግዚአብሔር ዘንድ ባለግልነትን አግኝተዋልና” “ብሎ ይዞት የመ
ጣውን የምሥራች ቃል ነገራት፡ እመቤታችን ግን ብዙ ጥያቄ አቀረ
በችለት፡ መልአኩም እስከተቻለው ድረስ መለሰላት፡ በመጨረሻ
ከባድ ጥያቄ በጠየቀችው ጊዜ “ለእግዚአብሔር የሚሳነው ነገር የለ
ምና” በሚለው አስደናቂ መልስ የቃል ልውውጣቸውን ፈጸሙ፡

እንግዲህ መልአኩ የዘካርያስን እንደበት በእንዲት የዘካርያስ የጥ
ርጣሪ ንግግር ሲዘጋ፡ እመቤታችን ግን ደግሞ ደጋግሞ ላቀረበችለት
ጥያቄ እንኳን እንደ ዘካርያስ ተቆጥቶ እንደበትዋን ሲዘጋ ቀርቶ መልሱ
እንኳን ፍጹም ትሕትና የተሞላበት ነበር፡

እንግዲህ ምን እንላለን በመላእክት ዘንድ እንኳን የከበረችውን
እናት እኛ አናከብራትም ብንል ግን ይጉዳ ይሆን? ጌታ ለሳውል እን
ዲህ አለው፡ “የመውጊያውን ብረት ብትቃወም ለአንተ ይበስብ
ሃል” አምን? የዛሬ ፀረ ማርያሞችም እመቤታችንን ቢንቁ ለእነሱ
ይብስባቸዋል እንጂ እፅንስ ኃያሉ ፈጣሪ እንድ ጊዜ አክብሯታልና
ክብርዋን ሊነጥት የሚችል ሰው የለም፡

የዮሐንስ ራዕይ 12 : 1 - 7

ክርስቲያን ወገኔ ሆይ፡ የእመቤታችንን ክብር መጽሐፍ ቅዱስ
እንዴት አድርጎ እንደሚገልጽ ልብ በል፡ ፀሐይን ተጉናጽፋ ጨረ
ቃን ተጫምታ፡ በራስዋም ላይ እሥራ ሁለት የክዋክብት አክለል
ሆናላት፡ ለማን ይሆን እንዲህ ዓይነት አገላለጽ ከዚህ በፊት የቀረበ?
ከቶ ለማንም ተጽፎ አላነበብንም፡ ይህ የተነገረው ለድንገል ማርያም
አይደለም ብለው እንዳያብሉ ማስረጃው እዚያው ተጠቅሶላቸዋል፡

“አሕዛብን ሁሉ በብረት በትር የሚገዛውን” ማለት (በመለ
ኮታዊ ሥልጣኑ ሕዝቡን የሚገዛውን ልጅ የወለደች ከሴቶች ወገን
ከቶ ማን ትሆን? ነጽሕት ስብሐት በርካት እመቤታችን ቅድስት ድን
ግል ማርያም ነች፡ መቼም ይኸን ቢከዱ እንኳን ሰው ሰይጣን ይታዘ
ባቸዋል፡ ለእመቤታችን የተነገረ መሆኑን ለማወቅ ሌላ ማስረጃ ካስ
ፈለገ” ሴቲቱም ሺህ ከሁለት መቶ በድሳ ቀን በዚያ እንዲመግቡአት
በእግዚአብሔር ተዘጋጅተላት ወደነበረው ሥፍራ ወደ በረሃ ሸሸች
”የሚለውን መመልከት ነው” እመቤታችን ጌታን ይዛ መስደድዋ
በግቴ. 2 : 13 - 18 ባለው ላይ ተጠቅሶአል፡

እንግዲህ ዲያብሎስ በእመቤታችን ተቆጥቶ “የእግዚአብሔርን
ትዕዛዛት የሚጠበቁትን የኢየሱስም ምስክር የሆኑትን ከእመቤታችን
ከዘርዋ የቀሩትን ማለት በእማላጅነትዋ የሚተማመኑትን ሊዋጋ
ሄዶ በባሕር አሸዋ ላይ ቆመ ማለት በመናፍቃን ልቡናና አንደበት ላይ
ቆመ፡ የእመቤታችንን ልጆች ሊቃወም፡

በመጽሐፍ ቅዱስ የእመቤታችን ምሳሌዎች በጥቂቱ፡

1. ገራህተ ስሉስ (የማክሰኞ ዕለት እርሻ) ዘፍጥረት 1 : 9 - 13

የመጀመሪያይቱ ምድር ገበሬ ሳይግርባት፡ ዘር ሳይዘራባት
ውሃም ሳያስፈልጋት በቃለ እግዚአብሔር ብቻ ለፍጥረታት
ምግብ የሚሆነውን ሁሉ ልታበቅል ችላለች፡ እመቤታችንም
ያለ ወንድ ዘር መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስን ወለደች፡ እር
ሱም በዕለተ ፃርብ በቀራንዮ በእጸ መስቀል ተሰቅሎ ቅዱስ ሥ
ጋውን ቆርሶ ከቡር ደሙን አፍሰሶ እንኩ ሥጋዬን ብሎ፡ ደሜን
ጠጡ ብሎ ዘለግለማዊ ምግብ ነፍስ ሆነልን፡

2. የኖህ መርከብ ትባላለች፡ ዘፍጥረት 7 : 1 - 24

— የኖህ መርከብ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ በቤተ ክርስቲያን
ተመሰላ ብትገለጽም፡ እባቶች የእመቤታችንም ምሳሌ
እንደሆነች ይናገራሉ፡ እግዚአብሔር በኖህ ጊዜ የነበሩትን
ሰዎች በኃጢአታቸው ተቆጥቶ ሊያጠፋቸው ሲያስብ ለኖህ
መርከብ እንዲሠራ አዘዘው፡ ኖህም መርከብ ሠርተ ገባ፡ እግ
ዚአብሔርም ምድርን ለአርባ ቀንና አርባ ሌሊት ከላይ ከሰ
ማይ፡ ከታች ከምድር ውስጥ ውሃን በማዝንም በምድር ላይ
ያሉትን ሰዎች እንድ ሳይቀሩ ፈጃቸው፡ ኖህን ግን መርከ
ብዋን ምክንያት አድርጎ አዳነው ኖህ ሊድን የቻለው በሠ
ራት መርከብ ጥንካሬና ብቃት አለመሆኑ ከማንኛውም

ክርስቲያን ያልተሰደደ ነው ። እግዚአብሔር ምክንያት ይኛልና ሙርከብዋን ምክንያት እድርጉ የእግዚአብሔር ጥበቃ እንደሆነ የታወቀ ነው ። እንዲህስ ባይሆን ኖሮ ያን መለተ እግዚአብሔር እንኳን የኖህ ሙርከብ ቀርቶ በአሁን ጊዜ በከፍተኛ ቴክኖሎጂ የተሠሩት ታላላቅ ሙርከቦችም ሊቋቋሙት አይችሉም ። እንደዚሁም ጌታ የአዳምን ልጆች ሊያድን ሊሻገር የእመቤታችንን ምክንያት እድርጉ ከእርስዋ ተወልዶ ። ሁለተኛም የኖህ ሙርከብ በውስጥ ያሉትን ሰዎች ከመከራ ሥጋ እንዳያነቻቸው ሁሉ እመቤታችንም በአማላጅነትዋ የሚያምኑትን ሰዎች ከሞተ ሥጋና ከሞተ ነፍስ ታድናቸዋል። ከሙርከብ ውጭ ያሉት በንፍር ውሃ እንደጠፉ፣ በእመቤታችን አማላጅነት የማያምኑትም በሥጋም በነፍስም ለዘለዓለም ይጠፋሉ ።

3. በቀስተ ደመና ትመሰላለች ፡

ከጥፋት ውሃ በኋላ እግዚአብሔር ዳግመኛ ምድርን በንፍር ውሃ እንዳያጠፋት ለኖህ ቃል ኪዳን ገባለች ። የቃል ኪዳኑ ምልክትም ቀስተ ደመና ነበር ። እግዚአብሔርም ለኖህ የገባለችን ቃል ግጽናቱን ሊገልጽ ከአግኖቂትዋ ቀስተ ደመና ከእመቤታችን ተወለደ ። አስቀድሞ ነቢዩ በመንፈስ ቅዱስ ተቃኝቶ “... እግዚአብሔር ዘርን ባያስቀርልን ኖሮ እንደ ሰዶም በሆንን፣ እንደ ገሞራም በመሰልን ነበር” ሊግ. 1፡9 ። ሲል የአናት አማላጅ እውነተኛ መድሀን እንደሆነልን ነገረን ።

ለሊሆንም እግዚአብሔር በኃጢአታችን ተቆጥቶ እንዳያጠፋን የባሕሪያችን መመኪያ የምትሆን እመቤታችንን ከጉኑ አደረገልን ።

4. በእፅላቤቅ ትመሰላለች ፡ ዘፍጥረት 22 ፡ 9 — 13

ይስሐቅ የዚህ ዓለም ፡ በግ የጌታ ምሳሌ ነው ። በጉ ለይስሐቅ ቤዛ ሆኖ እንደተሰደደ ጌታም የዓለም ቤዛ ሆኖ ተሰውቷል ። በሌላ አገላለጽም ይስሐቅ የመለኮት ፡ በጉ የሥጋ ሰይፉ የሥልጣን እግዚአብሔር ፡ ስለቱ የሕግም ፡ የሞት ምሳሌ ነው እዚህ ላይ በጉ በእጸላቤቅ ተይዞ ነበር ። ይህም የእመቤታችን ምሳሌ ነው ። እርሷ ዓለምን ሁሉ በከበረ ደሙ የሚያድነው መድኃኔዓለምን ተፈትሆ በሌለበት ማህፀኗ በድንግልና አሥራ (ይዛ) ተሸከማ ለቤዛነቱ ጊዜ አድርሳለችና ።

5. ያዕቆብ በፍጥረት ሉዛ ባያት መሰላል ትመሰላለች ፡ ዘፍ. 28 ፡

10 — 12

እመቤታችን ያዕቆብ ሉዛ በተባለችው ሥፍራ በራእይ ያያትን መሰላል ትመሰላለች ። መላዕክት ይወጡባትና ይወርዳባት ነበረ ። ጌታችን ከእመቤታችን ሰው ከመሆኑ አስቀድሞ ለተልእኮ አይወጡም አይወርዱም ነበር ። ጌታ ከእመቤታችን ሰው ከሆነ በኋላ ግን ለተልእኮ የሚወጡ የሚወርዱ ሆነዋል ።

ሁለተኛም እርሷ ለቃል መውረድ ፡ ሥጋ ዕርገት ምክንያት ሆና ለችና አንድም አረገ መባሉ ከእርሷ የነሳው ሥጋ ነውና ፣ አንድም ትዳባን ማረጋቸው ከእርሷ የነሳውን ሥጋ በኩር አድርገው ነውና ፣ እንዲሁም ከሥድር እስከ ሰማይ እግዚአብሔር መንገር የፖት ደርሰ በዓይኖም መላዕክት ሲወጡባት እንደነበር ፣ እንዲሁ ደግሞ በትድስት ድንግል እመቤታችን የአማላጅነት መሰላልነት የሰው ሁሉ ልመና ወደ ባሕርይ አምላክ ወደ እግዚአብሔር ይደርሳል ። ያለ እመቤታችን አማላጅነት የማንም ጸሎት ወደ እግዚአብሔር ሊደርስ አይችልም ።

6. እፅላቤቱ ዘሲና ዘጸአት 3 ፡ 2 - 3

ሙሴ በሲና ያያት በእሳት የተከበበችው ቁጥቋጦ በእመቤታችን ትመሰላለች ። ሐመልማሉ ከነበልባሉ ፣ ነበልባሉ ከሃመልማሉ ጋር አንዱ አንዱን ሳያጠፋ ተዋሕዶው መታየታቸው ጊዜያዊና ፍጻሜያዊ ምሳሌ አለው ።

ለዚያን ጊዜ የነበረው ምሳሌ ሐመልማሉ የአሥራኤል ፣ ነበልባሉ የሚደርስባቸው መከራ ሐመልማሉ ነበልባሉን ማያቃጠል ማየቱ በመከራቸው አዝነው ገስሐ ገብተው ነጻ ለመውጣት የተዘጋጁ አለመሆናቸውንና በመከራ ውስጥ የሚጓዙ መሆኑን ፣ ነበልባሉ ሐመልማሉን ሳያቃጥላት ማየቱ መከራው የሚፀናባቸው ቢሆንም ጨርሶ የማያጠፋቸው መሆኑን ያመለክታል ። ፍጻሜው ግን ነበልባል የመለኮት ፣ ሐመልማሉ የእመቤታችን ምሳሌ ነው ። ቅዱስ ኢፍሬም እንደመሰለው ነበልባሉ በአካባቢው የነበሩትን ቁጥቋጦች ሲያቃጥል አንዲቱን ብቻ ያላቃጠለ መሆኑ መለኮትን በማህጸኗ ለመሸከም የተመረጠች ቅድስት ድንግል ማርያም መሆኗን አካላዊ ቃል ሊያሰስ ክርስቶስ ከእርሷ ከሥጋዋ ሥጋን ፣ ከነፍሷ ነፍስን በነሣ ጊዜ የመለኮት ባሕርይ አላቃጠላትምና ባሕርያ መለኮት ያልለወጣት መሆኑን የሚያመለክት ሲሆን ፣ እርሷን ሳያቃጥል ሌሎችን ቁጥ

ዳጦዎች ግብረ ገን የመለኮትን ባሕርይ ለመሸከም ሌሎች የግዴታ መሆናቸውንና የመለኮት ባሕርይ የሚያቃጥላቸው መሆኑን ያስረዳል ።

7. የጌድዮን ጸምር መጽ.መላ. 6 : 36 - 40

— ለወቅቱ ፡ ጸምር የአሥራኤል ፡ ጠል የረድኤት እግዚአብሔር ምሳሌ ነው ። ጠሉ በጸምሩ ላይ መውረዱ እግዚአብሔር እሥራኤል በረድኤት የመርዳቱ ፡ በዳርና በዳር ባለው መረቅ ላይ አለመውረዱ ረድኤት እግዚአብሔር አህዛብን የማይጠብቅና ከእነርሱ የራቀ መሆኑ ምሳሌ ነው ። በሌላ በኩልም ጸምር የአሥራኤል ፡ ጠል የመቅሰፍቱ ምሳሌ ነው ። ጠሉ በጸምሩ ላይ አለመውረዱ እሥራኤል እግዚአብሔር ከመቅሰፍት ይጠብቃቸው የነበረ ለመሆኑ ፡ በዳር ባለው ምድር ላይ መውረዱ እግዚአብሔር አሕዛብን በየጊዜው በመቅሰፍት ያጠፋ የነበረ ለመሆኑ ምሳሌ ነው ።

— ፍጻሜው ፡ ጸምር የለመበታችን ፡ ጠል የጌታ ምሳሌ ሲሆን ጠል በጸምሩ ላይ መውረዱ ከሶስቱ አካላት አንዱ አካል ወልድ ከእመበታችን ከሥጋዋ ሥጋ ከነፍሱዋ ነፍስ ለመገዛቱ ፡ በእርሷ የግድሩ ምሳሌ ነው ። ጠል በጸምሩ ዳርና ዳር ባለው ምድር ላይ አለመውረዱ አካላዊ ቃል ኢየሱስ ክርስቶስ በሌሎች ሴቶች ያለግድሩ ምሳሌ ነው ። ጠሉ በጸምሩ ላይ አለመውረዱ እመበታችን ያለ ወንድ ዘር በድንግልና ጸንግ በድንግልና የመውለድዋ ሲሆን በዳርና በዳር ባለው ምድር ላይ መውረዱ ሌሎች ሴቶች በዘርዐ ብእሲ በሩካቢ የመውለዳቸው ምሳሌ ነው ። እንግዲህ እመበታችን ከእንስተ ዓለም ተለይታ ያለወንድ ዘር ፡ ያለ ሩካቢ ጸንሳ በመውለድዋ በጌድዮን ጸምር ተመስላለች ።

ግጠቃለያ

15/ አርቶዶክሳዊት ሃይማኖታችን በእመበታችን ያላት እምነት በአጭሩ ሲገለጽ ፡ “ ጸጋ የተመላሽ እግዚአብሔር ካንቺ ጋር ነውና ደስ ይበልሽ ፡ ከሰዎች ተለይተሽ መርገመ ሥጋ ፡ መርገመ ነፍስ የሌለከሽ የተባረከሽ ነሽና ደስ ይበልሽ ” ሉቃስ 1 : 28 በሚለው በመመሥረት እመበታችን መርገመ ሥጋ መርገመ ነፍስ የሌለባት ፡ ከእናትዋ ግህጽን ጀምሮ መገረስ ቅዱስ ከእያም ጋጢአት የጠበቃት ነች ።

25/ እናትና ድንግል ፡ ዘላለማዊት ድንግል ፡ በሀገብ በሥራ ድንግል ነች ።

35/ በአግላጅነትዋ ከልጅዋ ከወዳጅዋ ከጌታችን ከመድኃኒታችን ከኢየሱስ ክርስቶስ ጋር አገናኝታ በረከተ ሥጋና በረከተ ነፍስ ታስጠናለች ።

45/ “ ንግሥቲቱ በቀኝህ ትቀማለች ” መዝሙር 44 : 9 የሚለውን መሠረት በማድረግ ዛሬ በመንግሥተ ሰማያት እንዳለች ፡ ሞታ ያልቀረች በልጅዋ ኃይል የተነሣች መሆኑን በተክርስቲያን ታምናለች ፡ ታስተምራለችም ። መዝ. 131 (132) : 8 መጋልፍ መጋልይ ዘሰሉሞን 2 : 10—14

ከንጹሐን ይልቅ ንጽሕት የኢየሱስ ክርስቶስ እናት ሆይ ፡ ካንቺ ተጸንሶ የተወለደውን የባሕርይ አኖላክ ኢየሱስ ክርስቶስን ከደን በሰሐተት ጉዳና እንዳንነጉድ ጠብቂን ፡ የልጅሽን ሥጋና ደምም ለመቀበል እገበቃ ዘንድ እያዘንሽ አግልጅን ፡ የእኛ ባንንጸ መቀበል ክቡር ልጅሽን ማዋረድ መናቅ እንዳይሆን ፡ እርሱን ልጅሽን በምቅቀበይበት ጊዜ የተደረገን ያንቺን ንጽሕና ስለ እኛ ፈንታ እንድታቀርቡልን እንለምናለን ።

ከእንስተ ዓለም መርጦ እመበታችን ቅድስት ድንግል ግርያምን የሰጠን እምላክ ይከበር ይመስገን አሜን ፤ ፤

ምዕራፍ ፱

የቅዱሳን አማላጅነት

ጽድቅን የሚሰሩ ሰዎች በኦሪትና በሐዲስ እንደሚያማለቁ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ተጠቅሷል።

ሀ/ አብርሃም ሚስቱን ሣራን ይዞ ወደ አቤሜሌክ ገጥሞ ጌራራ በተሰደደ ጊዜ መልክ መልካም ስለነበረች የዚህ ሀገር ሰዎች አንዱን ሲሉ እንዳይገድሉኝ ወንድሜ ነው ብይ፤ እኔም እሁቴ ናት እላለሁ አላት፤ እሺ አለች። ከዚያ ሲደርሱ አሉም እሁቴ ናት አለ፤ እሷም ወንድሜ ነው አለች።

አቤሜሌክ ከአልፍኛ አግብቶ እደርስበታለሁ ቢል እግዚአብሔር በሕልም መጥቶ፤ ይህች ሴት ባለ ባል ናትና እሷን በመቀማትህ ሞት የተፈረደብህ ነህ አለው። አቤሜሌክም አውቄ አላደረግሁምና ያለታጠክቼ እንደምን ታጠፋኝለህ? አለው። እግዚአብሔርም መልሶ እኔም ባለማወቅ መሥራትህን በውቄ ከመድረስ ከለከልሁህ፤ አሁንም ሴቲቱን ወደባልዋ መልስ፤ እሱም ነቢይ ነውና በለእንተ ይጸልይልህ ትድናለህ፤ ባትመልሳት ግን እንተ እንድትሞት ያንተ የሆነውም ሁሉ እንዲጠፋ እወቅ አለው። እዚህ ላይ አቤሜሌክ መጸለይ ሲችል ባለ እግዚአብሔር አብርሃም ስላንተ ይጸልይልህ ማለቱ ከአቤሜሌክ ጸሎት ይልቅ የአብርሃምን ጸሎት እንደሚቀበል መግለጹ አይደለም? ከዚህ በኋላ አብርሃም ወደ እግዚአብሔር ጸለየ፤ እግዚአብሔርም አቤሜሌክን ከደጭው ፈወሰው ይላል ዘፍጥረት 20 ፡ 1—18።

ለ/ ኢየብ ልዩ ልዩ ፈተና ደርሶበት በሕግም ሲሰቃይ በነበረበት ጊዜ ኤልፋክ በልዳድ ሳፎር የሚባሉ ወዳጆቹ ሊጠይቁት መጥተው በማረጋጋት ፋንታ የሚያሳዝነው ነገር ተናግረው ስለአሳዘኑት፤ ኋላ ከደጭው በፈወሰው ጊዜ እግዚአብሔር ኤልፋክን አንተና ሁለቱ ባልንጀሮችህ ስለእኔ እንደ ባሪያዬ እንደ ኢየብ ቅንነት አልተናገራችሁምና ቁጣዬ በአንተና በሁለቱ ባልንጀሮችህ ላይ ትነዳለች። አሁንም ሰባት ወይፈንና ሰባት ዳንግሌ ይዛችሁ ወደ ባሪያዬ ወደ ኢየብ ሂዱና ስለናንተ የሚያቃጠል

መሥዋዕት አሳርጉ ። ኢየሱስም ስለእናንተ ይጻልዳላችሁ ፡ እኔም ጸሎትን አቀበላለሁ ። ከእነዚህ እንደምንረዳው ስለኃጢአታችሁ እግዚአብሔር ወደ እኔ ጻልዩ ከማለት ኢየሱስ ስለ እናንተ ይጻልዩ ነው ያለው ። ይህም የኢየሱስን አማካኝነት ያሳያል ። “ እግዚአብሔርም የኢየሱስን ጸሎት ተቀበለ ፡ እግዚአብሔርም ኢየሱስ ስለወዳጆቹ በጸለየ ጊዜ ምርኮውን መለሰለት ይላል ። ኢዮ. 42 ፡ 7 — 11

ሐ/ እሥራኤል አርንን ፊት ፊታችን እየሄዱ ጠላት የሚያጠፋልን ጣለታት ሥራልን ብለው ጣለት አሠርተው በሰገዱ ጊዜ ፡ ጌታ ተቆጥቶ ሙሴን ተወኝ እኒህን ሰዎች ላጥፋቸውና አንተን በሌላ ሕዝብ ላይ እየምሃለሁ ቢለው ፡ አቤቱ ብዙ ተአምራት አድርገህ ባሕር ከፍለህ ጠላት አሥጥመህ ባወጣኸው ሕግ ብሕ ላይ ጽኑ ፍርድ ለምን ትፈርድብታለህ ፡ ይህም ከሆነ ግብ ጸውያን ላካስ ከኛ ዘንድ ያወጣቸው በምድረ በዳ ሲያጠፋቸው ኖሯልና ይሉህ የለምን ፤ አቤቱ ከመለት ወደ ምሕረት ፡ ከቁጣ ወደ ትዕግሥት ተመልሰህ ወገኖቻህን ይቅር በላቸው ፡ ልጆቻችሁን እንደ ሰማይ ኮከብ አበዛላችኋለሁ ፡ ይህችን ምድር ለዘ ለዓለም ይወርሷት ዘንድ ለልጆቻችሁ አሰጣለሁ ብለህ የማልክ ላቸው ባሮችህ አብርሃምን ፡ ይስሐቅን ፡ ያዕቆብን አስብ ብሎ ቢጻልዳላቸው ፡ እግዚአብሔር ከመለት ወደ ምሕረት ፡ ከቁጣ ወደ ትዕግሥት ተመልሶ ይቅር አላቸው ። ያደርግባቸው ዘንድ የተናገረውን ጥፋት አላደረገባቸውም “ ዘፀአት 32 ፡ 1—15 ፤ ዘዳ ግም 9 ፡ 12 — 20 እና 25 ። “ ተወኝ ላጥፋቸው ” ብሎ ማማከሩ ባለግልነቱን ፡ አማካኝነቱን ለመግለጽ አይደለም ፤ ልብ አም ላክ ዳዊት እንኳን የሙሴን አማካኝነት ሲጠቅስ “ እንዳያጠፋቸው ቁጣውን ይመልስ ዘንድ የተመረጠው ሙሴ በመቅስፍት ጊዜ በፊቱ ባይቆም ኖሮ ያጠፋቸው ዘንድ ተናገረ ” መዝሙር 105 (106) ፡ 23 ። በፊቱ ባይቆም ኖሮ ሲል ባያማልዳቸው ኖሮ ለማለት መሆኑ ግልጽ ነው ።

መ/ እግዚአብሔር እሥራኤልን ከግብጽ በሚያወጣበት ወራት በፈርአን እንቢተኝነት ቅጉንቸር ባወረደባቸው ጊዜ ፈርአን ሙሴንና አርንን ጠርቶ ቅጉንቸሩ ይርቅልኝ ዘንድ ወደ እግዚአብሔር ጸልዩልኝ ፡ እኔም ሕዝቡን ልልቀቅ አላቸው ። ሙሴም እሥራኤልን እስከመቼ ትለቀዋለህ ንገረኝና ልጻልደልህ ቢለው ቅጉንቸሩ ይልቀቀኝ እንጅ ነገ ይሄዱ አለው ። ሙሴና አርንም ከዚያ ወጥተው ቅጉንቸሩ ይጠፋ ዘንድ ወደ እግዚአብሔር አመለኩት ። እግዚአብሔርም ልመናቸውን ሰምቶ ቅጉንቸሩን ከቤትም ከደጅም ከሜ

ዳም አጠፋላቸው ይላል ዘፀአት 8 ፡ 6 - 15 ። ፈርአን እንኳን በነአርን አማካኝነት አምኖ ጸልዩልኝ ብሏቸዋል ።

ሠ/ ዳታን አቤርን በሙሴ ደቂቀ ቆሬ በአርን ላይ በምቀኝነት በተነሱባቸው ጊዜ እግዚአብሔር ተቆጥቶ ሁሉንም ባንዲት ጊዜ አጠፋቸው ዘንድ ከጉባኤያቸው ፈቀቅ በሉ ቢላቸው ሙሴና አርን በግንባራቸው ተያፍተው ወድቀው አቤቱ አምላክ ሆይ አንተ የሰው ነፍስ አምላክ አይደለህምን ፤ አንድ ሰው ኃጢአት ሠራ ብለህ በማግበሩ ሁሉ ላይ ለምን ትቆጣለህ ብለው ለምነው ጥፋ ተኞች ዳታን አቤርን ያቂቀ ቆሬ ተለይተው ሲጠፋ ሕዝቡን አድነዋቸዋል ” ዘኁልቅ 16 ፡ 20 — 36 ። በነጋውም የእሥራኤል ልጆች ሁሉ በሙሴና በአርን ላይ ሕዝቡን አስገደላችሁ ብለው በድንጋይ ሲደበድቡአቸው ተነሱ ። ሙሴና አርንም ወደ ደብተራ እሪት ሸሹ ። ዓምዶ ብርሃን ጋርዶ አዳናቸው ። እግዚአብሔርም ሙሴን ከዚህ ከእሥራኤል ፊት ፈቀቅ በሉ ፡ እኔ አሁን በቅርበት አጠፋቸዋለሁ ። ብሎ ወዳያው መቅሰፍት አምጥቶ ይፈጃቸው ጀመር ፡ ወዳያው በአንድ አፍታ 14 ሺህ ከ700 ሰዎች ሞቱ ። በዚህ ጊዜ ሙሴና አርን በግንባራቸው ወድቀው ይጻልዩ ጀመር ሙሴም አርንን ልብስ ተክሕኖ ለብሰህ ማዕጠንተ ወርቅ ይዘህ ጸልዳላቸዋል ፡ ኃጢአታቸውን አስተሰርዳላቸው አለው ። አርንም ልብስ ተክህናውን ለብሶ ማዕጠንተ ወርቁን ይዞ በመታኑና በሕያዎኑ መካከል እየተመላለሰ ቢጻልዳላቸው መቅሰፍቱ ፀጥ ብሎላቸዋል ፡ ሞት ተከልክሎላቸዋል ። ” ዘኁልቅ 16 ፡ 41 — 50 ።

ሰ/ እሥራኤል ተሰብስበው ሄደው ኤርምያስን ጸሎታችን በፊትህ ይድረስ ፡ ለእኛም ወደ አምላክህ ወደ እግዚአብሔር ጸልዩልን ፡ አይንህ እንደሚያየን ከብዙ ጥቂት ቀርተናልና ቢሉት እሺ ወደ አምላካችሁ ወደ እግዚአብሔር እጻልዳላችኋለሁ ፡ እግዚአብሔርም የሚሰጣችሁን መልስ አልደብቃችሁም እንግራችኋለሁ ብሏቸው እስከ 10 ቀን ከጸለየላቸው በኋላ የእግዚአብሔር ነገር ወደ ኤርምያስ መጣ ፡ ከእሥር ቀን በኋላ ሕዝቡን ሰብስቦ ጸሎታችሁን በፊቱ አቀርብ ዘንድ ወደርሱ የላካችሁኝ እግዚአብሔር የእሥራኤል አምላክ በዚች ምድር ብትቀመጡ እሠራችኋለሁ ፡ አላፈርሳችሁም ፡ እተከላችኋለሁ አልነቅላችሁም ። እናንተ በሠራችሁት ኃጢአት ከደነገጣችሁበት እኔም ባደረግሁባችሁ ከፋት እጸጸታለሁና ከባቢሎን ንጉሥ ፊት አትፋሩ አላችሁ እግዚአብሔር ብሎ ነግሯቸዋል ። ኢር. 42 ፡ 2—13

እንግዲህ እራሳቸው ወደ እግዚአብሔር መጸለይ እየቻሉ ለምን ኤርምያስን ወደ እግዚአብሔር ጸልይልን አሉት? እግዚአብሔር የኤርምያስ አምላክ ብቻ ነው? “እኔ መንገድና እውነት፣ ሕይወትም ነኝ፣ በእኔ በቀር ወደ አብ የሚመጣ የለም” ዮሐ. 14፡6 የሚለውን በመጥቀስ ጌታን አማላጅ አድርገው የሚያቀርቡና ቅዱሳንን ደግሞ እንደማንኛውም ተራ ሰው አድርገው የሚያቀርቡ ብዙ ሰዎች አሉ። በእርግጥ እነኚህ ሰዎች እጅግ በጣም ተሳስተዋል። እኔ በቀጥታ ወደ ጌታ ፊት ለመቅረብ ብቁ ነኝ የሚል የትዕቢት እስ ተሳስብም ያላቸው አሉ። እነዚህ ሰዎች የዲያብሎስ ገንዘብ የሆነችውን ትዕቢት በመያዛቸው በእግዚአብሔር ፊት የከበሩትን ቅዱሳን ያቃልላሉ። ነገር ግን እኔ በቀጥታ ወደ ጌታ ፊት ለመቅረብ ብቁ አይደለሁም። በኃጢአት ባሕር የምዋኝ ነኝ ብሎ እግዚአብሔር ባከበራቸው መላእክትና ቅዱሳን አማካይነት መጸለይ ትሕትናን ወንድማዊ ፍቅርን ያመለክታል። እንዲሁም የመጽሐፍ ቅዱስን ቃል በትክክለኛ መንገድ መፈጸምን ያሳያል እንጂ አያስነቅፍም።

ከላይ የተጠቀሱት የአማላጅነት ጥቅሶች ከብሉይ ኪዳን ብቻ ናቸው። ግን በሐዲስ ኪዳን ስለምልጃ የተጠቀሰ የለም እንዳይባል በሐዲስ ኪዳንም የምልጃ ትምህርት ስለተጠቀሰ እንመልከታለን።

“በእኔ በቀር ወደ አብ የሚመጣ የለም” ማለት... እኔን (በእኔ የባህርይ አምላክነት) ያላመነ አብን ሊያምን አይችልም አብም ሊቀበለው አይችልም ማለት ነው እንጂ ቅዱሳን ሊያግልዱ አይችሉም ማለት አይደለም።

በመሠረቱ ጌታ በአማናዊ ቃሉ እንደተናገረው “እኔ ሕግንና ነቢያትን ለመሸር የመጣሁ አይመስላችሁ ልፈጽም እንጂ ለመሸር አልመጣሁም” ማቴ. 5፡17። እንግዲህ ባለቤቱ ራሱ በእራት ያሉት ሁሉም ሕጎች እንዳልተሻሩ እየገለጠፉን አንዳንድ አማካኞች የሚሉት ቢያጡ ምልጃ በብሉይ ጊዜ ነበር፤ በሐዲስ ግን የምልጃን ሥራ የሚሠራው ጌታ ብቻ ነው እያሉ የባሕርይ አምላክ በሆነውና ተማላጅ በሆነው አምላክ ላይ የማይገባ ነገር ይናገራሉ። እኛ ግን አማላጅነት የፍጡር ሥራ እንጂ የፈጣሪ ሥራ አለመሆኑን እየገለጽን፤ እንዲሁም በሐዲስ ኪዳንም ከተጠቀሱት የቅዱሳንን አማላጅነት አጠር መጠን ባለ ሁኔታ እንገልጻለን።

ሀ/ “እናንተን የሚቀበል እኔን ይቀበላል፤ ነቢይን በነብይ ስም የሚቀበል የነብይን ዋጋ ይወስዳል፤ ጸድቅንም በጸድቅ ስም የሚቀበል የጸድቁን ዋጋ ይወስዳል። ግንም ከእነዚህ ከታናናኾቹ ለአንድ ቀዝቃዛ ጽዋ ውሃ ብቻ በደቀ መዝሙር ስም የሚያ

ጠጣ እውነት አላችኋለሁ ዋጋው አይጠፋበትም” ማቴዎስ 10፡40—42።

- ለ/ የያዕቆብ መልእክት ምዕ. 5 ቁ. 14—19 የቅዱሳን ጸሎት በሥራዊ እጅግ ታላቅ ኃይል እንደምታደርግ ይገልጻል። እንዲሁም የካህናት ፀሎት (አማላጅነት) ከሥጋ ደጃና ከኃጢአት ደጃ እንደሚፈውስ ይገልጻል።
- ሐ/ የማቴዎስ ወንጌል 15፡21—28 ባለው ላይ የሐዋርያትን አማላጅነት ያሳያል። ጌታ ከነናዊት የሆነችው ሴት “ጌታ ሆይ ማረኝ ልጄን ጋኔን ክፋኛ ይዞታል” ብላ ስትመህ ምንም መልስ አልመለሰላትም ነበር። ደቀ መዛሙርቱ ቀርበው “በኋላችን ትመሃለችና አስናብታት” እያሉ ሲለምኑት “ከእርስዋ ጋር የቃል ምልልስ ሲያደርግ ተገደለች። የሴትየዋ እምነት ብቻ አይደለም ልጅዋን ከደጃው ሲያስፈውስላት የቻለው፣ የሐዋርያትም አማላጅነት እንጂ።

በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ እግዚአብሔር ለወዳጆቹ ቃል ኪዳን እንደገባ የሚገልጽ አለ። ለምሳሌ መዝሙር 88 (89)፤3 “ከመረጥሁት ጋር ቃል ኪዳኔን አደረግሁ” በሌላ በኩል በመጽሐፈ ነህምያ 1፡4—7 “... አቤቱ የሰማይ አምላክ ሆኖ ለሚወዱህና ትእዛህን ለሚያደርጉ ቃል ኪዳንንና ምሕረትን የምትጠብቅ... ” እያለ እግዚአብሔር ለወዳጆቹ የገባውን ቃል ኪዳን እንደማያጥፍ ያስረዳናል።

እንዲያውም ባይገርማችሁ ቅዱሳን የፀጋ አግልክት ይባላሉ። ይህም ማለት እግዚአብሔር እርሱ የሚሠራውን ሥራ ሁሉ እነሱ እንዲሠሩ አድርጎ ሾመዋቸዋል። እግዚአብሔር ድንቅ ሥራ እንደሚያደርግ ሁሉ እነሱም ድንቅ ሥራ እንዲሠሩ አድርጎአቸዋል። ይህንንም በመጽሐፍ ቅዱስ ማስረጃነት አስደግፈን ማቅረብ እንችላለን።

— ዘፀአት 7፡1 “እግዚአብሔር ሙሴን አለው፡ እይ እኔ ለፈርአን አምላክ አድርጌ ሃለሁ፡ ወንድምህም እርን ነብይ ይሆንልሃል” ይህ ማለት እግዚአብሔር ሙሴ ታላላቅ ድንቅ ተአምራትን ያደርግ ዘንድ ከአማላጅነት አልፎ የአምላክነትን ሚና ይጫወት ዘንድ የጸጋ አምላክ ሆኖ መሾሙን የሚያስገነዝብን ነው።

— መዝሙር 81 (82)፡1-8 “እግዚአብሔር በአግልክት ማገበር ቆመ፡ በአግልክትም መካከል ይፈርዳል፡... እኔ ግን አግልክት ናችሁ ሁላችሁም የልዑል ልጆች ናችሁ ነገር ግን እንደ ሰው

ትምታላችሁ፡ ከአለቆችም እንደ እንዲ ትወድቃላችሁ አልሁ።” እንግዲህ እኔ አማልክት ናችሁ አልሁ ብሎ የአምላክነትን ሥልጣን የሰጠው ለነግን ነው፤ ለትዱሳን አይደለምን? ይህንን ልናብል እንችልም፡ ቃሉም ሊሻር እንደግይታል “እኔ አማልክት ናችሁ አልሁ ተብሎ በሕጋችሁ የተጻፈ አይደለምን? መጽሐፉ ሊሻር አይችልምና እነዚያን የእግዚአብሔር ቃል የመጣላቸውን አማልክት ካላቸው...” የሐንሰ ወንጌል 10፡34 ብሎ የትዱሳንን ዘለዓለማዊ አማላጅነት ያረጋግጥልናል። እንግዲህ በዚያን ጊዜ ሁሉም በእግረ አጋንንት እየተጠቀጠቀ ጽድቃችን እንደ መገንም ጨርቅ ሆኑ ይሉ በነበረበት ወቅት የፀጋ አምላክነት ከተሰጣቸው፡ ዛሬ በክርስቶስ ካላ ከግንበረ መላእክት ከተጨመሩ በኋላ “እኛ በክርስቶስ ፈንታ ክርስቶስን መሰለን እንደ ክርስቶስ እንለምናለን” 2ኛ ቆሮ. 5፡20 ለማለት የበቁት የሐዲስ ኪዳን ጽድቃችን ምን ያህል አይከብሩ? እነሱም የፀጋ አማልክት ይባላሉ። ለማለትም የሚያገዳቸው ምንም ነገር የለም” እውነት እውነት እላችኋለሁ በእኔ የሚያምን እኔ የማደርገውን ሥራ እርሱ ደግሞ ያደርጋል፡ ከዚህም የሚበልጥ ያደርጋል ዮሐ. ወን. 14፡12 እንግዲህ የትዱሳን አማላጅነት ብርቅ ድንቅ ሆኖ በመጽሐፍ ቅዱስ ያልሰፈረ ነው ተብሎ የሚነገረው ለምንድን ነው? እርሱ ጌታ እኔ ካደረግኩት የበለጠ ያደርጋሉ ብሎ እየመሰከረ = እሱ የአራት ቀን ሬሣ አልፋዊርን እነግ፡ እነትዱስ ጊዮርጊስ ደግሞ ከሞቱ ዘለግ ያለ ጊዜ የሆናቸውን መታን በክርስቶስ ስም እስ ነሱ = አይችሉም እንዳንል ራሱ ባለቤቱ ከእኔ የበለጠ ያደርጋሉ ብሎ አስረድቶናል።

እንዲያውም ይድነቃቸውና ቅዱሳን እንኳን ማማለድ ይፈርዳሉ። ሁሉንም ነገር ለማድረግ ይችላሉ፡ የሚሳናቸው ነገር የለም “የሰናፍጭ ቅንጣት ታክል እምነት ቢኖራችሁ ይህን ተራራ ከዚህ ወደዚያ እለፍ ብቅሉት ያልፋል የሚሳናችሁም ነገር የለም” ማቴ. 17፡19 አያማልዱም፡ የእኛን ጉዳይ ሊያስፈጽሙ አይችሉም ከተባሉ የጌታ ቃል ተፈጻሚነቱ ምኑ ላይ ነው? ጌታ ደግሞ የእውነት አምላክ ነው። ውሸቱን ሁሉንም አፈጽሞላችኋለሁ ብሎ ኋላ አልፈጽምም አይልም። ጌታ በማቴ. 5፡14 “እኔ የዓለም ብርሃን ነኝ” ብሏል። በዮሐንስ ወንጌል 9፡12 ላይ ደግሞ ሐዋርያት “የዓለም ብርሃን ናችሁ ተብለዋል፡ አማልደው ከጌታ ጋር ካላገናኙን የዓለም ብርሃንነታቸው ምኑ ላይ ነው?

እንኳን በክርስቶስ ወንጌል የታመኑት እስከ ፍጻሜ ሕይወታቸው ለቃሉ ምስክር የሆኑት ሰማዕታት፡ ሐዋርያት፡ ጽድቃን ተርተው፡ ጌታ በዚህች ምድር ላይ በሥጋ ይመላለስ በነበረበት ጊዜ ብዙ ሰዎች

ሌሎችን አማልደው ድህነት ሥጋ ለሰጥተዋቸዋል። ለባት ለልጁ በመለመጥ፡ እናት ለልጅዋ በመለመጥ ዘመድ ለዘመዱ በማማለድ፡ ብዙዎች ከጌታ ዘንድ ለወገናቸው ፈውስ ለሰጥተዋል። መጽሐፍ ቅዱስ አሁንም ይህን ለመመስከር ዝግጁ ነው።

ወደ ቅፍርናሆም በገባ ጊዜ የመቶ አለቃ ወደ እርሱ ቀርቦ “ጌታ ሆይ በላቲናዬ ሽባ ሆኖ እጅግ እየተሰቃየ በቤት ተኝቶ ብኛል” ብሎ ለመነው። ሊያሱስም “እኔ መጥቼ እፈውስ ዋለሁ አለው፡ የመቶ አለቃውም መልሶ፡ ጌታ ሆይ በቤቴ ጣራ በታች ልትገባ አይገባኝም፡ ነገር ግን በቃልህ እዛዝ እንጂ፡ ብላቴ ናዬም ይፈውሳል። ሊያሱስም ሰዎቶ ተደነቃኗ ልተክተሉት እንዲህ አለ፡ “እንዲህ ያለ ትልቅ እምነት አላገኘሁም” ማቴዎስ 8፡10።

— እነሆም በአልጋ የተኛ ሽባ ወደ እርሱ አመጡ፡ ሊያሱስም እምነታቸውን አይቶ ሽባውን “እንተ ልጅ አይዛህ ታጠላችሁ ተሰረ የችልህ” አለው።... ተነሳ አልጋህን ተሸክመህ ወደ ቤትህ ሂድ አለው፡ ማቴዎስ 9፡26።

— ይህንንም ሲነግራቸው አንድ መኮንን መጥቶ፡ ልጄ አሁን ሞተች ነገር ግን መጥተህ እጅህን ጫንባት በሕይወትም ትኖራለች” እያለ ሰንደለት ማቴዎስ 9፡18።

— ወደ ሕዝቡም ሲደርሱ አንድ ሰው ቀረበና ተንበርክኮ “ጌታ ሆይ ልጄን ግርልኝ በጨረቃ እየተነሳበት ከፋኛ ይሰቃያልና ብዙ ጊዜ በእሣት ብዙ ጊዜም በውሃ ይወድቃልና ወደ ደቀመዛ መርቅህም አመጣሁት፡ ሲፈውሱትም አቃታቸው አለው፡ ማቴ 17፡14።

— እነሆም ከነናዊት ሴት ከዚያ አገር ወጥታ ጌታ ሆይ የዳዊት ልጅ ማረኝ፡ ልጄን ጋኔን ከፋኛ ይዞአታል፡ ብላ ሞሽች። እርሱ ግን አንዳችም አልመለሰላትም፡ ደቀመዛመርቱም ቀርበው “በኋላችን ትመሃለችና አሰናብታት” እያሉ ለመነት፡ እርሱም መልሶ “ከእሥራኤል ቤት ለጠፋት በጉች በቀር አልተላከሁም” አለ። እርሷ ግን ወጥታ “ጌታ ሆይ እርዳኝ” እያለች ሰንደች ለት፡ እርሱ ግን መልሶ “የልጄችን ይዞ ለቡችሎች መጣል አይገባም” አለ፤ እርሱም “አምን ጌታ ሆይ ቡችሎችም እኮ ከጌቶቻቸው ማዕድ የወደቀውን ፍርፋሪ ይበላሉ” አለች። በዚህን ጊዜ ሊያሱስ “አንቺ ሴት እምነትሽ ታላቅ ነው፡ እንደ ወደድሽ ይሁንልሽ” አላት። ልጅዋም ከዚያች ሰዓት ጀምሮ ዓነች ማቴዎስ 15፡22 — 29

- አራት ሰዎችም የተሸከሙትን ሽባ አመጡት ፡ ስለሕዝቡም ብዛት ወደእርሱ ማትረብ ቢያትታቸው እርሱ ያለበትን የቤቱን ጣራ አነሱ ፡ ቀጥለውም ሽባው የተኖበትን አልጋ አወረዱ ኢየሱስም እምነታቸውን አይቶ ሽባውን “ አንተ ልጅ ኃጢአትህ ተሰረየችልህ ” አለው ማርቆስ 2 ፡ 3 ።
- ኢየሱስም ደግሞ ወደ ማዶ ከተሻገረ በኋላ . . . ኢያሌርስ የተባለ ከምኩራብ አለቆች አንዱ መጣ ፡ ባየውም ጊዜ በእግሩ ላይ ወደቀና “ ታናሽቱ ልጄ ልትሞት ቀርባለችና እንድትደገና በሕይወት እንድትኖር እጅህን ጫንባት ” ብሎ አጥብቆ ለመነው ፡ ማር. 5 ፡ 22
- ታናሽቱ ልጅዋ ርኩስ መንፈስ ያደረባት አንዲት ሴት ስለእርሱ ስምታ መጣችና በእግሩ ላይ ተደፋች ፡ . . . ከልጅዋም ጋሪን ያወጣለት ዘንድ ለመነቸው . . . ስለዚህ ቃልሽ ሂጂ ጋሪኑ ከልጅሽ ወጥቶአል ። አላት ። ወደቢቷም ሂጂ ጋሪኑ ወጥቶ ልጅዋም በአልጋ ላይ ተኝታ አገኘች ማርቆስ 7 ፡ 25 — 29
- ወደ ቤተ ሳይዳም መጡ ። ዕውርም አመጡለት ፡ እንዲዳስሰውም ለመነት ፡ ዕውሩንም እጁን ይዞ ከመንደር ውጭ አወጣው ፡ በዓይኑም ተፍቶበት እጁንም ጭናበት አንፃች ታያለህን ፤ ብሎ ጠየቀው ፡ አሻቅቦም ሰዎች እንደ ዛፍ ሲመላለሱ አያለሁ አለ ። ማር. 8 ፡ 22 — 23 ።
- ከሕዝቡ አንዱ መልሶ መምህር ሆይ ዲዳ መንፈስ ያደረበትን ልጄን ወደ አንተ አምጥቼአለሁ ፡ በያዘውም ስፋራ ሁሉ ይጥለዋል ። አረፋም ይደፍቃል ፡ ጥርሱንም ያፋጫል ፡ ያደርቃልም ፡ እንዲያወጡለትም ለደቀመዛሙርትህ ነገርኳቸው ፡ አልቻሉም አለው ፡ ማር. 7 ፡ 17 ።
- እነሆም አንድ ሽባ በአልጋ ተሸክመው አመጡ ፡ አግብተውም በፊቱ ሊያኖሩት ይች ነበር ፡ ስለሕዝቡም ብዛት እንዴት አድርገው እንዲያገቡት ሲያትታቸው ወደሰገነቱ ወጡ ፡ የጣራውንም ጡብ አሳልፈው በመካከል በኢየሱስ ፊት ከአልጋው አወረዱት እምነታቸውንም አይቶ “ አንተ ሰው ኃጢአትህ ተሰረየችልህ ” አለው ፡ ሉቃስ 5 ፡ 18 — 20 ።
- እነሆም ከሕዝቡ አንድ ሰው እንዲህ እያለ ሙሽ “ መምህር ሆይ ለእኔ ያለኝ አንድ ልጅ ነውና ልጄን እንድትደገልኝ እለምን ሃለሁ ” ሉቃስ 5 ፡ 18 ።

- አንድ የመቶ አለቃም ነበረ ፡ የሚወደው ባሪያው ታዋ ሊሞት ቀርቦ ነበር ። ስለኢየሱስም በሰማ ጊዜ የአይሁድን ሽማግሌዎች ወደ እርሱ ላከና መጥቶ ባሪያውን እንዲያድን ለመነው ሉቃስ 7 ፡ 2 ።
- እርሱም ኢየሱስ ከይሁዳ ወደ ገሊላ እንደመጣ ሰምቶ ልጁ ሊሞት ስላለው ወደ እርሱ ሄዳ ፡ ወርዶም እንዲፈውስለት ለመነው ፡ የሐ. 4 ፡ 46 ።
- ማርታ ኢየሱስ እንደመጣ በሰማች ጊዜ ልትቀበለው መጣች ፡ ማርያም ግን በቤት ተቀምጣ ነበር ። ማርታም ኢየሱስን “ ጌታ ሆይ አንተ በዚህ ኖረህ ብትሆን ወንድሜ ባልሞተ ነበር ፡ አሁንም ከእግዚአብሔር የምትለምነውን ሁሉ እግዚአብሔር እንዲሰጥህ አውቃለሁ ” አለችው ። ኢየሱስም “ ወንድምሽ ይነሳል አላት ፡ የሐ. 11 ፡ 21—24 ።
- በኢየሱስ ጣቢታ የሚሉአት አንዲት ደቀ መዝሙር ነበረች ፡ ትርጓሜው ዶርቃ ማለት ነው ። እርሷም መልካም ነገር የሞላ በት ምጽዋትም የምታደርግ ነበረች ። በዚያም ወራት ታመመችና ሞተች ፡ አጥበውም በሰገነት አኖሩአት ። ልዳ ለኢየሱስ ቅርብ ናትና ደቀ መዛሙርት ዲጥሮስ በዚያ እንዳለ ሰምተው ወደ እነርሱ ከመምጣት እንዳይዘገይ እየለመኑ ሁለት ሰዎች ወደ እርሱ ላኩ ። “ . . . ጣቢታ ሆይ ተነሽ ” አላት ፡ እርሷምም እድኖችዋን ከፈተች ። ዲጥሮስንም ባየች ጊዜ ተቀመጠች ፡ የሐዋ. ሥራ 9 ፡ 36—40 ።
- አሳሳቾች ማወናበድ ልማዳቸው ነውና ቀደም ተብሎ የተጠቀሰውን የሚመስል ብዙ ማስረጃዎች ከመጽሐፍ ቅዱስ ሲገኝ ባቸው ከሀደታቸውን ቀየር አድርገው ቅዱሳን በምድር ላይ በሕይወት ሥጋ እያሉ ያማልዱ ነበር ። ከሞቱ በኋላ ግን አያማልዱም ይላሉ ። ግን ምልጃ በአጸደ ነፍስ ማለት ቅዱሳን ከዚህች ዓለም ወደ እዚያችኛዋ በሞት ከተላለፉም ። በኋላ ማማለድ እንደሚችሉ አሁንም በቅዱስ መጽሐፍ የተረጋገጠ ነው ።
- በመሠረቱ ይህንን ለማወቅ አስቀድሞ የሰውን ተፈጥሮ መርምሮ ማወቅ ያስፈልጋል ። ከአራቱ ባሕርያት ለተፈጠረ ሥጋ የሚያንቀሳቅሱት ደማዊት ነፍስና ነባቢት ነፍስ አሉት ። በአጸደ ሥጋ ማለ ደማዊት ነፍስ የምትሰለጥንበት ስለሆነ በሥራው ሁሉ እንስሳትን መስሎ እንዲኖር በአጸደ ነፍስም ዓለሙ ዓለሙ መላእክት ስለሆነ በአካለ ነፍስ መላእክትን መስሎ ይኖራል ። ይህንንም ጌታ ሲገልጽ “ በሰማይ

እግዚአብሔርን እንደሚያገለግሉ መላእክት ይሆናሉ ” ብሉአል ፡ ማቴዎስ 22 ፡ 27 — 30 ።

ከትንሣኤ አስቀድሞ ያለውም ዘመን በዓለም ሥጋም ቢሆን በዓለም ነፍስም ቢሆን የሥራ ዘመን ነው እንጂ የዕረፍት ጊዜ አይደለም ። ይህንንም ቅዱስ ጳውሎስ ሲገልጽ “መላእክት ሁሉ ረቂቃን ሲሆኑ የዘለዓለምን ሕይወት ይወርሱ ዘንድ ስላላቸው ለተልእኮ ይላካሉ ” ብሏል ፡ ስብራውያን 1 ፡ 14 ።

ስለዚህ ጊዜው የሥራ ጊዜ ስለሆነ ዓለሙም ሥራ የሚሠራበት ዓለም ስለሆነ መላእክትና ጸድቃን እንድንት ሆነው በዓለሙ ነፍስ በእጽዱ ሥጋ ላሉት ለበጉዎቹ ይጸልዩላቸዋል ። (ያግልጻላቸዋል) በክፉዎች ይጸልዩላቸዋል ።

ማሰረጃ ፡ የዋሐንስ ራዕይ 6 ፡ 9 - 11 “ አምስተኛውን ቁልፍ በከፈተ ጊዜ ከመሰዊያው በታች ሕጉን ስለጠበቁ ስለ እግዚአብሔር ቃል የሞቱትን ሰዎች ነፍስ አየሁ ፡ እነሱም እውነተኛ የባሕርይ እምላክ እቤቱ ደግኝንን በግፍ ያፈሰሱትን ሰዎች በምድር ከሚኖሩ ሰዎች ለይተህ አትበቀላቸውምን አትፈርድባቸውምን ? እስከመቼ ድረስ ትታገላቸዋለህ ? እያሉ በታላቅ ድምጽ ጮሁ ፡ ለእያንዳንዳቸውም ብሩህ ብሩህ ልብስ ሰጥተው እንደ እነርሱ በሰማዕትነት ይሞቱ ዘንድ ያላቸው ወንድሞቻቸው ምዕመናን በሰማዕትነት እስኪፈጽሙ ድረስ ይታገሉ ዘንድ ትንሽ ቆዩ እሏቸው ። ”

ይህ የሚያሳየን ከሞት በኋላ መጸለይ እንደሚቻል አይደለምን ? በክፉዎቹ ላይ ከጸለዩባቸው ለበጉዎቹ ደግሞ እንደሚጸልዩላቸው የታመነ ነው ። መናገር አይችሉም የሚሆነውን አያውቁምና ፡ ከሞቱ በኋላ አያማልዱም ማለት ግን “ እኔያሕያዋን የእነአብርሃም የነይበሐቅ አምላክ ነኝ እንጂ የምውሃን አምላክ አይደለሁም ” ማርቆስ 12፡26 ፡ ያለውን አለማስታወስ ነው ። አብርሃምና ይስሃቅ ከሞቱ በኋላ አይደል እንዴ ስለአብርሃም ፡ ስለ ይስሃቅ ብለህ እያሉ እነሙሴ ይለምኑት የነበረው የሞቱትን ባለማሎቹን ቃል ኪዳን በሕይወት ሥጋ እያሉ ብቻ ነው የምጠብቀው መቼ አላቸው ፤ እንዲያውም በሠሩት የጽድቅ ሥራ ሕያዋን እንጂ ምውሃን አለመሆናቸውን ገለጸ እንጂ ።

በአጸደ ነፍስ መተዋወቅ መነጋገር መጸለይ እንደሚቻል አሁንም ባለቤቱ ራሱ በሉቃስ 16 ፡ 19—31 ባለው ላይ ግልጽ አድርጉ አስታውቆናል ። ሀብታሙ ሰው አብርሃምን ማረኝ ማለቱ ምንን ያመለክተናል ? የአብርሃምን የአማላጅነት ሥልጣን መቀበል አይደል ? አብር

ሃምስ ሀብታሙን ሰውቱ አላነጋገረውም ? በአብርሃም አማላጅነትስ የሚያምኑትን ሰዎች መላእክት በአብርሃም እቅፍ እንደሚያኖሩአቸው ይገልጽ የለም ? ።

በ2ኛ ነገሥት 13 ፡ 20 ላይ ኤልሳ ከሞተ በኋላ ነፍስ የተለየው አጥንቱ የአንድ ምውት ሬሣ እንዳስነሳ መጽሐፍ ቅዱስ ይናገራል ። ቅዱሳን እንኳን በነፍስ በሥጋቸው ፡ እንኳን አማልደው ፡ መትን ያስነሳሉ ። እንግዲያው የኤልሣ አጥንቱ መት ካስነሳ በአማላጅ ነቱ ተማምነን ከጋጢአት ሞት እግዚአብሔር እንዲያድነን ጸልይለን ። ቁማልደን ብንለው ይህን ወደ እግዚአብሔር አቅርቦ እያስደርግልን ይሆን ? እንመን ያለምንም ጥርጥር እንድናለን ። ይህ ጸጋ ለኤልሣ ብቻ የተሰጠ ሳይሆን ኤልሳዕን ለሙሴ ቅዱሳን ሁሉ የተሰጠ ጸጋ ነው ።

ቅዱሳን እንኳን መለመንና ማስያረግ ቀርቶ በዓለሙ ላይ ሁሉ እንዲፈርዱ ጌታ እንዲህ ሲል ይናገራል ፡ “ እውነት እሳችኋለሁ እናንተስ የተከተላችሁኝ በዳግመኛ ልደት የሰው ልጅ በክብሩ ዙፋን በሚቀመጥ በት ጊዜ እናንተ ደግሞ በአሥራ ሁለቱ የአሥራኤል ነገድ ልትፈርዱ በአሥራ ሁለት ዙፋን ትቀመጣላችሁ ” ማቴዎስ 19 ፡ 28 — 29 ።

እንግዲህ ምን እንላለን ፡ ባለቤቱ ራሱ ፈራጅ ሲያደርጋቸው ፡ እኛ አይሆንም ፍጡራን ናቸው ስለሆነም በፍጡር ላይ ሊፈርዱ አይችሉም ልንል መብት አለን ? እንችልም ። እግዚአብሔር ያከበረውን ማንም ሊያዋርድ አይችልም ።

ቅዱስ ጳውሎስ ይህንን የጌታ አማናዊ ቃል መሠረት በማድረግ “ ቅዱሳን በዓለም ላይ እንዲፈርዱ አታውቁምን ” ይለናል ፡ 1ኛ ቆሮንቶስ 6 ፡ 2 ። ጌታ መፍረድ ሰጥቶአቸው ከፍርድ ያነሰውን ግማላድ ከለከላቸውን ? አይደለም ። እነሆ ዛሬ ቅዱሳን በእግዚአብሔር አገር በደስታ አሉ ። በምድር ላይ እንደወርቅ በእሳት ተፈትነው አልፈዋልና እነሆ ቅዱሳን ዛሬ ስለእኛ ወደ አምላካቸውና አምላካችን ሌት ተቀን ይጮሃሉ ። የጽድቅ ሥራቸው የመጨረሻ ውጤት አፈር ትቢያ ሆኖ መቅረት እንዳልሆነ እናምናለንና አማልዱን ፡ እርዱን ፡ ተራዱን ፡ ባላጋራችን ዲያብሎስ እንደ ተራብ አንበሳ አፋን ከፍቶ ሊውጠን እየተንቆራጠጠ ነው ። ዲያብሎስ ብዙ ሠራዊቶችን አሰማርቶ ከእንዲቱ ሃይማኖት ሊያስወጣን ነው ፡ ከጎኖችን ሆኖችሁ አስተምሩን ፡ ምሩን እንላቸዋለን ። በክብሩ ዙፋን ዙሪያ የቆማችሁ ቅዱሳን ስለእኛ ወደ ሃያሉ ፈጣሪያችን አማልዱ አሚን ! ! !

ምዕራፍ I

ታቦት ፡ ጽላት

የሰው ልጆች ተጨባጭ የሆነ ፡ ሕሊናቸው የሚያርፍበት ቁጣዊ ነገር መፈለግ እግዚአብሔር መገፈሱንና ከብሩን በሚታዩና በሚጠብቁ ነገሮች ላይ እንዲገልጽ አድርጎታል ። እግዚአብሔርን በማምለክ ከመላው ዓለም ቀደምትነት ያላቸው እስራኤላውያኖች እግዚአብሔር ቃል በቃል እያነጋገራቸው ታላላቅ ተዓምራት እየሠራ መኖሩን ቢያልፍላቸውም እነሱ ግን ሌሎች ባሉትን አማልክትን ከማምለክ ወደ ኋላ አላሉም ነበር ። ከእብሪታቸው የተነሣ በቃል ብቻ የሚያነጋግሩን አምላክ አንኻም የምናያቸው በመሃከላችን የሚመላለሱ አማልክትን ስሩልን እያሉ መሪዎቻቸውን ያስቸግሩ እንደነበርና ጣላታትም ሠርተው ከግብጽ ባርነት ያወጣቸውን በአማልክት መካከል እንዳንተ ማን አለ ? ብለው የመሰከሩለት አምላካቸውን በጣላት ለውጠው የሠሩላቸውን ጣላታት አምላኮቻችን ናችሁ አሉ ።

በዚህ የተነሣ እግዚአብሔር ከምድረ ግብፅ ወጥተው ማርና ወተት ታረሟቸው ወደምትባለው ተስፋይቱ ምድር ከንፃጎን ለመግባት በጉዞ ላይ እያሉ በሙሴ አማካይነት የቃል ኪዳንና የመታዘዝ ምልክት የሚሆኑ አሥር ሕግጋትና ትእዛዛት የተጻፈባቸው ሁለት ጽላቶች ሰጠው ። ለጽላቱም ማስቀመጫ የሚሆን ታቦት ከግራር እንጂ እንዲሰራ በእግዚአብሔር ታዘዘ ይህንንም አደረገ ። ለታቦቱም ማደሪያ ቤተመቅደስን ስሎምን ሠራ ይህን ሁሉ በተራ እንመለከታለን ።

— ጽላት ከእግዚአብሔር ስለመሰጠቱ

ሀ. እሪት ዘጸአት 24 ፡ 12 “ እግዚአብሔርም ሙሴን ወደ እኔ ወደ ተራራው ውጣ በዚያም ሁን እነርሱን ታስተምር ዘንድ እኔ የጻፍሁት ትእዛዝ ከከበረ ድንጊያ የተሠራ ጽላት እስጥሃለሁ አለው እንግዲህ ጽላት ጣላት ነው ከተባለ ጣላትን ለመጀመሪያ ጊዜ የቀረጸው እግዚአብሔር ነው ማለታቸው አይደለምን ? ታዲያ ከዚህ የበለጠ ከሀደት ከየት ይገኛል ።

ለ. ዘጸአት 31 : 18 “እግዚአብሔርም ከሙሴ ጋር በሲና ተራራ የተናገረውን በፈጸመ ጊዜ በእግዚአብሔር ጣት የተጻፈባቸው ክክበረ ድንጊያ የተሰሩ ሁለቱን የምስክር ጽላቶች ሰጠው ።” እግዚአብሔር እስጥሃለሁ ብሎም አልቀረ ለሙሴ ሰጠው ።

ሐ. ዘጸአት 32 : 15 — 17 “ሙሴም ተመለሰ ሁለቱንም የምሥክር ጽላቶች በእጅ ይዞ ከተራራው ወረደ ጽላቶቹም የእግዚአብሔር ሥራ ነበሩ፤ ጽሕፈቱም በጽላቶቹ ላይ የተቀረጸባቸው የእግዚአብሔር ጽሕፈት ነበር” ። ጽላት የእግዚአብሔር እንጂ የሰይጣን ገንዘብ አለመሆኑን ሲያስረዳን ጽላቶችም የእግዚአብሔር ሥራዎች ነበሩ ይለናል ። ሙሴ ከእግዚአብሔር የተቀበለውን ጽላት ይዞ ወደ እስራኤል ዘንድ ሲወርድ እስራኤል የጥጁ ምሥል አቁመው ለእሱ ሲሰግዱ ተመለከታቸው ። ከንዴቱ የተነሣ በእጁ የያዘውን የእንቁ ጽላት በጥጁው ሥእል ላይ ወረወረበት ጣላቱም ደቀቀ ጽላቱም ተሰበረ ። ይህንን በመጥቀስ ለሙሴ የተሰጠው ጽላት ተሰብሯል እና ሌላ ጽላት አልሰጠውምና ከዚያ በኋላ ቀርቷል የሚሉ አሉ ይህ ግን የእነሱ ክህደት እንጂ እግዚአብሔር እንደፈተኞቹ ያሉ ጽላት እንዲሰሩ አይታል ። ከታች የምንጠቅሳቸው ጥቅሶች ማስረጃዎች ናቸው ።

ሀ. ዘጸአት 34 : 1 “እግዚአብሔርም ሙሴን አለው ሁለት ጽላቶች እንደፈተኞቹ አድርገህ ጥረብ በሰበርካቸው በፊተኞቹ ጽላቶች የነበሩትን እጽፍባቸዋለሁ ።”

ለ. ዘጸአት 10 : 1 — 5 “በዚያን ጊዜ እግዚአብሔር እንደፈተኞቹ ያሉትን ሁለት የአብነበረድ ጽላቶች ጠርበህ ወደ እኔ ወደ ተራራው ውጣ” አለ እንግዲህ ከላይ የተጠቀሱት ማስረጃዎች የሰጠሁህን ጽላት ሰብረሃልና ከእንግዲህ ጽላት አያስፈልግህም የሚል ሃሳብ የያዙ ሆነው ተገኝተዋል? አያችሁ በውሸተኞች ግብዝነት የተሰጠውን የአጋንትን ትምህርት አታዳምጡ ያለው ጳውሎስ ለዚህ ነው ።

ታሪኩ ማለት ትርጓሜው ማደሪያ ሲሆን ነገር ግን ለማደሪያ ነት ብቻ ሳይሆን መታያም መግለጫም ነበር ። ንጉሥ በዙፋን እንዲገኝ፣ እንዲገለጥ ታሪኩ የእስራኤል አምላክ መግለጫ ነው። ባጠቃላይ ታሪኩ በብሉይ ኪዳን እግዚአብሔር ለምሕረት ለሕዝቡ በሚገልጥበት ጊዜ ዙፋኑ ነው ።

ታሪኩ የጽላት ማደሪያነቱ

ሀ. ዘጸአት 10 : 1 — 5 “... ለአንተም የእንጨት ታሪኩ ሥራ ከግራር እንጨትም ታሪኩን... ሠራ ጽላቶችንም በሠራውት ታሪኩ ውስጥ አደረግኳቸው እግዚአብሔርም እንዳዘዘ በዚያ ሞላ” ታዲያ ታሪኩን የሰይጣን መመለኪያ ጣላት አድርገው የሚያዩ ሰዎች ምን ያህል እንደተሳሳቱ ተረድተውት ይሆን? በእግዚአብሔር ትእዛዝ የተሰራውን ታሪኩ ማንዳሽኸ እግዚአብሔርን መናቅ ማዋረድ ነው ። እነዚህን ጥቅሶች ልብ ብለህ ተመልከታቸው ። ዘጸ 25 : 10 — 40፣ ዘጸአት 37 : 1 — 29 ዘጸ 26 : 31 — 37

አንዳንድ ሰዎች ክርስቲያኖች ቤተ ክርስቲያንን ሲሳለሙ የቤተ ክርስቲያንን ደጅ በእጃቸው እያሻሹ ፈታቸውን ሰውነታቸውን ሲተባበሉ ሲያዩ፣ ይሣለቁባቸዋል ። ከመጽሐፍ ቅዱስም የወጡናቸው እያሉ ይተቻሉ ይልቁንም መጽሐፍ ቅዱስን ያላነበቡና ያላወቁ እነሱ ሆነው እናገኛቸዋለን ዘጸአት 30 : 22 — 38 ያለውን ስንመለከት እግዚአብሔር ለሙሴ ከተለያዩ ጥሩ ሽታና መዓዛ ካላቸው ነገሮች ቅዱስ ቅባት እንዲሰራ አዘዘው በዚያም ከመገናኘት ድንኳን ጀምሮ በውስጡ የሚገኙትን ነዋየ ቅዱሳት እንዲቀባና እንዲቀድስ ነገረው፣ እነሱንም የነካ ቅዱስ እንዲሆን እግዚአብሔር በማይቃበል ቃሉ ተናገረ ይህም ስርዓት ለትውልድ እንዲተላለፍና እንደማይደረግ ተናገረ ።

እንግዲህ በቅብአ ሚሮን የተቀደሰውን ቤተ ክርስቲያን ማሻሻት መሣም የሚቀድስ መሆኑን አውቀን አደረግንው እንጂ ባለማወቅ አላደረግንውም ።

ስለ ቤተ መቅደስ

ለጽላት ማደሪያ የሚሆን ታሪኩ እንደተሰራ ሁሉ ቤተ መቅደስ ደግሞ ለታሪኩ ማደሪያ ይሆን ዘንድ ተሰረ ። በመጀመሪያ የመገናኛ ድንኳን ነበረ ይኸውም ፡—

በእራት ዘፀአት 33 : 9 — 11 ባለው የተጠቀሰው ነው ። ቀጥሎም ስለሞን ታላቁን ቤተ መቅደስ ሠራ 1ኛ ነገሥት 8 : 1 — 66 ቤተ መቅደስ ሠርቶ እንደጨረሰ ወደ እግዚአብሔር ጸለየ እግዚአብሔር ለዘላለም የሚኖርበት ማደሪያ ቤት መሰራቱን ተናገረ እጆቹን ወደ ሰማይ ዘርግቶ እንዲህም አለ ። በፍጹም ልባቸው በፊትህ ለሚሄዱ ባሪያዎቻህ ቃል ኪዳንንና ምህረት የምትጠብቅ ብሎ

ቃል ኪዳን ጠባቂነቱን ተናገረ ። እንዲሁም የእግዚአብሔር ዓይኖች በቤተመቅደስ እንደሆነ ስሙም በቤተመቅደስ እንዲመሰገን ። ሕዝቡ ሁሉ በዚህ ቤተመቅደስ የሚጸልዩትን ጸሎት እንዲቀበል በቤተ መቅደስ መጥተው ስለሃገር ስለግል ሕይወታቸው የሚያቀርቡትን ጸሎት እንዲሰማቸው ቃል አስገባው ። እግዚአብሔርም በ1ኛ ነገሥት 9 ፡ 1 — 9 ባለው ላይ ስለሞን ለጠየቀው ሁሉ የእሸታ መልስ መስጠቱን እናነባለን ።

ለታቦት ሲደረግ የሚገባ ክብር

ታቦት የእግዚአብሔር የክብሩ መግለጫ ዙፋን እንደሆነ ሁሉ ይከበር ዘንድ ግድ ነው ይህንንም በመጽሐፍ ቅዱስ ማስረጃነት እናያለን ።

— መጽሐፈ ሣሙኤል ቀዳማዊ 4 ፡ 5 “ የእግዚአብሔር የቃል ኪዳን ታቦት ወደ ሰፈር በገባ ጊዜ እስራኤል ሁሉ ታላቅ እልልታ አደረገ ” ምዕመናን ታቦት በሚወጣ ጊዜ እልልታ የሚያቀርቡት የሚያጠብቁበት ይህን መሰረት አድርገው ነው ።

— መጽሐፈ ሣሙኤል ክልዕ 6 ፡ 16 — 23 ዳዊት ለታቦተ ጽዮን የሚገባውን ክብር ሲያቀርብ ሚልኮል እንደናቸው (እንደ ዛሬዎቹ መናፍቃን) እግዚአብሔር በሚልኮል ትዕቢት ተቆጥቶ ሚልኮልን ራሱን እንዳደረጋት ይገልጻል ።

— ዘጸአት 3 ፡ 5 “ ወደዚህ አትቅረብ አንተ የቆምክባት ሥፍራ የተቀደሰች መሬት ናትና ጫማህን ከእግርህ አውልቅ ” ምዕመናን ቤተመቅደስ የተቀደሰች ስፍራ መሆንዋን ያምና ሉና ወደ ተቀደሰችው ቤተ ክርስቲያን ሲገቡ ጫማቸውን እውልቀው ነው ለሙሴ የተሰጠው ትዕዛዝ ምዕመናንን ሁሉ ይመለከታልና ።

— መጽሐፈ ዮሐንስ 5 ፡ 15 “ አንተ የቆምክባት ስፍራ የተቀደሰች ናትና ጫማህን ከእግርህ አውልቅ ” ሥጋውና ደሙ ከሚሠዋበት ስሙ ከሚጠራበት ከቤተ ክርስቲያን የበለጠ ቅዱስ ስፍራ በምድር ላይ የት ይገኝ ይሆን ? ስለዚህ ክርስቲያኖች ለኢየሱስ የተሰጠው ትእዛዝ እነሱንም እንደሚጠቀሙ ያውቃሉና ቤተ ክርስቲያን ሲገቡ ጫማቸውን ያውልቃሉ ። በዚህም ትዕዛዝ እግዚአብሔርን ረዳሚያች መሆናቸውን ይመሰክራሉ ።

— መጽሐፈ ዮሐንስ 3 ፡ 13 “ ሕዝቡን የአምላካችሁ የእግዚአብሔርን ቃል ኪዳን ታቦት ለዋውያን ካህናት ተሸከመውት ባያሾሁ ጊዜ ከስፍራችሁ ተነሥታችሁ ተከተሉት በእናንተና በታቦቱ ያለው ርቀት በስፍር ሁለት ሺህ ከንድ ያህል ይሁን በዚህ መንገድ በፊት አልሄዳችሁበትምና የምትሄዱበትን መንገድ እንድታውቁ ወደ ታቦቱ አትቅረቡ ብለው አዘዙ ”

ይህ ሁሉ ሥርዓት ዛሬም በጥንታዊት ሐዋርያዊት ቤተ ክርስቲያን ይጠበቃል ።

— ዘሌዋውያን 16 ፡ 2 “ እኔ በስርዮት መከደኛው ላይ በደመናው ውስጥ እታያለሁና እንዳይሞት በመጋረጃው ውስጥ በታቦቱ ላይ ወዳለው ወደ ስርዮቱ መከደኛው ወደ ተቀደሰው ስፍራ ሁል ጊዜ እንዳይገባ ለወንድምህ ለአርን ንገረው ” የእግዚአብሔርን ቤት እንደማንኛውም ቤት ያለምንም ዓላማ የምንወጣበት የምንገባበት የምንጨፍርበት አይደለምና ደግሞም ከጸሎት በስተቀር ዓለማዊ ድርጊቶች በፍጹም አይደረጉበትም ።

— ዘሌዋውያን 26 ፡ 1 “ እኔ እግዚአብሔር አምላካችሁ ነኝና ለእናንተ ጣላት አታድርጉ የተቀረጸም ምስል ወይም ሐውልት አታቁሙ ትሰግዳላትም ዘንድ በምድራችሁ ላይ የተቀረጸ ድንጊያ አታነሩ ። ሰንበታቲን ጠብቁ መቅደሴንም ፍሩ ”

የተቀረጸ ምስል የተባለው ሁሉ ታቦትን እንደማይመለከት ከላይ ያረጋገጥነው ነው ። መቅደሴንም ፍሩ ብሎ ቤተ ክርስቲያን ስንገባ እንኳን በመሬድ በመንቀጥቀጥ መሆን እንዳለበት ገለጸልን ።

ደግሞም ታቦትን ሊነኩ የሚገባቸው ካህናት ብቻ እንደሆኑ እግዚአብሔር በየዛ ትምህርት ሰጥቶናል ። የዛ ሳይገባው የእግዚአብሔርን ታቦት ስለነካ እግዚአብሔር ቀሰፈው 1ኛ ሣሙኤል 6 ፡ 6 — 7 ተመልከት ። እኛም በድፍረት ሳይገባን የጌታን ታቦት ከነካን እንቀሰፋለን ።

ይህ ሁሉ በብሉይ ኪዳን የነበረ ስርዓትና አምላካት ነው ። በሐዲስ ኪዳን ግን ቀርቷል የሚሉ አሉ ። ይህም ለግሰመሰል ሰውን ለማግኘት እንጂ በሐዲስ ኪዳንም ከላይ የጠቀሰናቸው ሥርዓታት ክርስቲያናዊ ሕግና ሥርዓት ሆነው እናገኛቸዋለን ።

የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ከሌሎች ክርስቲያን አገሮች በተለየ ሁኔታ የብሉይ ኪዳን ሥርዓትና ሕግ ወደ ክርስትና ሕግና ስርዓት ለውጣ ትጠቁምበታለች ። ይህም ሊሆን

የቻለው ከቤተ ይሁዳ ቀጥላ እግዚአብሔርን በመቀበል (በእምልኮት እግዚአብሔር ውስጥ በመግባት) ከሌሎች ሀገሮች ቀደምትነት ያላት ስለሆነ ነው ስለዚህ በብሉይ ኪዳን ሕግና ስርዓት አልፋለች ። ከብሉይ ኪዳን ሕግና ስርዓቶች ብዙዎችን የወሰደች ሲሆን ከእነዚህም ውስጥ አንዱ ጽላት ኪዳን ታቦት ሕግ ነው ።

አዲስ ቤተ ክርስቲያን በሚሰራበት ጊዜ ከዕድ ወይም ከእብነበረድ ተቀርጾ በላዩ የእግዚአብሔር ምስጢራዊ ስም (ሕቡዕ ስም) አልፋና አሜጋ ተጽፎ በኤዲስ ቅዱስ እጅ ተባርኮና ሚሮን ተቀብቶ በመንበሩ ይሠየማል ። በቅዳሴም ጊዜ ሕብስቱና ወይት ወደ ቤተ መቅደስ ሲገባ ቄሱ ሥርዓተ ቅዳሴውን የሚያከናውነው ገብስቱን ሥጋ መለኮት፣ ወይትን ደም መለኮት ወደ መሆን የሚለውጠው በዚህ በታቦቱ ላይ ነው ። ስለዚህ ከብሉይ ኪዳን ታቦት የሐዲስ ኪዳን ታቦት ለየት ያለ ነው ። ያ ምሳሌያዊ ሲሆን ይህ ግን አማናዊ ነው ።

የደብተራ አሪት ጽላት እግዚአብሔር በደመና ተከናንበው ሲገናኙ አርንን የሚያነጋግርበት ለእስራኤል ብቻ በረድኤት የሚገለጽበት ዙፋን ነበር የሐዲስ ኪዳን ታቦት ግን የአምላክ ሥጋና ደም የሚፈተትበት ሥጋዬን የበላ ደሜን የጠጣ የዘላለም ሕይወት አለው ። ሥጋዬን ብሉ ደሜን ጠጡ እያለ ያመኑትን ሁሉ የሚጠራበት የምሕረት መሰዊያ ነው ። ክብርና ስግደትም የማደረግለት ስለዚህ ነው ።

እግዚአብሔር ቤተመቅደስን ባርኮ በሐዲስ ኪዳን እንደሰጠ የሚያስረዱ የመጽሐፍ ቅዱስ ጥቅሶች ፡

— ማቴ. 5 : 17 “ እኔ ሕግንና ነቢያትን ለመሻር አልመጣሁም ለፈጽሞ እንጂ ” ባለው አምላካዊ ምስክርነት የአሪት ሕግን ትና ስርዓት ሁሉም አለመሻራቸውን ልንጠቅስ እንወዳለን ። የሻራቸውን ሰዋዊ ስርዓቶች ራሱ በቅዱስ ወንጌል ገልጾልናል ። ታቦት ግን ሕግ እግዚአብሔር እንጂ ሰው በፈቃዱ የመሰረተው ሕግ በላላሆነ አልተሻረም ምሳሌነቱ አማኖቹ ሆነ እንጂ ።

ቅዱስ ጳውሎስ እንኳን አይሁድን ላለማደናገር ሥርዓተ አሪትን ሲፈጽም ይታይ ነበር ለምሳሌ በታናሽ እስያ ሲያስተምር በነበረበት ጊዜ ጢሞቴዎስ የተባለውን ወጣት ሊያስከትል ሲጠራው በዙሪያው ብዙ አይሁድ ስለነበሩ እነሱን ለማስደሰት ገዢ አስከትሎታል ። የሐዋ. ሥራ 16 : 3 እሱም ራሱ ቅዱስ ጳውሎስ

በሕገ አሪት የተጻፈውን የብፅኦት ሥርዓት ያደርስ ነበር ። ለምሳሌ በክንክራላስ ስለቱን ለማድረስ ራሱን መላጩቱ የሚታወስ ነው ። የሐዋርያት ሥራ 18 : 18 ይህም የአሪት ስርዓት መሆኑን ለማወቅ ብንሻ ዘጉ. 6 : 9 መመልከት ይቻላል ።

ጌታ ራሱ ቤተ መቅደስን አድሶ ባርኮ እንደሰጠን ሊያስረዳን በመቅደስ የሚገበያዩትን ሁሉ አስወጥቶ “ ቤቴ የጸሎት ቤት ትባላለች እናንተ ግን ያወንበዴዎች ዋሻ አደረጋችኋት ” ማቴ. 21 : 12 — 13 ብሏል የቤተ መቅደስ ማለፍ የተገለጸው ጌታ በመስቀል ላይ ሁሉ ነገር ተፈጸመ ብሎ በተናገረ ጊዜ ነው ያን ጊዜ የቤተ መቅደስ መጋረጃ ለሁለት መቅደዱ ከእንግዲህ ወዲህ ቤተመቅደስና በውስጡ ያለው ስርዓት እያስፈልግም ማለቱ ነው ሲሉም ይሰማሉ ።

በመሰረቱ ጌታ ተፈጸመ ያለው ነብያት ይወርዳል ይወለዳል ስለኋጠያታችንም ተላልፎ ይሰጣል እኛን ከሰይጣን ባርነት ነጻ ለማውጣት እንደ ወንበዴ ተቆጥሮ ይስቀላል ተብሎ የተነገረው የነቢያት ትንቢት ተፈጸመ ማለቱ ሲሆን የቤተ መቅደስ መጋረጃ ለሁለት መከፈሉም ጌታ በተሰቀለ ጊዜ ከታዩት ሰባት ተአምራት አንዱ ነው እንጂ አሁንም የቤተ መቅደስን ስርዓት ማለፍ የሚጠቁም አይደለም ። እንዲህም ቢሆን ኖሮ ጴጥሮስና የሐንስ በጸሎት ጊዜ ወደ ቤተ መቅደስ እንደ አሪት ስርዓት ሊጸልዩ ባልሄዱ ነበር ። የሐዋርያት ሥራ 3 : 1 ። ጳውሎስም በ2ኛ ቆሮ. 6 : 16 “ ታቦትን በጣላት ቤት ውስጥ የሚያኖር ማን ነው ” ብሎ ተቆርቋሪነቱን ለእግዚአብሔር ታቦት ባላሣየ ነበር ።

— 1ኛ ጢሞ. 3 : 15 “ ... በእግዚአብሔር ማደሪያ ቤት መኖር እንዴት እንደሚገባ ታውቅ ዘንድ እጽፍለሃለሁ ቤተም የእውነት አምድና መሰረት የሕያው የእግዚአብሔር ቤተ ክርስቲያን ነው ” ።

እውን ጳውሎስ በቤተክርስቲያን እንኖር ዘንድ በጢሞቴዎስ ውክልና አሳወቀን ቤተመቅደስ በሐዲስ ኪዳን ቤተ ክርስቲያን ተብሏል ። ደግሞስ ስሎሞን በ1ኛ ነገሥት 18 : 13 ላይ እኔም ለዘላለም የምትኖርበት ማደሪያ ቤት በእውነት ሠራሁልህ እያለ እንዴት ተሸሯል ይባላል ። እግዚአብሔርም የሰሎሞንን ልመና ሲያጸድቅለት ” በፊቴ የጸለይኸውን ጸሎት ህንና ልመናህን ስምቻለሁ ለዘላለም ስሜ በዚያ ያድር ዘንድ

ይህን የሠራሽውን ቤት ተደብሎ “ ዓይኖቼና ልቤም በዘመኑ ዑሉ በዚያ ይሆናሉ ” ። 1ኛ ነገሥት 7 : 3 ብሎ የለምን? ይህን ቃል ኪዳንን ሽሮ በሐዲስ ኪዳን ሕገ ለፊት እንዳለ ተሸሯል እንዴት ይባላል? = ይህ እግዚአብሔርን ማለጥሽት እይሆንም? = እርሱስ ከብርና ምስጋና ይገባውና የተናገረውን ቃሉን አያጥፍም = ዛሬም ቃሉን አከብሮ በቃሉ አለ = ቀድሶ የሰጠን ቤቱን ዛሬም እርሱ ይገኝበታል ።

— ዕብ. 7 : 1—14 የፈተኛይቱ ሥርዓት ከአሁኑ ሥርዓት ለየት ያለመሆኑ የብሉይ ኪዳን ሥርዓት ለአዲስ ኪዳን ስርዓት እንደ ምግብ እንደነበር = አሁን ግን በአግናዊ ሥርዓት ውስጥ መሆናችንን ይገልጻል = እንጂ የፈተኛው ሥርዓት ጭራሽ ተፍጽሞ አላለም ።

— ራእይ 11 : 1—17 “ እንኳን በምድር በሰማይም የኪዳን ታቦት እንዳለ ይነግረናል ።

ምዕራፍ 18

መስቀል

ከጌታ በፊት መስቀል የመቅጫ መግሪያ ነበር = ሰውን በመስቀል ላይ መስቀል የተጀመረው በፋርስ ነው = በፋርስ ሰዎች አምልኮት የመሬት አምላክ (እርሙዝድ) ይባላል = ወንጀለኛ በሀገራቸው ሲገኝ ቅጣቱን በመሬት የተቀበለ እንደሆነ አምላካቸው እንዳይረክስ ወንጀለኛውን ሁሉ በመስቀል ይሰቅሉት ነበር = ይህ አድራጉት እንደ ልማድ ሆኖ በሮማ ግዛት ሁሉ የተለመደ ሕግ ሆነ = በአሪትም ሥርዓት በመስቀል በስቅላት የሚቀጡ ርጉማንና ውጉዛን ነበሩ = ከጌታ በኋላ ግን የነጻነታችን አዋጅ የተነገረበት ሰላማዊ ዙፋን ስለሆነ ፡ ለክርስቲያኖች ሁሉ የነጻነትና የድል ምልክት ነው = ምክንያቱም ኢየሱስ ክርስቶስ ሰላምን ፡ እኩልነትን በመስቀሉ አድርጓልና = ይህ የመስቀል አማካኝና ምስጢራዊ ኃይል ቅዱስ ጳውሎስ እንዳለው ላመኑት ነው እንጂ ሳላመኑ አልደረሳቸውም = እንዲያውም መስቀልን ኃይለ እግዚአብሔር ነው ማለቱ ዋነኛ ይመስላቸዋል ። መስቀልን በመቅጫነቱ የሚመለከቱት ብዙ ናቸው እርግጥ መስቀል ለሞትና ለእጋንንት መቅጫ ሆኗል ።

ጌታ የተሰቀለው በተመላቀለ እንጨት (በመስቀል) ላይ እንጂ ቀጥ ባለ እንጨት ላይ እንዳልሆነ

ጌታ ቀጥ ባለ እንጨት ላይ ነው የተሰቀለው የሚሉ ክፍሎች ለማስረጃነት ከሚያቀርቡ አቸው ጥቅሶች መካከል የሐዋ. ሥራ 5 : 30 እና 10 : 39 ያለውን ነው = በነዚህ ቦታዎች ኢየሱስ ክርስቶስ በእንጨት መስቀል መስቀሉን ይገልጻሉ እንጂ ቀጥ ባለ እንጨት ተሰቀለ አይሉም = በእንጨት መስቀል መስቀሉን እኛም እናምናለን = በብረት መስቀል ተሰቀለ ያለ የለም = ነገር ግን ጌታ በመስቀል ላይ መስቀሉን ቅዱሳት መጻሕፍት እንዲህ ሲሉ ያስረዳናል ።

— ቆላ. 1 : 20 “ ... በመስቀል ባፈሰሰው ደሙም ሰላምን አይረገ” ይላል = ቀጥ ያለ እንጨት ከወፈረ ግንዲላ ወይም ግንድ ከቀጠነም በትር ወይም ዱላ ይባላል እንጂ መስቀል አይባልም ።

— ማቴ. 27 : 32 “ ስምዖንም መስቀሉን ይሸክም ዘንድ አስገደዱት ” መስቀያውን ቢል ኖሮ ቀጥ ያለ እንጨት ሊሆንም ይችላል ነበር ፡ ግን ለይቶ ቅርጹን ሲናገር መስቀሉን አለ ።

— ማርቆስ 15 : 29 — 30 “ ከመስቀል ወርደህ ራስህን አድን አሉ ” ከተስቀለክበት እንጨት ላይ አላሉትም ። አይሁድ የሰቀሉት በተመሳሳይ እንጨት ላይ ስለነበር ከመስቀል ወርደህ አሉት።

— ዮሐ. ወን. 19 : 17—19 “ መስቀሉንም ተሸክሞ . . . ” መስቀያውንም እንጨት ሳይሆን ያለው ፡ ለይቶ መስቀሉን ማለትን ልብ እንበል ።

— ዕብራ. 12 : 1 — 2 “ . . . እርሱ ነውርን ንቆ . . . በመስቀል ታግሶ . . . ” በመስቀያው እንጨት ሳይሆን ያለው ፡ በመስቀል ነው ።

— ኤፌ. 2 : 14 — 17 “ በመስቀል ላይ በመሞትም . . . ”

— ፊልሐ. 2 : 8 “ . . . ያውም በመስቀል ላይ ተሰቅሎ ” የተስቀቀለው ቀጥ ባለ እንጨት ላይ ሳይሆን በመስቀል ላይ መሆኑን ቁልጭ አድርጎ ያሳያል ።

— ገላ. 6 : 14 “ እኔ ግን ዓለም ለእኔ ከተስቀለበት እኔም ለዓለም ከተስቀልሁበት ከጌታችን ክሊዮሱስ ክርስቶስ መስቀል በቀር ሌላ የምመከባበት ነገር የለኝም ” ክሊዮሱስ ክርስቶስ መስቀል በቀር ሌላ መመኪያ የለኝም ማለቱ የክርስቲያኖች መመኪያ መስቀል መሆኑን መግለጹ አይደለምን ? ታዲያ ፀረ-መስቀሎች አባትህ ወይም አጎትህ የተገደለበትን ሽጉጥ ትወዳለህ ታከብረዋለህ ወይ ? እያሉ የማይሆን ምግሌ የሚመስሉት ለምን ይሆን የየዋሃንን ልቦና ለመስለብ ይሆን ? ጳውሎስ እንዲህ ይለናል “ ክርስቶስ በመስቀል ላይ ተሰቅሎ ሞተ የሚለው ቃል ለሚጠፉት ሰዎች እንደሞኝነት ይቆጠራል ። ለዳንነው ለእኛ ግን የእግዚአብሔር ኃይል ነው ” 1ኛ ቆሮ. 1 : 18 ። ጌታም ራሱ መስቀሉን ጥሎ ሳይሆን ያለው “ ሊከተለኝ የሚወድ ቢኖር ራሱን ይካድ፤ መስቀሉንም ተሸክሞ ይከተለኝ ” ማርቆስ 8 : 34 ።

የጥፋት ልጆች ግን ክርስቶስ ለግን እንደሞተና ይልቁንም ግን ም ሳያስገድደው በገዛ ፈቃዱ እንደተስቀለ መረዳቱ እንደ ሰማይ ርቆ ባቸው ፡ የማይሆን ምግሌ ሲመስሉ ይገኛሉ ። ጌታ አይሁድ ሊስቅ

ሉት ስለረለጉና እርሱም ማምለጥ ስላልቻለ ለመስቀል የበቃ አድርገው ማቅረባቸው ከክርስቶስና እምነት የወጡና ተረፈ አይሁድ መሆናቸውን ይመሰክርባቸዋል ። እኛስ የባሕርይ አምላክ ኢየሱስ ክርስቶስ አዳምንና የአዳምን ልጆች ከግብርናቱ ዲያብሎስ (ከዲያብሎስ ባርነት) ነጻ ሊያወጣ በገዛ ፈቃዱ ንጽሕት ቅድስት ድንግል ከምትሆን ከእመቤታችን እንደተወለደና በመስቀልም በፈቃዱ ተሰቅሎ አዳምን ከነልጆቹ ነፃ እንዳወጣ እናምናለን ። ስለሆነም ራሱ ፈቅዶ ባደረገው ሞቱ እንመካለን ፡ ድህነትንም አግኝተንበታል እንጂ ፡ እንደ አባታችን ወይም እንደ ሌላ ዘመዳችን ሞት ሳይወድ በግዱ የተቀበለው አይደለም ። ደግሞስ የክርስቶስ ደም የፈሰሰበት መስቀል ቀርቶ እግሩ የረገጠው መሬት እንኳን ምን ያህል እንደከበረና ቅዱስ እንደ ተባለ አላነበበ ይሆን ? 2ኛ ዲጥ. 1 : 18 “ . . . በቅዱስ ተራራ ” ምሳሌያቸውም የማይመስል ስለሆነ በአላዋቂነታቸው ታዘበናቸው ከማለፍ ሌላ ምን ማድረግ እንችላለን ፡ መቼም አላዋቂን ለማግኘት እርቅ መሄድ አያስፈልግም ተብሏል ፡ በቅርቡ አውቃለሁ ብሎ ሲቀባጥር ይገኛልና ።

የመስቀል ጠላቶች ፡

1ኛ ፊልሐ. 3 : 17 — 21 “ . . . ብዙዎች ለክርስቶስ መስቀል ጠላቶች ሆነው ይመላለሳሉ ብዙ ጊዜ ስለእነርሱ አረጋችሁ አሁንም እንኳ እያለቀስሁ እላችኋለሁ ”

ለመስቀል መስገድ እንዲገባን

መዝሙር 131 (132) : 7 “ . . . እግሮቼ በሚቆሙበት ሥፍራ እንሰግዳለን ። ከሰድስት እስከ ዘጠኝ ሰዓት ድረስ የጌታችን የኢየሱስ ክርስቶስ ቅዱሳን እግሮቼ በመስቀል ላይ ተቸንክረው ውለዋል ።

ማጠቃለያ

በቤተ ክርስቲያኖችን የተለያዩ የመስቀል አይነቶች አሉ የወርቅ የብረት ፡ የእንጨት

የእንጨቱ መስቀል የተስቀለበት ስለሆነ ነው ። የብረት መስቀል አባቶቻችን የሚይዙበት ምክንያት በብረት መስቀል ተሰቀለ ማለት ሳይሆን እጁና እግሩን የተቸነከረበትን ነጉ የተወጋበትን የብረት ቸንካር ለማመልከት ነው ። የወርቅ መስቀል የሚይዙበት ደግሞ ወርቅ ንጹህ እንደሆነ ሁሉ በመስቀል ላይ የተስቀለው አምላካችንም ንጹሐ ባህርይ አምላክ እንደሆነ ለመግለጽ (ለማስረዳት) ነው ።

ስግደት

ስግደት በሁለት ይከፈላል እነዚህም የባሕርይና የፀጋ ተብለው ይከፈላሉ። የባሕርይ ወይም የአምልኮት፣ ለእግዚአብሔር ብቻ የሚቀርብ ሲሆን፣ ፈጥረኸኛል፣ ትዝሃለህ ለወደፊትም ተስፋ መንግሥተ ሰግዬን ታወርሰናለህ ብለን የምንሰግድለት ነው።

የፀጋ ወይም የአክብሮት፣ ለእመቤታችን ለቅዱሳን፣ ለጳጵቃን፣ ለመላእክት ሁሉ እግዚአብሔር መርመላችኋል፣ አክብሮትላችሁማል፣ እኛም እናከብራችኋለን ብለን የምናቀርበው ነው።

ለመላዕክት የፀጋ ስግደት እንደሚገባ

— ዘፍ. 19 ፡ 1-2 “ሁለቱም መላእክት በመሸ ጊዜ ወደ ሰዶም ገቡ። ሎጥም በሰዶም በር ተቀምጦ ነበር፤ ሎጥም ባያቸው ጊዜ ሊቀበላቸው ተነሣ፤ ፊትን ደፍቶ ወደ ምድር ሰገደ “ለመላእክት መስገድ ባይገባ ኖሮ ሎጥ ባልሰገደ ነበር። ሰው መስለውት ነው የሰገደው የሚሉ ካሉ፤ ለሰው ከተሰገደ ለመላእክት ለምን አይሰገድም? ደግሞስ ለወጣ ለገባ ሰው ሁሉ ይሰገዳል እንዴ? ያም ሆነ ይህ እኛም የሎጥን ፈለግ በመከተል ለመላእክት እንሰገዳለን።”

— ዘተ. 22 ፡ 31 “እግዚአብሔርም የበለጸገ ግዴናቸው ከፈተ፤ የእግዚአብሔርን መልአክ በመንገድ ላይ ቆሞ የተመዘዘም ሰይፍ በእጁ ይዞ አየ፤ ሰገደም በግንባሩም ተደፋ” ወደድንም ጠላንም የመላእክት ተፈጥሮአቸው ግለትም ከብራቸው በፊታቸው ቸለን እንድንቆም አያደርገንም። ወደን ባንሰግድም እንደ በልጻም ከከብራቸው ጽናት የተነሣ በአፍ ጢማችን ተደፍተን እንሰግዳለን። በግዴታ ከመስገድ በውዴታ ከብራቸውን በማወቅ መስገዱ ከእግዚአብሔርም ጥጋ ያሰጠናል፤ በእነርሱም ዘንድ ባለግልጽነትን እናገኛለን፤ በመከራችንም ጊዜ ይረዳናል።

— መጽሐፈ ኢያሱ 5 ፡ 13 “... እርሱም አይደለሁም እኔ የእግዚአብሔር ሠራዊት አለቃ ሆኜ አሁን መጥቻልሁ አል፤ ኢያሱም

ወደ ምድር በግንባሩ ተደፍቶ ሰገደና ጌታዬ ለባሪያው የሚነግረው ምንድር ነው አለው።” “የምታመልኩትን ከአሁኑ ምረጡ እኔና ቤቴ ግን እግዚአብሔርን እናመልካለን” ያለው ኢያሱ ለመላእክት መስገድ ተገቢ ባይሆን ኖሮ ለመልአኩ ባልሰገደ ነበር ተገቢ መሆኑን ስለሚያውቅ ሰገደ። እንግዲህ ከኢያሱ የሚበልጥ በአሁኑ ዘመን ይኖር ይሆን?

— መጽ. ዜና መዋ. ቀዳማዊ 21 : 16 “ዳዊትም ዓይኖቹን አነሳ የእግዚአብሔርም መልአክ በምድርና በሰማይ መካከል ቆሞ የተመዘዘ ሰይፍ በእጁ ሆኖ ወደ ኢየሩሳሌም ተዘርግቶ እየ፣ ዳዊትም ሽግግሎቹም ማቅ ለብሰው በግንባራቸው ተደፉ” በግንባር መደፋት መስገድ አይደለም? እንግዲህ “እንደ ልቤ የሚሆኑኝ ዳዊትን አገኘሁ” ብሎ እግዚአብሔር እንኳን ለዳዊት መስክሮለታል። ለመልአክት መስገድ ተገቢ አለመሆኑን ቢያውቅ ኖሮ ለመልአኩ ባልሰገደ ነበር። ዳሩ ግን ትሁት ነውና ለእግዚአብሔር መልአክ መስገድ ተገቢ መሆኑን አውቆ ሰገደ። በዚህም እግዚአብሔር አልተቆጣውም።

— ትንቢተ ዳንኤል 8 : 15 “... ዳንኤል ለቅዱስ ገብርኤል በኩል ወንዝ መካከል ሰገዱል። ደንግጦ እንጂ ወደ አይደለም ሊሉ ይችላሉ። ዳሩ ግን በመደንገጥ የግይዝባውን ነገር ቢያደርገው ኖሮ በሁለተኛ ጊዜ ባናገረው ወቅት ተረጋግቶ ስለነበር ባልሰገደለትም ነበር። ዳሩ ግን ዳንኤል በመፍራት ሳይሆን በአክብሮት ነው ለቅዱስ ገብርኤል የሰገደለት። ለመልአክት መስገድ የግይዝባ ከሃይማኖት ውጭ ቢሆን ኖሮ ዳንኤልም ቀደም ብለን የጠቀሰናቸው ሁሉ ባልሰገዱ ነበር። ዳንኤልም በአምልኮተ እግዚአብሔር ብቻ የተወሰነ መሆኑ የታወቀ ነው። በፍርሃት እግዚአብሔርን የሚያሳዝን ነገር አልሠራም። ዳርዮስን ፈርቶ ለጣለት አልሰገደምና። ለተራቡ አንበሳች እስኪጣል ድረስ በአምልኮተ እግዚአብሔር የተጠመደ መሆኑ ከማንኛችንም የተሰወረ አይደለም ከአክብሮት አንጻር ነው።

— መጽሐፍ መሳፍንት 13 : 20 ማኑሄና ሚስቱ ለመልአኩ ሰገደዋል

— የዮሐንስ ራዕይ 19 : 10 “በመልአኩ እግር ፊት ሰገድኩለት እሱ ግን አትሰገድልኝ ሁለታችንም የእግዚአብሔር ባሪያዎች ነንና ለእግዚአብሔር ሰገድ አለው” ይህን በመጥቀስ ለመልአክት መስገድ ተገቢ አይደለም የሚሉ

ከፍሎች አሉ። ዳሩ ግን የመልአኩን አባባል ካለመረዳት እንጂ ለመላእክት መስገድ ከሃይማኖት ውጭ ሆኖ የሐንሰ ባለማወቅ የሰገደለት ሆኖ አይደለም ይህንን ግን እንዳንል የሰጋጁ የዮሐንስ ማንነት ያግደናል። የሐንሰ ድንግላዊና የጌታ ሐዋርያ ከመሆኑም ሌላ ጌታ የሚወደው፣ በመንፈስ ቅዱስ የተቃኘ፣ ወንጌልን መልእክታትን የጻፈ፣ እንዲሁም የዓለምን ፍጻሜ በራእይ ያየ ነው። ይህን ያህል የጌታ ባለሟል የሆነ ቅዱስን ሰው ስለትንሸዋ ነገር ለመላእክት መስገድ ተገቢ አለመሆን አጥቶት በስሕተት ሰገደ ማለት የጻፋቸው ወንጌሎችም መልእክታትም ስሕተት አላቸው ማለት ነው። ይህ ማለት ግን ሰው እንደ እግዚአብሔር ፍጹም ነው ማለት አይደለም። እሱ በፍጹም እምነት ውስጥ ሳይሆን፣ እሱ ማን መመልክ እንዳለበት ሳያውቅ ለእኛ ማሳወቅ አይችልምና። ስለዚህ በስሕተት ሰገደ ማለት ከፍተኛ ስሕተት ነው። የሐንሰ ለመልአኩ የአክብሮት ሰገደት ያቀረበው ለመላዕክት መስገድ ተገቢ መሆኑን ስላወቀ ነው። መልአኩም ደግሞ አትሰገድልኝ ማለቱ የዮሐንስን ክብርና ማዕረግ መግለጡ ነው። የሐንሰ በክብሩ ከመልአኩ እኩል ሆኖ ነበርና። ሰገደት ደግሞ የበላይና የበታች መግለጫ ስለሆነ አንተኮ በክብር ከእኔ እኩል ነህ። ስለዚህ ለእኔ ልትሰገድ አይገባም ቢለውም የሐንሰ ግን ከመስገድ ወደ ጌላ አላለም ትሁት ነውና። ይህንንም ለማረጋገጥ ከፈለግን ራእይ 22 : 8 — 7 እንመልከት። እንግዲህ የሐንሰ ተሳስቶ ሰገደ ቢባል እንኳን ሁለት ጊዜ ይላባታል? የመጀመሪያው አንስ? እንግዲህ አባባሉ የትሕትና አባባል መሆኑ ግልጽ ነው።

ለቅዱሳን መስገድ ተገቢ ስለ መሆኑ

— መጽ. ሳሙኤል ቀዳማዊ 28 : 14 “ሳኦልም ሳሙኤል እንደሆነ አወቀ፣ በፊትም ተጉነበሰ፣ በምድርም ላይ እጅ ነሣ” “ሳኦል ሳሙኤልን በማክበር መስገዱን ልብ እንበል፣ ሳሙኤል ደግሞ ለምን ትሰገድልኝለህ ተገቢ አይደለም አላለውም።

— መጽሐ. ነገ. ካልዕ 2 : 15 “ከኢያሪኮም መጥተው በአንጻሩ የነበሩት የነቢያት ልጆች ባዩት ጊዜ የኤልያስ መንፈስ በኤልሣዕ ላይ አርፎአል አሉ። ሊገናኙትም መጥተው በፊቱ ወደ ምድር ተደፉ” “አያችሁ መንፈስ ቅዱስ ላደረባቸው በእግዚአብሔር ለተመረጡ ቅዱሳን አባቶች መስገድ ተገቢ መሆኑን የነቢያቶቹ ልጆች አውቀው እንደሰገዱ።

መጽ. ነገ. ቀጻ 19 : 7 “ አብድሮም በመንገድ ሲሄድ እነሆ ኤልያስ ተገናኘው ፡ አብድሮም አወቀው ፡ በግንባሩም ተደፍቶ ጌታዬ ሆይ ፡ ኤልያስ አንተ ነህን ፤ አለው ። ኤልያስና ኤልያስን የመሰሉ ቅዱሳን በእግዚአብሔር የተመረጡ ስለሆኑ ያያቸው ሁሉ ይወዳቸው ያከብራቸው ዘንድ ይገደዳል ። መንፈሳዊ የሆነው ሰው አብድሮም የኤልያስን ቅድስና ያውቅ ነበርና በግንባሩ ተደፍቶ ሰገደለት ። መስገዱ ስሕተት ቢሆን ኖሮ ኤልያስ በዝምታ ባላለፈው ነበር ። ተሣስተህል ባለው ነበር ። ግን እኛ ለውጥ በተጨማሪም በሐዋ. ሥራ. 14 : 8—17 ላይ እንደተጠቀሰው ቅዱስ ጳውሎስና በርናባስ በልስጥራንና ደርቤን በተባሉት የሊቃእንያ ከተማዎችና አካባቢያቸው ወዳለው አገር ወን ጌልን ሲሰብኩ ቅዱስ ጳውሎስ በአካባቢው አንድ እግሩ የሰለለና ከእናቱም ማኅጸን ጀምሮ አንካሳ የሆነን በሽተኛ ሲፈውሰው ሕዝቡ ጳውሎስ ያደረገውን ባዩ ጊዜ አማልክት አድርገዋቸው ካህናቱ ጭምር ኮርማዎችን አምጥተው መስዋዕት ሊያቀርቡ ላቸው እንደተዘጋጁ በሰሙ ጊዜ ቅዱስ ጳውሎስና በርናባስ ልብ ላቸውን ቀድደው እየጮሁ ወደ ሕዝብ መካከል እንደሮጡ ይነግረናል ። እዚህ ላይ ታዲያ ጸድቃን ሰማእታትና ሐዋርያት ለእግዚአብሔር ብቻ መደረግ የሚገባውን የአምልኮ ክብር ሕዝቡ እንዲያቀርቡላቸው እንዳልፈለጉና እንዳልተቀበሉ እንረዳለን ። ሆኖም የፆጋ ስግደት ወይም የአክብሮት ስግደት ሲደረግላቸው ተቃውሞ አላቀረቡም ። ከዚህ የምንረዳው መከባበር ተገቢ መሆኑን ነው ።

ትን. ዳንኤል 2 : 46 “ የዚያን ጊዜ ናቡከደነጾር በግንባሩ ተደፍቶ ለዳንኤል ሰገደለት ” ንጉሡ ናቡከደነጾር እንኳን ለወጣቱ ለዳንኤል መስገዱ የእግዚአብሔር ኃይል በዳንኤል ላይ መኖሩን በማወቁ አይደለምን ?

መጽ. ሳሙኤል ካልዕ 1 : 1 - 2 “ በሶስተኛው ቀን እነሆ ከሳኦል ሠፈር አንድ ሰው ልብሱን ቀድሶ በራሱም ላይ ትቢያ ነሰንለ ወጣ ፡ ወደ ዳዊትም በመጣ ጊዜ በግንባሩ ተደፍቶ እጅ ነሣ ”

ዘፍጥ. 33 : 1 - 8 ታናሹ ለታላቁ መስገድ እንዲገባ ታናሹ ደግሞ ታላቁን ማክበር የሚገባው ስለሆነ ያዕቆብ ከሶርያ ሚስቶቹንና ልጆቹን ይዞ ተመልሶ ከወንድሙ ከኤሳው ጋር በተገናኘ ጊዜ እስከ ሰባት ጊዜ መላልሶ ከምድር እየወደቀ ለኤማው ሰገደለት ፡ ከእርሱም በኋላ ለያና ልጆቹ ባርቹም ሁሉ ለኤሳው ሰገዱለት

የሐዋ. ሥራ 10 : 25 “ ኢፕሮስ በገባ ጊዜ ቅርጥለምስ ተገናኝቶ ከእግሩ በታች ወደቀና ሰገደለት ፡ ኢፕሮስ ግን ተነሣ እኔ ራሴ ደግሞ ሰው ነኝ ” ብሎ እስካሳው ቅርጥለምስ ኢፕሮስን እክብሮ በሰገደለት ጊዜ ኢፕሮስ ግን በትሕትና ተው ተነስ ብሎ እንዳ ስነሳው እናያለን ። ይህም ማለት መስገድህ ስሕተት ነው ማለቱ ሳይሆን አይገባኝም ብሎ ራሱን ዝቅ ማድረጉ ነው ።

የሐንስ ራዕይ : 3 : 9 “ ... እነሆ መጥተው በእግሮችህ ፊት ይሰግዱ ዘንድ ... ” እራሱ እግዚአብሔር ለመረጣቸው ቃሉን ለጠበቁትና ሰማዕት ሆነው ላለፉት ወዳጆቹ እንሰግድ ዘንድ ፈቃዱ ነው ።

መጽ. ነገሥት ካልዕ 4 : 8 “ ገብታም በእግሩ አጠገብ ወደቀች ፡ በምድርም ላይ ተደፋች ፡ ልጅዋንም አንስታ ወጣች ” በሕይወተ ሥጋ እያሉ እንደተሰገደላቸው ሁሉ በአጸደ ነፍስ መላእክት መስለው በሚኖሩበት ሥፍራም ይሰገድላቸዋል ። ለዚሁም ቅዱሳን ሕያዋን እንጂ ምውቃን አለመሆናቸውና ከሞቱ በኋላም እንደሚያግልጹ የቅዱሳን አማላጅነት በሚለው ንዑስ ርዕስ ሥር የተጠቀሰውን ይመልከቱ ።

ለቤተ ክርስቲያን ወይም ለታላቅ መስገድ ተገቢ ስለመሆኑ ታላቅ የእግዚአብሔር መንፈስ የሚያድርበትና ስመ እግዚአብሔር የተጸፈበት ስለሆነ ሊከበርና ሊሰገድለትም ይገባል ። ፈልጵሰዩስ 2 : 10 “ ጉልበት ሁሉ ለክርስቶስ ስም ይንበርከክ ” ብሏልና ።

አሪት ዘፀአት 33 : 10 “ ሕዝቡም ሁሉ የዳመናው ዓምድ በድንኳንም ደጃፍ ሲቆም ያየው ነበር ። ሕዝቡም ሁሉ ተነስቶ እያንዳንዱ በድንኳኑ ደጃፍ ይሰግድ ነበር። በድንኳኑ ውስጥ የእግዚአብሔር ታላቅ ነበረች ፡ ሕዝቡም እግዚአብሔርን ከመውደዳቸው ማደሪያውንም ከማክበራቸው የተነሣ በድንኳኑ ደጃፍ ይሰግዱ ነበር ። ይህንን በማድረጋቸው ተመስገኑበት እንጂ አልተነቱ ቶበትም ”

መጽ. ኢያሱ 7 : 6 “ ኢያሱም ልብሱን ቀደደ ፡ እርሱና የእሥራኤልም ሽማግሌዎች በእግዚአብሔር ታላቅ ፊት እስከ ማታድረስ በግንባራቸው ተደፉ ፡ በራሳቸውም ላይ ትቢያ ነሰነሱ ”

ፀሐይን ያቆመ ታላቁ የእግዚአብሔር ባለግል ኢያሱ በእግዚአብሔር ታቦት ፊት እስከ ማታ በግንባሩ ተደፍቶ መዋሉ ለጣኦት መስገዱ ይሆን?

— መጽ. ባሙኤል ካልዕ 12 : 20 “ ዳዊትም ከምድር ተነስቶ ታጠባ፡ ተቀባም፡ ልብሱንም ለወጠ፡ ወደ እግዚአብሔርም ቤት ገብቶ ሰገደ “ ለቤተክርስቲያን መስገዳችን ዳዊትን አብነት አድርገን መሆናችን መሆኑን ተቃዋሚዎች ይገንዘቡልን ።

— መዝሙር 5 : 7 “ እኔ ግን በምሕረትህ ብዛት ወደ ቤትህ እን ባለሁ፡ እኔን ተን በመፍራት ወደ ቅድስናህ መቅደስ እሰግዳለሁ “ክርቲያኖች እንደ ዳዊት እግዚአብሔርን በመፍራት ለቤቱ እንሰግዳለን እንጂ በጣኦት አምልኮ ልቦናችን ነዶ አይደለም ። ጣኦትም ምን እንደሆነ የምናውቅና እንኳን ልንሰግድለት ቀርቶ ቀናብለን በዓይናችን ልናየው የምንጸየፈው ነው ።

— መዝሙር 95 (96) : 9 “ በቅድስናው ሥፍራ ለእግዚአብሔር ሰገዱ ” የቅድስናው ሥፍራ ስሙ የሚጠራበት አምልኮቱ የሚፈጸምበት፡ ክቡር ሥጋው፡ ቅዱስ ደሙ የሚፈተትበት ቅድስት ቤት ክርስቲያን አይደለችምን ?

— መዝሙር 131 (132) : 7 “ ወደ ማደሪያዎቹ እንገባለን፡ እግሮቹ በሚቆሙበት ሥፍራ እንሰግዳለን ” የእግዚአብሔር ማደሪያው ቤተ ክርስቲያን አይደለችምን ? ታቦት ማለት ራሱ ማደሪያ ማለት አይደለም ወይ ?

— መዝሙር 137 (138) : 2 “ በመላእክት ፊት እዘምራለሁ፡ ወደ ቅዱስ መቅደስህ እሰግዳለሁ ” መላእክት በቅጥረ ቤተ ክርስቲያን ዘወትር አይጠፋም ። ቤተ ክርስቲያንም የተቀደሰች የእግዚአብሔር መቅደስ ነች ። ስለዚህ የዳዊትን ፈለግ ተከትለን ክርስቲያኖች ለቤተ ክርስቲያን እንሰግዳለን፡ በቤተ ክርስቲያንም እግዚአብሔርን በመላእክት ዝማሬ (በያሬዳዊ ዜማ) እና መሰግለናን ።

— መዝሙር 28 (29) : 2 “ የሰሙን ክብር ለእግዚአብሔር አምላክ በቅድስናው ሥፍራ ለእግዚአብሔር ሰገዱ “ በሚሰለስበት፡ በሚቀደስበት በቤተ ክርስቲያን እንሰግድ ዘንድ ክርስቲያናዊ ግዴታ ነው ።

— ትን. ሕዝ. 46 : 1 — 2 “ አለቃውም በስተውጭ ባለው በር በደጀ ሰላሙ መንገድ ገብቶ በበሩ መታን አጠገብ ይቆያል፡ ካህናቱም የእርሱን የሚቃጠለውን መስዋዕትና የደገገነቱን መስዋዕት ያቅርቡ፡ እርሱም በበሩ መድረክ ላይ ይሰገድ ” ለቤተ ክርስቲያን መስገድ አስፈላጊም፡ ክርስቲያናዊ ግዴታም ነው ይህን በትእቢት መንፈስ ያበጠ ልቦናችንን በትሕትና መደሻ ስብረን ለእግዚአብሔር በቅድስናው ሥፍራ ልንሰግድለት ይገባናል ። ለታቦት መስገድ ለእንጩት መስገድ ሳይሆን በላዩ ላይ ስለሰፈረው ስመ እግዚአብሔርና በውስጡ ስለሚያድረው መንፈስ እግዚአብሔር ነው ። ለቤተክርስቲያንም መስገዳችን ሰግንቡ ወይም ለቤቱ መስገዳችን አይደለም፤ በውስጡ ለሚመለከት እግዚአብሔርና በውስጡ በላሉት ቅዱሳን እንጂ ።

ቅዱሳን ሥዕላት

ሥዕል አምልኮተ እግዚአብሔርን በሚያውቁት በጥንት እሥራኤላውያን ዘንድና ድንጋይ ጠርበው እንጩት አለዝበው ጣለታትን በመሥራት በሚያመልኩ አሕዛብ ዘንድ የአምልኮት መግለጫ እንደነበረ ታሪክ የዘገበው እውነታ ነው። ይሁን እንጂ የአሕዛብ ቅርጽ ቅርጽ በእግዚአብሔር ዘንድ የተነቀፉ ቢሆንም በእሥራኤል ዘንድ የነበሩት ቅርጽ ቅርጾች ግን ከራሱ ከእግዚአብሔር የተፈቀዱ በመሆናቸው እንደ አሕዛብ ጣለታት የማይነቀፉ የእግዚአብሔር የአምልኮት መግለጫዎች ናቸው። ይህንንም በማስረጃ ለማስደገፍ ዘፀ. 25 : 19-20 መጽሐፍ ነገሥት ተዳማዊ 6 : 23—28 ሕዝቅኤል 9 : 3 መመልከት እንችላለን።

በዚህ (ከላይ በተጠቀሱት) ምዕራፍና ቁጥሮች ውስጥ እግዚአብሔር ራሱ ለመሰራ ሥዕል ኪሩብን እንዲሰራ እንዳዘዘው እናነባለን። ይህንንም መሠረት በማድረግ ዛሬም ሥዕል ኪሩብ በታቦተ ሕጉ ላይ ይላላል።

ስለ ሌሎች ቅዱሳት ሰዕላት ግን በቤተ ክርስቲያን የተጀመረበት ለየት ያለ ምክንያት አለው። የመጀመሪያዎቹ ክርስቲያኖች ትምህርታቸውን ያስፋፉት ዋሻ ፈልፍለው፣ ጉድጓድ ቆፍረው በዋሻ በፋርክታ ውስጥ ነው። በዚህ ዋሻ ውስጥ የመጽሐፍ ቅዱስን ታሪክ በሰዕላዊ መግለጫ እያስደገፉ ያስተምሩ ነበር። በተጨማሪም ስለ ሃይማኖታቸው ሲሉ በአላውያን ነገሥታት ሰይፍ የወደቁትን ሰማዕታት እስከነአማጂታቸው በሥዕል ለመታሰቢያነት ይቀርጹ ነበር። በዚህ አኳኋን ክርስቲያኖች እምነታቸውን የሚገልጹባቸውን ቅዱሳት ሰዕላትን በአክብሮት በመያዝ እስከ ስምንተኛው መቶ ክፍለ ዘመን መጀመሪያ ድረስ ከቆዩ በኋላ በሥዕል ምክንያት በሮምና በባዛንታይ ግዛት በሚኖሩ ክርስቲያኖች ዘንድ አለመግባባት ተፈጠረ። ለዚሁም አለመግባባት ዋናው ምክንያት እንዳንድ ክርስቲያኖች ሥዕል ከመውደዳቸው የተነሣ ሥዕሎችን እማልከት ናቸው እስከ ግለት ሲደርሱ (ኢኮኖላትሪያ)፣ ሌሎች ደግሞ ጸረ ሰዕል አጽም በመያዝ እንዲያውም

ሰዕላት መጥፋት አለባቸው በማለት ተነሱ (ኢኮኖሚያ) = በሁለቱ መካከል አለመግባባት ከመኖሩ የተነሳ ፀባቸው እየተካረረ መጣ = በመጨረሻ የሁለቱንም ክፍሎች ሃሳብ በሚጣጣም መልኩ ያቀረበ አንድ ጉባኤ በ784 ዓ.ም. ተደረገና ለሥዕል ክብርና ሰግዶት እንደ ሚገባ ቀናና ሠራ ።

ልብ ልንለውና ልናስተውለው የሚገባን አንድ እውነታ ቢኖር በሥዕል ፊት ቆሞ መጸለይ ከባለ ሥዕሉ ረድኤት በረከትና ምልጃ ለማግኘት ነው እንጂ ወረቀቱን ማከበራችን ወይም መለመናችን አይ ደለም። ለምሳሌ በጌታ ሰዕል ፊት መጸለያችን ለባለ ሰዕሉ ለጌታ መጸ ለያችን ነው እንጂ ለወረቀቱ አይደለም። ለሥዕል መስገድ፣ መሳም ለጣኦት መስገድና ጣኦትን እንደ መሳም አይቆጠርብንም። በሥዕሉ አማካይነት ለሥዕሉ ባለቤት ክብርና ፍቅርን መግለጻችን ነው። ይኸውም የቤተ ክርስቲያን ሕልውና ከታወቀበት ጊዜ ጀምሮ የነበረ ጥንታዊ ትውፊት ነው። በእምነት በፍቅር የሆነ ደግሞ ሕግም ባይሆን እንኳን ያጸድቃል እንጂ አያስከንንም።

“የተቀረጸ ምስል ለአንተ አታድርግ” ዘጸ. 20 : 4 የሚለውን በመጥቀስ ብዙዎች አነስተኛ የሆነ የመጽሐፍ ቅዱስ እውቀታቸውን በመጠቀም ይሄ ታሪክን ቅዱሳት ሰዕላትን፣ የጌታን መስቀል እንደ ሚመለከት አድርገው ሲያቀርቡ ይሰማል።

ይህ ግን የእነሱን መጽሐፍ ቅዱስ አለማወቅ የሚያሳየን እንጂ እነሱ እንደጠቀሱት ታሪክ፣ ሰዕላት፣ መስቀል፣ ጣኦታት ሆነው ለእ ነሱ አትሰገዱ፣ አታከብሯቸው፣ አምልኮታችሁንም በእነሱ አትግ ለጹ የሚል አይደለም።

በመሠረቱ ይህ ትዕዛዝ ታሪክን የማይመለከት ለመሆኑ የራሱ የእግዚአብሔር ቃል ምስክር ነው። “ታሪክን ከግራር እንጨት ሥራ” ብሎ ሙሴን ያዘዘው እራሱ ነው። ዘጸ. 10 : 1 — 5 እንግዲህ እግዚአብሔር የተቀረጸ ምስል አታድርግ ካለ በኋላ ታሪክን እንዲሰራ ማዘዙ ጣኦትን አምልኮ ግለቀ ይሆን? የራሱን ቃል በራሱ ቃል እንደ ሰው ያረርስ ይሆን? “ሎቱ ስብሐት” ለአምላካችን ከብር ምሥጋና ይግባውና የእኛን ፈጣሪ ቃሉን የማያጥፍ ቃል ኪዳን እንኳ ለልጅ ልጅ የሚወርድ ነው።

ዳሩ ግን ታሪክ የተቀረጸ ምስል ቢሆንም ራሱ እግዚአብሔር የሚ መለከበት የክብሩ መግለጫ ዙፋኑ ስለሆነ ጣኦት በሚለው ስም ፈጽሞ ሊጠራ አይችልም። ታሪክን ጣኦት ካልን እግዚአብሔርንም “በማ

መሳሰል እግዚአብሔር ይቅር ይበለንና” ሰይጣን ማድረጋችን ነው። ምክንያቱም በጣኦት ላይ የሚገለጽ ሰይጣን ነው።

መስቀልም ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ሰላምን ለሰው ልጆች ለማደል የተሰቀለበት፣ ክቡር ደሙ የፈሰሰበት፣ ቅዱስ ሥጋው የተቆረ ሰበት፣ እግሮቹ የተቸነከሩበት፣ በክቡር ደሙ የከበረ የጌታ ዙፋኑ ነው። መስቀልንም እንደ ጣኦት መውሰድ ከላይ የጠቀስነውን አመለ ካከት የያዘን ያስመስልብናል።

ታዲያ የተቀረጹ ምስል የተባሉት እነማን ናቸው? ቢባል “የእ ሕዛብ ጣኦታት፣ የብርና የወርቅ የሰው እጅ ሥራ ናቸው። እኛ አላ ቸው አይናገሩም፣ ዓይን አላቸው አያዩም፣ ጆሮ አላቸው አይሰሙም፣ እስትንፋስም በአፋቸው የለም፣ የሚሠሩአቸው ሁሉ የሚታመኑባቸ ውም ሁሉ እንደ እነርሱ ይሁኑ” መዝ. 134 (135) : 15 — 18።

ጣኦት የሚባሉት ቅዱስ ዳዊት የገለጻቸው አሕዛብ ይሠሩአ ቸው የነበሩት እነ ዳጉን፣ በአል፣ የመሳሰሉት ናቸው እንጂ እሥራኤ ላውያን አምልኮታቸውን ሲገልጹበት የነበረው ዳዊት እራሱ ሲያከ ብረው እርቃኑን እስኪቀር ድረስ ሲዘምርለት የነበረውን ታሪክ አለ መሆኑን ልብ በሉ።

“አባቶቻችሁ በወንዝ ማዶ ሳሉ ያመለኩአቸውን አማልክት ወይም በምድራቸው ያላችሁባቸውን የአምራውያንን አማልክት ታ መልኩ እንደሆነ የምታመልኩትን ዛሬ ምረጡ። እኔኛ ቤቱ ግን እግ ዚአብሔርን እናመልካለን፤ ኢያሱ 24 : 14 — 15።

ኢያሱ ጣኦትን ፈጽሞ የሚጠላ ለእሥራኤላውያንም ይህን አዳሙን በግልጽ ያሳወቀ አምልኮቱም በእግዚአብሔር ላይ የተመሰ ረተሆኖ ሳለ ዳሩ ግን እሱ ራሱ ከደብተራ አሪት ፊት (ከታሪክ) እስከ ሠርክ በግንባሩ ወድቆ በጾም በጸሎት መዋሉ ተዘግቧል። መጽሐፈ ኢያሱ 7 : 6 — 9። ይህም የሚያሳየን ታሪክ የእግዚአብሔር የክብሩ ዙፋን እንጂ ጣኦት አለመሆኑን ነው። በተጨማሪም የጣኦታትን ምን ነት ለማወቅ ከሰፈለገ ዘጸ. 30 : 17 — 18 ትን. ኢሳይያስ 44 : 9-20 መመልከት ይቻላል። ቅዱሳን ሰዕላት ሌሎችም የቤተ ክርስቲያን ነዋየ ቅዱሳት ሁሉ እግዚአብሔር የሚመለከባቸው ስለሆኑ በጣኦት ስም ሊጠሩ ፍጹም አይገባም።

እሥራኤልን ከምድረ ግብጽ እየመራ ያወጣ ታላቁ ነቢይ ሙሴ እሥራኤል በበደላቸው ምክንያት ከመጣባቸው መቅሰፍት እግዚአብ ሔር እንዲምራቸው ጠይቅልን ባሉት ጊዜና ወደ እግዚአብሔር ጸልዮ የምሕረት መልስ ባገኘ ጊዜ ምን ነበር ያደረገው? የነሐስ እባብ ሰርቶ

በምድረ በዳላይ ሰቀለው ፡ በሽታው ብዙ ያልጉዳቸው ከየቦታቸው እየ
ወጡ ያን የተሰቀለ እባብ እያዩ እንዲድኑ ፡ የባሰባቸውና የአልጋ ቁራኛ
ሆነው መነሳት የተማናቸው እርሱ በበትር ሲመታው ድምጹን ሰም
ተው እንዲድኑ ይህን እግዚአብሔር ነግሮት ስለነበረ ፡ እንደ ታዘዘው
አደረገ ፡ እንደተባለው የቻሉት የተሰቀለውን እባብ አይተው ዳኑ ፡
ያልቻሉት የደወሉን ድምጽ ሰምተው ዳኑ ፡ ዘጉልቅ 21 ፡ 8 ።

እንግዲህ ስለዚህ ምን እንላለን ፤ እግዚአብሔር በቃሉ ማዳን ሲቻ
ለው የነሐስ እባብ ሙሴ ሰርቶ ያንን እንዲያዩና እንዲፈውሉ ማድረጉ
ምሥጢሩ ምን ይሆን ፤ የተቀረጸ ምስል ለእናንተ አታድርጉ ካላቸው
በኋላ ያሁሉ መቅሰፍትም ሊመጣባቸው የቻለው ከአምልኮተ እግዚ
አብሔር ወጥተው ወደ አምልኮተ ጣኦት በግዝንበላቸው ሆኖ ሳለ የእ
ባብ ምስል ሠርተው እንዲድኑ ማድረጉ በእውነት ይደንቃል ።

ታዲያ ሙሴ በበረሃ ላይ የሰቀለው ያ እባብ ለብዙዎች መድኃኒት
ሥጋ ከሆናቸው ስለብዙዎችን ጋጠኦት ተላልፎ በመስቀል ላይ የተ
ሰቀለው የመድኃኒታችን የኢየሱስ ክርስቶስ ስነ ስቅለቱም ያህል
አያድነን ፤ ሙሴ የሰቀለው የእባብ ምስል ከደዌ ሥጋ እንጂ ከደዌ ነፍስ
አላዳናቸውም ፤ የእኛ አምላክ ክርስቶስ ግን ሞተ - ነፍሱን ያጠፋልን
ከጋጠኦት ባርነት ነጻ ያወጣን እውነተኛ ዘለዓለማዊ አምላክ ነው ።
በስነ ስቅለቱ ብናምን ብርቁ ድንቁ ምኑ ላይ ነው ፤ በጣኦት እመለ
ካችሁስ ያስብላል ወይ ፤ በፍጹም ፤ እኛስ አልተሳሳትንም እነሱ ግን
ፍጹም ስተዋልና ይመለሱ እንላለን ።

ሙሴ በምድረ በዳ የሰቀለው የእባብ ምሥል የክርስቶስ ምሣሌ
መሆኑን ራሱ ጌታ በየሐንስ ወንጌል 3 ፡ 12 ገልጸታል ። ብርሃን ዓለም
ዳውሎስ “ ክርስቶስ እንደተሰቀለ ሆኖ ተስሎላችሁ ነበረ ፤ ለእው
ነት እንዳትታዘዙ አዚያ ያደረገባችሁ ማን ነው ” ገላ. 3 ፡ 1 - 2
በግለት ስዕላት ምን ያህል የአምላኪውን አእምሮ ለአምልኮት ዝግጁ
እንደሚያደርጉት ገልጸልናል ።

በሐዋርያትና በጸድቃን ስዕል ፊት ቆመን ምልጃ ጸሎት ማቅረ
ባችን ብዙዎችን ሲያስገርማቸው ይታያል ። ዳሩ ግን ከሐዋርያት ሕይ
ወት የተለየ ለየት ያለ ሥርዓት አለመሆኑ በብዙ ማስረጃዎች ማሳየት
እንችላለን ። ሐዋርያት በዘመናቸው ብዙ ሕውማንን በጥላቸው ይፈ
ውሱ እንደነበር በሐዋርያት ሥራ ተጽፎ እናነባለን ። “ ጴጥሮስ ሲያ
ልፍ ጥላውም ቢሆን ከእነርሱ አንዱን ይጋረድ ዘንድ ድውያንን ወደ
አደባባይ እውጥተው በአልጋና በወሰካ ያኖሩአቸው ነበር ፤ ሁሉም ይፈ
ውሱ ነበር ” ሐዋርያት ሥራ 5 ፡ 15 ።

በመሠረቱ እግዚአብሔር የሚገኘው በፍጹም ትሕትናና እም
ነት እንጂ በመራቀቅና በዕውቀት ብዛት አይደለም ። እግዚአብሔር
የዓለም ጠቢባንን ሳይሆን በሰው ዘንድ ተንቀው እንደ ምናምንቲ ይቆ
ጠሩ የነበሩትን ሰዎች መረጠ እንጂ ። አሁንም የእግዚአብሔር መን
ግሥት በፍጹም የዋህነት የምትወረስ መሆንዋን ራሱ ጌታ በማይታ
በል ቃሉ ተናግሯል ።

ተመልከቱ የእነዚህን ሰዎች እምነት ፤ ከእምነታቸው ጽናት
የተነሣ በጴጥሮስ ጥላ ብቻ ፈውስ እንደሚደረግ አምነው ድውያንን
ጥላው በሚያርፍበት መንገድ ላይ ማስተመጣቸው ታዲያ የእምነታ
ቸው መልስ ምን ሆነ ፤ ፈውስን አላስጣቸውም ፤ እንግዲህ እነሱ በጴ
ጥሮስ ጥላ ከተፈወሱ እኛም በጴጥሮስ ስዕል ፊት ቆመን ብንለምን የም
ንሻው አይደረግልንም ብላችሁ ትጠራጠራላችሁ ፤ አዎን አቀራረባ
ችን በጥርጥር ከሆነ አይደረግልንም ። ለሚጠራጠር ሰው ከጌታ ዘንድ
አንዳች አይደረግለትም ተብሎ ተጽፏልና ። በፍጹም እምነት በሥ
ዕሉ ፊት ለሚማጸን ግን ይሆንለታል ፤ ያሻውም ይፈጸምለታል ። ከጥላ
ይልቅ ሥዕል ግልጽ አድርጎ የዚያን ሰው ማንነት ይገልጻልና ፤ በይበ
ልጥም በእውነታነት ላይ የተመረኮዘ ነው ።

የእምነት ውጤቱ መቼ ይህ ብቻ ሆነናትዳስ ዳውሎስ ራሱ ወደ ቤቱ
የሚገባው እራቁቱን ነበር ። ይህም ሊሆን የቻለው በፍጹም እምነት
ውስጥ የነበሩ ምዕመናን ከአካሉ ጨርቅ እየቆረጡ በመውሰድ ሰድ
ውያን ላይ በመጣል ብዙዎች ከደዌያቸው ይፈወሱ ስለነበር ነው ። ተጠ
ራጣሪዎች እስቲ ለተወሰነች ደረቃ ያህል አይነ ልቦናቸውን ከፈት
አድርገው በሰቂላ ሕሊና ይህን ምሥጢር ያጠኑት ። በጨርቅ መፈ
ወስ ከተቻለ በሥዕል መፈወስ ምን ያህል ይከብዳል ፤ እነዚህ ሰዎች
በእምነት ብቻ ይህን አድርገው ድህነት ሥጋ ካገኙ እኛም የመጸሕፍት
ግስረጃነት እያለን በሥዕላት ፊት እግዚአብሔርን ብንማጸን ከጌታ
ዘንድ የፈለገነው ይደረግልናል ። ከላይ የተጠቀሰው ግስረጃ የሐዋ.
ሥራ 19 ፡ 11 - 12 ያለውን ተመልከት ።

እንዳንደች የጌታና የእመቤታችን ሥዕል እውነተኛ የእነሱ ስዕል
ነው ወይ ፤ በግለት በጥርጥር ማዕበል ሲዋዥቁ ይስተዋላሉ ። ለእነ
ዚህ ተጠራጣሪዎችና ለሌሎችም የጌታችንና የእመቤታችን ስዕል ከየት
እንደተገኘ ታሪካዊ ማስረጃ ተርጓልና ያንን እኔም እዚህ ላይ እጠቅስ
የለሁ ።

ለመጀመሪያ ጊዜ የጌታን ሥዕል የሳለው የሐንስ ወንጌላዊ ነው ።
ከ14 - 37 ዓ.ም. ርምን ይገዛ የነበረው ጢባርዮስ ቄሣር ነው ። ጌታም
የተሰቀለው በእሱ ዘመን መንግሥት ጊዜ ነው ። ጢባርዮስ የሚወ

ደው አንድ ልጅ ነበረው ። እሱም ሞተበት ። በልጁ ሞት በጣም እዝና ራሳውን ሳያስቀብር ሰነበተ ፤ ከጥቂት ቀን በኋላ ጌታ በኢየሱስም ያደርገው የነበረውን ታምራት ያውቅ ስለነበር “ ከጢባርየስ ቄሣር ምድራዊ ንጉሥ የተላከች መልእክት ለጌታ ለኢየሱስ ክርስቶስ ንጉሠ ሰማይ ወምድር ትድረስ ” ብሎ ልጁን እንዲያስነሣለት የምልጃ የልመና ጽሑፍ ጽፎ መልእክቱን የያዘችውን ደብዳቤና የልጁን ራሣ ወስደው ጉልጉታ (የጌታ መቃብር) ላይ እንዲያኖሩለት ባለጧሉቸን ላከ ። እነሱም ሄደው ደብዳቤዬቱንና ራሣውን በጌታ መቃብር ላይ ሲያኖሩት ራሳው አፈፍ ብሎ ተነስቷል ። ጢባርየስም ከደስታው ብዛት የተነሣ የጌታን ውለታ ለመክፈል የዚህንስ ሰው እናቱን አምጡልኝ ፤ እኔ ቋሚ ለጓሚ ፤ ሚስቴ ገረድ ደንገጠር ሆኜ አገለግላለሁ ብሎ እንደገና ሰው ቢልክ የደንገል ግርያም ከብር ሰማያዊ እንጂ ምድራዊ ስላልሆነ ተሰውራባቸው አላገጃትም ።

ጢባርየስ ግን ተስፋ እንዳይቆርጥ የሐንስ ወንጌላዊ በዕለት ዓርብ በመስቀሉ ላይ እንዳየው አድርጎ ከለሚያ አስታጥቆ ጌታን ስሉለታል የሐንስ ሥዕሉን ስሎ እንደጨረሰ “ አይሁድ በኢየሱስም እንደ ሰቀሉኝ አንተ ደግሞ ሁለተኛ ሰቀልከኝ ? ” የሚል ድምጽ ከሰዕሉ ወጥቶአል ፤ ይህም የሰዕሉን እውነተኛነት ለማረጋገጥ ነው ።

ሌላው የጌታ ሥዕል ምንጭ ሊላጠስ ለጢባርየስ ቄሣር ስለጌታና ስለእናቱ እመቤታችን የላከው ሥዓላዊ መግለጫ ነው ። ሊላጠስ ወደ ጢባርየስ ቄሣር የላከው መልዕክት እንደሚከተለው ነው ። “ ለጢባርየስ ቄሣር ሰላም ላንተ ይሁን ፤ ኢየሱስ ስለሚባለው ሰው ግርማዊነትህ ለማወቅ የጠየቅኸውን ለማሟላት ከዚህ የሚከተለውን እጽፍልሃለሁ ። ”

በዚህ እኔን እንደራሴህ አድርገህ በሾምኸኝ በፍልስጥኤም ምድር እጅግ በጣም የተለየ መልክና ሥልጣን ያለው አንድ ሰው ተነስቷል ። ታላቅ መምህርና ነቢይም ነው ይሉታል ። ደቀ መዛሙርቱ ግን የእግዚአብሔር ልጅ ነው ይላሉ ። ስሙ ኢየሱስ ይባላል እንደ እውነቱ ከሆነ ቄሣር ሆይ ይህ ኢየሱስ የተባለ ክርስቶስ በየጊዜው ድንቅ ድንቅ ተአምራትን ያደርጋል ። ሙታንን ያስነሣል ፤ ድውያንን ከግናቸውም ደዌና ሕመም ይፈውሳል ፤ ከዚህም ጋር ጥልቅና መገፈሣዊ በሆነ ትምህርቱ መላዋን ኢየሩሳሌም አስደንቋታል ፤ አቋሙ አካሉ ግርማ ያለውና መልኩም አንጸባራቂ ጸጋ የተሞላበት በመሆኑ ግናቸውም የሚያየው ሁሉ ይወደዋል ፤ ይፈራዋልም ። እንዳንድ ጊዜ ቀላ ያለው መልኩና መሐል ለመሐል ተከፍሎ የሚታየው ጽሕፈት የሚሰጠው ውበት ፍጹም ግምት የሌለው ነው ። የፊቱ ቅርጽ መልአካውያን ፤ አይናቸና የጥቁር

የኢየሱስ ፤ እውነተኛ ፤ መልክ ፤ ሥዕል ።

ይህ ፤ ሥዕል ፤ የተጣለው ፤ ጢባርየስ ፤ ንጉሠ ነገሥት ፤ በክብር ፤ ድንጋይ ፤ ላይ ፤ « ኢግራልድ » ፤ ካስቀረጸው ፤ ምስል ፤ ላይ ፤ ነው ። ይህም ፤ ቅርጽ ፤ የተሰጠ ፤ ገና ፤ ቤተ መንግሥት ፤ ሀብት ፤ ሁኖ ፤ ከቄሩ ፤ በኋላ ፤ እ ፤ ኤ ፤ አ ፤ በ፲፱፻፶፫ ፤ ዓ ፤ ም ፤ በቀርቦት ፤ እጅ ፤ ወድቆ ፤ ስለነበረ ፤ ላግማዊ ፤ ባገኘደ ፤ የተባለው ፤ ሥልጣን ፤ በክርስቲያን ፤ ጦርነት ፤ ጊዜ ፤ ርዲ ፤ ላይ ፤ ወንድሙ ፤ ተማርኮ ፤ ታሰሮ ፤ ስለነበረ ፤ እሱን ፤ ለማስለቀቅ ፤ ለፓፓ ፤ ኢየሩሳሌም ፤ በምንተኛው ፤ ይህንን ፤ ቅርጽና ፤ እንዲሁም ፤ የክርስቶስ ፤ ጉን ፤ የተወጋበትን ፤ ቅዱስ ፤ ጦር ፤ ጋራ ፤ አብሮ ፤ የተሰጠ ፤ ነው ። በኢየሩሳሌም ፤ ላተነሣው ፤ ለዚህ ፤ እጅግ ፤ ጣዕም ፤ ላለው ፤ ሥዕል ፤ በአይወድ ፤ አገር ፤ ተጠባባቂ ፤ ገዢ ፤ የነበረው ፤ ፒ ፤ ሌንጉሎ ፤ ለዚህ ፤ ለጢባርየስ ፤ ንጉሠ ነገሥት ፤ በጸረው ፤ የታወቀው ፤ ታሪካዊ ፤ መልእክት ፤ የሰጠው ፤ ጽሑፋዊ ፤ አገላለጽ ፤ ዐይነተኛ ፤ ምስክር ፤ ነው ።

ይህ ፤ ሥዕል ፤ ከሥዕሉ ፤ ግርጌ ፤ ተጽፎ ፤ የሚገኘው ፤ የጣልያንኛው ፤ ትርጉም ፤ ነው ።

ወርቃማ ጠጉርቶም አወራረድ በሚሰጡት የተንጸባረቀ ውበት ማንም ሰው ቢሆን ለረጅም ጊዜ አተኩር ሊመለከተው አይችልም ። የሚመስለው እናቱን ነው ፤ እርሷ ደግሞ በዚህ ክፍለ ሀገር በማንም ላይ ያልታየ ውበትና የትሕትና መልክ ያላት ናት ። ቆራጥ ከባድና የሚያከራክሩ ንግግሮቹም በውስጣቸው የሚገኘው ፍጹም የሆነ የመንፈስ ልዕልናና የዕውቀት መጠናቸው ከታላላቅ አዋቂዎች ተብለው ከሚገመቱት ሰዎች እጅግ አድርጉ የራቀ የጠለቀ ምሥጢር አላቸው ፤ በተግባሩና በእዝናት ጊዜም በጣም ኃይለኛ ነው ። በማስተማርና በማበረታታት ጊዜ ደግሞ ትሑት ፣ ተወዳጅና ልብ የሚመስጥ ነው ። ራሱን ሳይከናከልና መጫሚያ ሳይጫማ በእግሩ ይሄዳል ። በሩቅ የሚያዩት አንጻንዶቹ ይስቁበታል ። ነገር ግን ወደፊት ሲቆሙና ሲቀርቡ በመንቀጥቀጥ ያደንቁታል ። ማንም ቢሆን ሲስቅ አየሁት የሚል የለም ። ነገር ግን ብዙዎች ሲያለቅስ አይተውታል ። የቀረቡት ሁሉ ብዙ ሥራና ፈውስ ማግኘታቸውን ይናገራሉ ። ነገር ግን ገዢና ተገዢ ሁሉም (ባባቱ ፊት) በእግዚአብሔር ፊት እኩል ናቸው ፤ ምንም ልዩነት የላቸውም ብሎ ስለሚያስተምር የግርማዊነትህ አጥፊ ሳይሆን አይቀርም በማለት ብዙ ሰዎች እየመጡ ይነገሩኛል ። ስለዚህ ጉዳይ ብታዝዝኝ ወዲያውኑ ትዕዛዝህ የሚፈጸም ይሆናል ። ጤና ሁን ፒ ሉንቱሌ ”

የቤተ ክርስቲያን ታሪክ ጸሐፊ አውሳብዮስ እንዲህ የሚል ታሪክ ጽፏል ። “ አብጋር ዑካማ የተባለው የዑር ንጉሥ በማይድ በሽታ ተይዞ ስለነበር ለጌታ ለኢየሱስ ክርስቶስ መልእክት ጽፎ ላከ መልእክቱን ይዞ የሄደው ሰው በአብጋር ቤተ መንግሥት የታወቀ ሰአሊ ሲሆን ፤ ደብዳቤው እንዲህ የሚል ነበር ፤ ” ስለአንተና ስለምታደርገውም ተአምራት እሰማለሁ ፤ ያንተ ማዳን እንደሌሎች ሥር ምስህ ቅጠል በጥሰህ አይደለም ። አንተ ያዳንሽው ተረፈ ደዌ የለበትም ፤ እንደ ሰማሁት ዕውራን እንዲያዩ ታደርጋለህ በሽተኞች ጉልበታቸው ቀን ተላቸው እንዲራመዱ ታደርጋለህ ፤ ልመጽንን ታነጽለህ ፤ ርኩሳን መናፍስትን ታሳድጻለህ ፤ በማይድን በሽታ የተያዙትንም በምሕረትህ ትፈውሳቸዋለህ ፤ ሙታንን ታነሣለህ ። ስለዚህ ወደኔ እንድትመጣና ከዚህ ከሚያስቃየኝ ደዌዬ እንድትገላግለኝ ለእኔም ምሕረት እንዲደርሰኝ ይህችን የልመና ደብዳቤ ጻፍሁልሁ ። አይሁድ በአንተ ላይ ከፋ ነገር እንዳለብክና ከፋ ሊያደርጉበህም እንደከጀሉ እሰማለሁ ። ከተማዬ በጣም ትንሽ ናት ትነስ እንጂ በጣም ውብ ናት ። ለሁለታችን ትበቃናለች ፤ እባክህ ና ” የሚል ደብዳቤ ጽፎ ለጌታ ላከለት ፤ ጌታም የሚከተለውን መለሰለት ። “ አብጋር ሆይ ፤ ላታየኝ ስላመንህብኝ ብጽዕ ክቡር ነህ ፤ ስለእኔ ተጽፎአልና የሚያዩኝ እንዲንቁኝ ፤ የማያዩኝ ግን እንዲያምኑብኝ ። በኔ ያመኑ ሕያዋን ሁነው ይኖራሉ ። እኔም አስቀድሜ የመ

ፊህቡበትን ሥራ መፈጸም አሉብኝ፤ ከፈጸምሁም በኋላ ወደ ላከኝ እሄዳለሁ። ከሄድሁ በኋላ ከደዌህ እንዲፈውስህና ላንተና ለቤተ ሰዎችህም የሕይወትን ቃል እንዲያስተምሯቸው ከይቀ መዛመርቴ አንዱን እልክ ልሃለሁ፤ ከተማህም የተባረከች ትሆናለች፤ ወላጆች አይገዟችም” ብሎ መልሰ ላከለች።

ጌታ ካረገ በኋላ ከአሥራ ሁለት ሐዋርያት አንዱ ቶማስ ዕጣው በእስያ ስለነበር ከሰብአዊድኦች አንዱን ታዲያስን ወደ ዑር ላከው ታዲያስም እዚያ እንደ ደረሰ ለጊዜው ያረፈው ጥንት በፍልስጥኤም በሚያውቀው በአንድ አይሁዳዊ ቤት ነበር። ከዚያ ሆኖ በማስተማርና ተአምራት በማድረግ ጥቂት እንደቆየ በቤተ መንግሥትም ዜናው ተሰማ። ወዲያውም ተጠርቶ ወደ ቤተ መንግሥት ሄደ። ንጉሱና ታዲያስ ሲወያዩ ከቆዩ በኋላ በመጨረሻ ታዲያስ “ በጌታ በእያሱስ ክርስቶስ ስም እጄን አጭንብሃለሁ ” ብሎ እጁን ጫነበት። በዚህ ጊዜ አብጋር ከነበረበት ደዌ ሁል ተፈወሰ።

አብጋር ወደ ጌታ የላከው ሰው ሠዓሊ ስለነበር ወዲያው ጌታን ሲያይ ልቡ ስለተመሰጠ ሥዕሉን በንድፍ ለማስቀረት ፈለገ። ጌታን በሚያነጋግርበት ጊዜ ዓይኑን ጣል እያደረገ የጌታን ገጽ በወረቀት ነድፎት ነበር። ወደ ሀገሩ ሲመለስ ያንን ለአብጋር አሳየው። እሱም ሳየው ጊዜ በፍጹም እምነት ከመሬት ወድቆ ሰገደ፤ ያን ጊዜም ከደዌው ተፈወሰ የሚሉ ሌሎች የታሪክ ጸሐፍትም አሉ።

አውሳቢየስ ዘቲዋርያ ለጌታ ሥዕል ሌላ ምንጭ ያመለክተናል፤ እሱ እንደሚለው “ በወንጌል የታወቀው 12 ዓመት ሙሉ ደም ሲፈላት የነበረችውና በኋላም በጌታ ዘንድ ፈውስ ያገኘችው ሴት ለዚህ ውለታው ለጌታ የቅርጽ ሐውልት አሠርታለች ነበር ”።

የቢሮኒኪም ታሪክ ለጌታ ስዕል ጥሩ መነሻ ነው። ጌታ በዕለተ ዓርብ ደሙን እያንጠፈጠፈ መስቀሉን ተሸከሞ ወደ ጉልትታ በሚወጣበት ጊዜ መስቀሉ ከብዶት ደሙ ዓይኑን ጋርዶት በላብ ተጠምቆ አይታ ልቧ በሐዘን ስለተነካ ከተከተሉት ሴቶች አንድዋ ቢሮኒኪ ሻሽዋን አውልቃ ፈቱን እንዲጠርግበት ወረወረችለት፤ እርሱም ተቀብሎ በሻሽዋ ፈቱን አብሶ ሲመልስላት ገጹ ከሻሽ ላይ ታትሞበት ቀረ።

ሌላው ጌታ ተገንዘበት የነበረው ከፈን (ሰበን) እና መጠምጠሚያ ነው። ዮሐንስ ወንጌላዊና ጴጥሮስ በባዶው መቃብር ውስጥ ገብተው ያዩት ጌታ ተገንዘበት የነበረው ሰበንና መጠምጠሚያ ላይ የጌታ እካል ታትሞበት ነበር። ይህንንም በኋላ ጊዜ የተነሱት ምድራውያን ጠበብት (ሳይንቲስቶች) ልዩ የሆነ ምርመራ አድርገው በመጨረሻ ሰው ሰራሽ

ቀለም፤ እንዲሁም የሰዓሊ ቡርሽ ያላረፈበት መሆኑንና በተለምዶ ተሰሎ የተገኘ መሆኑን የቃል እማኝነታቸውን ሰጥተዋል። በአሁን ጊዜ ይህ የመግነዝ ጨርቅ በሮም ይገኛል።

ይህንንም እውስ ዊክ የተሰኘው መጽሐፍት ባንድ ወቅት የዘገበው ዘገባ ትንሣኤ መጽሐፍት ላይ ወጥቶ ነበር። ይህንንም ለግንዛቤ ያህል ቀንጭቤ አቅርቧልሁ።

“ በመግነዙ ላይ ይታያል የሚባለው ምስል የተራቀቀ የሥዕል ሻሉታ የነበረችው ክርስቲያኖች አስመስለው ሌላውን ለማሳመን የላሉት ሊሆን ይችላል የሚል ጥርጣሬ በሳይንቲስቶችና በታዛቢዎች ልቦና ሲጉላላ ቆይቶአል። አሁን ግን በተደረገው ሳይንሳዊ ጥናትና ምርምር መሠረት ምንም የሰዓሊ እጅ ወይም የሰዓሊዎች ቀለም እንደ አላረፈበት ተረጋግጦአል። በተጨማሪ ይህን ዓይነት ሥዕል ለመሳል በዚያን ጊዜ የአናቶሚና የፓቶሎጂ ምሥጢርን ጠንቅቆ ያወቀና የፎቶግራፍ ጥበብም አጠናቅቆ ያጠና ሰው መኖር ነበረበት። ግን እንዲህ ዓይነት ሰው ጌታ በተሰቀለበት ጊዜ ፈጽሞ ሊኖር አይችልም። ምክንያቱም የፎቶ ግራፍ ጥበብ የታወቀው ከስቅለት በኋላ 500 ዓመታት ቆይቶ ነው። ስለዚህ የፎቶግራፍን ሕግና ጥበብ ያወቀ ሰው ካሚራ ከመሠራቱ ከ500 ዓመታት በፊት ነበር ብሎ ማሰብ ፈዝ ሆኖ ይቀራል።

ከዚህም ሌላ ከአሜሪካ የጠፈር ምርምር ድርጅት በተገኘው የሥእል መመርመሪያ መሣሪያ ምስሉ ተመርምሮ እንዲህ ዓይነት ከ3 አቅጣጫ ሊታይ የሚችል ሥዕል ወይም ምስል በቀለም ወይም ሁል ጊዜ በምንጠቀምበት ካሚራ መሳል እንደማይቻል ተረጋግጦአል። የታወቁት አሜሪካዊ ሳይንቲስት ስቲቨንስን ሲናገሩ “ ባደረግነው ምርመራ መሠረት እንዲህ ዓይነት ምስል በፎቶግራፍ ጥበብ ወይም በእጅ ለመሳል ለዚያን ጊዜ ሰው እንደማይቻል አረጋግጠናል ” ይላሉ።

ከአሁን በፊት የተካሄዱት ምርመራዎች በአንድ አንድ ሳይንቲስቶች አእምሮ የነበረውን ጥርጣሬ ለማስወገድ ችለዋል። የመግነዙ መርማሪ ቡድን መሪ የሆኑት አሜሪካዊው የሳይንስ ሊቅ ኬኔት ስቲቨንስን እስከአሁን ያደረጉአቸውን ሳይንሳዊ ምርመራዎች መሠረት በማድረግ ሲናገሩ “ ከቡድኑ መካከል አብዛኞቻችን መግነዙ ትክክል የጌታ መግነዝ መሆኑን እናምንበታለን ” ብለዋል።

በአሁን ጊዜ በአጣሊያ ውስጥ ቱሪን ከተማ ላይ በሚገኘው ካቴድራል ውስጥ በሚገኘው በዚህ መግነዝ ላይ ያለው ምስል ቁመቱ 5

ሚማ ከ11 ኢንች የሆነ ያረፈ ወይም ያንቀሳፈ የሚመስል እጆቹ በወ
ገቡ አጥንት ላይ ዘና ብለው ተዘርግተው ሁለቱ እግሮቹም በቁርጭም
ጭሚቱ ላይ ተደራርበው እንዳሉ የሚያሳይ ምስል ይዘው ይገኛሉ ።

ይህ ሰው ረዥም ጽህፍ እንደነበረው ይታያል ። በመጽሐፍ ቅ
ዱስ በተገለጠው የዕብራውያን ልማድ መሠረትም በምስሉ ላይ ፀጉሩ
ተጉንጉና ይታያል ። የዚህ ምስል ሁኔታ ለሐኪሞችና ለሰው አካል
አጥኝዎች አስደናቂ ሆኖ ተገኝቷል ። በወንጌሉ ውስጥ በተገለጠው
ሁኔታ በመገረፉና በመቸንከሩ ምክንያት ቁስልና ሰንበር በፊቱና
በሌላው አካል ክፍሉ ይታይበታል ። ይህም በወንጌል ውስጥ ከተ
ጠቀሰው የመገረፍ የመደብደብና የመቸንከር ሁኔታ ጋር በትክክል
ይመሳሰላል ።

ሁለቱ ትክክለኛ ከባድ መስቀል እንደተሸከመባቸው የሚያሳዩ
ምልክቶች ይታይባቸዋል ። እጆቹና እግሮቹም እንደተቸነከሩ የሚያሳይ
ምልክት ይገኝባቸዋል ። በ5ኛውና በ6ኛው የጉን አጥንቱ መካከል
ያለው ቦታም በጦር ተወግቶ እንደቆሰለ ያሳያል ። ይህ በመግነዙ የሚ
ታየው ምልክት ይህ ሁሉ ሥቃይ፣ መወጋትና ግርፋት የደረሰበት መሆ
ኑን ያስረዳል ። በራሱ ላይ በተደፋለት የእሾህ አክሊል ምክንያት የፈ
ሰሰው ደም በራሱ ፀጉር ተረፎቱና በግንባሩ ላይ ወርዶ መገኘቱ ነው

በቅርቡ በመግነዙ ላይ የተካሄዱት ሳይንሳውያን ምርመራዎች
ጌታ በነበረበት ጊዜ በእሥራኤል ይሰራ እንደነበረው የልብስ ዓይነት
መሆኑን አረጋግጠዋል ። በተለይም የስዊዙ የወንጀል ጉዳይ ምርመራ
ሊቅ የሆኑት ማክስ ፍራይ ከመግነዙ ደቃቅ ብናኞች በመውሰድ ለ9
ዓመታት ጥናትና ምርመራ ካካሄዱ በኋላ ጌታ በነበረበት ዘመን በሙት
ባህር አካባቢ ይገኝ ከነበረው የጨርቅ ዓይነት ጋር አንድ መሆኑን ገል
ጠዋል ። በበኩሌ ይላሉ ማክስ ፍራይ "የጌታ መግነዝ መሆኑን ለማ
መን ችያለሁ ። በምርመራው መሠረት መግነዙ 2,000 ዓመታት
ያህል ሆኖታል ።

ምንጭ፡— ትንሣኤ መጽሔት ቁጥር 431 መጋቢት 1972 ዓ.ም.

የእመቤታችንን ስዕል የሣለው ወንጌላዊው ሉቃስ ነው ። የእመ
መቤታችን ሆነ የጌታ እንደዚሁም የተለያዩ የቅዱሳን ሥዕል ታላላቅ
ድንቅ ተአምራት ማድረጋቸው በተለያዩ መንፈሳዊ መጽሐፍት የሰ
ፈሩ ስለሆነ ያንን ማንበቡና መረዳቱን ለአንባብያን ትቻለሁ ። መን
ፈሳዊ ሥዕላት ድንቅ ሥራዎችን ሊያደርጉ የሚችሉት በላያቸው ላይ
የእግዚአብሔር ኃይል ስላለ መሆኑ ከማንኛችንም የተሰወረ አይደ
ለም ።

ግጥም — በአሁኑ ጊዜ የክርስቲናን የመልክ ጠባይ በዝርዝር

የሚገልጹ ሁለት የጽሕፈት ንድፎች ይገኛሉ ። እነሱም አንደኛው በጃ
ቲካን ገዳም በሚገኘው በጥንታውያን ዕቃዎች መኖሪያ (መዚየም)
ውስጥ ሁለተኛው ደግሞ በጀጌኛ ከተማ ባንዲት ቤተ ክርስቲያን ውስጥ
በክብር ሥፍራ ተቀምጠዋል ። ሁለቱም ንድፎች የወንጌላዊ የቅዱስ
ሉቃስ ሥራዎች እንደሆኑ ይታመናል ።

የጸም ትርጉም :

ለተወሰነ ጊዜ እህል ከመብላትና ውሃ ከመጠጣት መታቀብ ወይም ለተወሰኑ ወራት ከጥሉላት፣ ከሥጋ፣ ከትቤ፣ ከወተት፣ ከእንቁላል፣ በአጠቃላይ ከእንስሳት ውጤት መከላከል ነው። ይህ ብዙ ጸምን ፍ ጸም ስለማያደርግ ትፋስ ያረድ ሕጥሳት ሁሉ በየራሳቸው ከተ በሥራት መጠበቅ አለባቸው ብሉለል። ይኸውም ዓይን ከፋ ከግዢት ጀር ከፋ ከመስማት፣ ምላስ ከፋ ከመናገር ይከላከሉ። በተጨማሪም አእምሮን ጉድተው ሰውን እስከረው የማይገባ ከሚያሠሩና ከሚያሳ ስቡ የአልቦል መጠጦችም መጠበቅ እንዳለብን ግወቅ ይገባል።

የጸም ጥቅሙ :

የሥጋን ምኞት የምታጠፋ (የጋጢኤት ምኞት ማለት ነው) የነፍስን ቁስል የምታደርት ለጉልማሶችም ጸጥታንና ርጋታን የምታ ስተምር፣ ከእንስሳዊ ግብርና ጠባይ የምትከለከልና ሰው መላእክትን መስሉ የሚኖርባት ደገኛ ሥርዓት ነች።

በብሉይ ኪዳን ብዙዎች በጸም ተጠቅመዋል። እግዚአብሔር የጸምን ሥርዓት የደነገገው ገና ከጠዋቱ አዳምን በፈጠረበት ወቅት ነው። “እኔ በሰስን አትብላ” ማለት ትዕዛዝ ቢሆንም ትዕዛዙ የጸም ትዕዛዝ መሆኑ ከማንኛችንም የተሰወረ አይደለም። አዳምና ሔዋን ይህን የጸም ሥርዓት በመሻር እኔ በሰስን በልተው በመገኘታቸው ምን እንደደረሰባቸው ማንኛችንም በቅዱስ መጽሐፍ ላይ የምናነበው ነው።

በጸም የተጠቀሙ ቅዱሳን አበው ጸምን የአሉት እናት የእንባ ምንጭ፣ የጽድቅ መሠረት በማለት ደገኛዋን ሥርዓት በተዋቡ ቃላቶች ከሽኔው ሲያቀርቡአት፣ ዲያቢሎሳዊ ትምህርት ያደረባቸው ደግሞ “ ወደሆድ የገባ አያረክስም ከአፍ የሚወጣ ስድብ ምንዝርነት ግን ያረክሳል ” ነው ያሰው መጽሐፉ እና ጸምን አልጸምን ለመንፈሳዊ ሕይወታችን የሚሰጠው ረብ የለም ቢሉ ይስተዋላሉ።

በመሠረቱ ይህን ቃል ጌታ የተናገረው ለጾም አለመሆኑን ግቱ 15 : 1 — 20 ብቻ ግንባቡ በቂ ቢሆንም ለእነዚህ ሃሰተኞች ግላፈሪ ይሆን ዘንድ ሌሎች ጥቅሶችንም አክለን እናቀርብላቸዋለን ። በዚያን ጊዜ የነበሩ አይሁድ ጌታ ይህን ቃል ሲናገር በሰሙ ጊዜ እንደ አሁኖቹ የጾም ጠላቶች ሁሉ ልባቸው ጠግግ ነውና አጣመው ተርጉመውት ሲያገረመርሙ ሐዋርያት በመስማት “ በዚህ ቃል እንደተሰናከሉ ” አወቅህን? ቢሉት ጌታ ግን የተናገረው ቃል የሚያሰናክል ሰላልነበረ “ ተውአቸው አባቱ ያልተከለው ተክል ሁሉ ይነቀላል ፤ እውርን እውር በመራው ተያይዘው ገደል ነው ” ብሏል የዛሬዎቹም ዓይነ ልቦናቸው የታወረ ሆነው ሳለ ሌሎችንም እንምራ በማለት ወደ ገደል ይዘጥቸው ሲገቡ ይታያሉ ።

ጌታ ግን ደቀመዛሙርቱ የዚህን ምሳሌ ትርጉም ንገረን ባሉት ጊዜ “ እጅን ታጥቦ መብላትና አለመብላት ሰውን ከሃይማኖት እያወጣውም ወይም አያረከሰውም ፤ ከፋ መሥራትና መናገር እንጂ ” ብሎ እጅን ታጥቦ ስለመብላትና ስለአለመብላት መናገሩን ግልጽ አድርጎ አስቀምጦታል ። እነሆ ድ አምላኮቹ ቃሉን በጥምና ያስተውሉት ዘንድ ። እንመክራቸዋለን ።

ጾም በብሉይ ኪዳን ፡

ጾም በሕዝብ ላይ የተቃጣውን መከራ ለማቅለል ይረዳል ። ለዚህም በማስረጃነት የሚጠቀሱ አያሌ ጥቅሶች በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ሰፍረው እናገኛለን ።

ኢያሱ እሥራኤላውያንን እየመራ ወደ ተስፋይቱ ምድር በሚገቡበት ጊዜ ኢያሪኮን በቁጥጥር ሥር ካደረጉ በኋላ ጋይ የተባለችውን ከተማ ለመያዝ በሚነሳባበት ወቅት ከዚያ በፊት በእሥራኤል ሰልፈኞች ዘንድ ያልታየ የመሸሽ የመፍራት ስሜት ተንጸባረቀ ። ከሰልፈኞቹም 36 ሰዎች በጠላት ተመተው ወደቁ ። ኢያሱም ስለደነገጠ በታቦተ ሕት ፊት እስከ ሠርክ በግንባሩ ወደቆ በጾም ዋለ ። በዚያን ጊዜ እግዚአብሔር በሕዝቡ መካከል በደል የፈጸሙ እንዳሉ ነግሮት አጥፊዎችን ቀጥቶ ሕዝቡን ከእግዚአብሔር ጋር አስታርቋል ። መጽሐፈ ኢያሱ 7 ፡ 6 — 9 ።

በአንድ ዘመን የጊብዓም ሰዎች በአንድ ሌዋዊ ሰው ሚስት ላይ እንደ ውሻ በመፈራረቅ የማይገባ አስጸያፊ ድርጊት ሲፈጽሙባት ሰላደሩ ጧት ላይ ሞታ ያገኛታል ። እርሱም ይህን በደሉን ለወገኖች ለመግለጥ የሚሰቱን አካላት ቆራርጦ ወደ እሥራኤል ርስት አገር ሁሉ ፍረዱኝ ብሎ ሰደደ ። የእሥራኤል ልጆች በዚህ ተቆጥተው አራስ ነብር

ሆነው ወደ ብንያም ልጆች ይህን እኩይ ምግባር ያደረጉትን የጊብዓም ሰዎች አላልፈው እንዲሰጡአቸው መልዕክት ይልካሉ ። የብንያም ልጆች ግን ፈቃደኛ ሳይሆኑ ቀሩ ። በዚህ የተነሳ በእሥራኤል ልጆችና በብንያም ልጆች መካከል ጦርነት ተከፈተ ። የእሥራኤል ልጆች አራት መቶ ሺህ ጦር አሰለፉ ፤ የብንያም ልጆች 26 ሺህ ሰባት መቶ ጦር አሰለፉ ። ይሁን እንጂ የእሥራኤል ልጆች በቁጥር እጅግ ከፍተኛ ቢሆኑም ሁለት ጊዜ በብንያም ልጆች ድል ተደረጉ ። ከመካከላቸውም ብዙ ወገኖቻቸውን አጡ ። ለሶስተኛው በጾም ወደ እግዚአብሔር ሙሁ እግዚአብሔርም ረዳቸው ፤ የድል ግዳይ ለእነሱ ሆነ ።

እኛም ዛሬ እንደ ሰማይ ከዋክብት እንደ ባሕር አሸዋ ከብዙ ሠራዊተ አጋንንት ጋር በዚህች ምድር ላይ ጦርነት ገጥመናል ፤ ሠራዊተ አጋንንት ቢያሸንፉንም እኛ ግን በጾም በጸሎት ወደ እግዚአብሔር ከሙህን የማታ ግታ ድል የከርስቲያኖች መሆኑን ባለመጠራጠር በጾም በጸሎት ወደ እግዚአብሔር መውደቅ አለብን ።

ከሕንድ ጀምሮ እስከ ኢትዮጵያ ድረስ በ127 አገሮች ላይ የነገሠ አርጤክስስ የሚባል ንጉሥ ከከርስቶስ ልደት በፊት ነበር ። በሚገዛቸው በ127 አገሮችም ላይ ጠቅላይ ሚኒስትር አድርጎ የሾመው ሐማ መርዶኪየስ የተባለ አይሁዳዊ ለምን አልሰገደልኝም በሚል ቂም ተነስቶ በአጠቃላይ በ127 አገሮች ያሉ አይሁዳውያን እንዲፈጁ ትላ ዛዝ አስተላለፈ ። መርዶኪየስ ግን የንግሥቲቱ የአስቲር አጎት ነበርና ወደ እሷ ዘንድ ይህ በወገኖችሽ ላይ የተቃጣውን የሐማን ሰይፍ ወደ ንጉሡ ዘንድ ገብተሽ በመንገር ልታስቆሚ ይገባል ይላታል ። እስቲርም ነገደ ይሁዳ ሁሉ በጾም በጸሎት ያስሰኝ ዘንድ መልእክት አስተላልፋ ፤ በንጉሡ ዘንድ ባለሚልነት አገኘ ዘንድና የሐማን ነገር አፈርሶ ዘንድ ሰላላች ፤ በአጠቃላይ በ127 አገር ተበትነው ያሉ አይሁዳውያን ለሶስት ቀንና ሌሊት ጾምና ጸሎት ያዙ ። በመጨረሻም ሐማ በቆፈረበት ጉድጓድ ገባ ። አይሁዳውያን ግን ከተቃጣባቸው ሰይፍ በጾም ምክንያት ጻት ። ይህንን ከእኛ ሕይወት ጋር እናገናዝበው ፤ መጽሐፈ አስቲርን በሙሉ ይመልከቱ ፤ በተለይ ም. 4 ፡ 16 ።

እግዚአብሔር በነነዌ ከተማ ላይ ፈርዶ በእሳት ሊያጠፋት ካለበ በኋላ የነነዌ አገር ሰዎች ከንጉሡ ጀምሮ እስከ ተራው ሰው ሶስት ቀን ሶስት ሌሊት በጾም ቢለምኑት ምሯቸዋል ። ትንቢተ ዮናስን በሙሉ ይመልከቱ ።

ዳዊት ኦርዮንን በማስገደሉ በደል ስላደረገ በነቢዩ ናታን ግላጼ ሰባት ቀን በጾም በጸሎት ውሏል ። መጽ. ሳሙኤል ካልፅ 12 ፡ 17 ። ነቢዩ ሙሴ አንድ ጊዜ ሕግ ለመቀበል ፤ ሁለት ጊዜ እሥራኤልን በበደ

ላቸው ምንገዳት ከእግዚአብሔር ለማስታረት አርባ አርባ ቀንና አርባ አርባ ሌሊት ከምግብ በመለየት ከእግዚአብሔር ጋር ተገናኝቷል ስራት ዘዳግም 9 : 9—18 እና ምዕራፍ 10 : 10 =

ነቢዩ አልያስም ከአልዛቢል ተጣልቶ ወደ ኮረብ በገዢ ጊዜ በመገኘቱ ደክሞት ከከትከታ ዛፍ ጥላ ሥር ዓረፈ ፤ ወዲያው እንቅልፍ አንቀላፋ = የእግዚአብሔር መልአክ መጥቶ ቀስቀሰው ሲነቃም ከራስ ጊው መብል መጠጥ አገኘ ፤ በልቶ ለሆኑት ጉዞውን ጀመረ = ከዚያም በኋላ አርባ መግልትና አርባ ሌሊት እስከ እግዚአብሔር ተራፋ ድረሏ ያለ ምንም ምግብ ተጓዘ ፤ 1ኛ ነገሥት 19 : 6 — 10 =

— ትንቢተ ኢየሱል 2 : 14 “ በጽዮን መለከት ንፋ፣ ጽምን ቀድሱ” ታዲያ ነቢዩ ጽምን ቀድሱ እያለ ሲነግረን የዛሬዎቹ እነሆድ እምላኮቹ ጽም እያስፈልገንም የሚሉት ከቶች እምጥተው ይሆን ?

— መዝ. 34(35) : 13 “ነፍሴን በጽም አደከምኋት” ዳዊት የጽምን አስፈላጊነት ሲገልጽ አያዝውን ?

— ትን. ዳን. 10 : 2 “ በዚያም ወራት እኔ ዳንኤል ሶስት ሳምንት መሉ ሳዘን ነበርሁ ፤ ማለፊያ እንጀራም አልበላሁም ፤ ሥጋና ጠጅም በአፈ አልገባም ” በጽማችን ወትት ሥጋ መፀልት ፤ ጠጅ መጠጣት እንደማይገባን ዳንኤል ነግረናል =

— መዝ. 108 : 24 “ ጉልበቶቼ በጽም ደክመው ፤ ሥጋዬም ቅቤ በግጣት ከግ ” ከቅቤ መጽም እንዳለብን ዳዊት ነገረን =

አንዳንድ ሰዎች የጽም ጊዜ ለምን ይጠላል ፤ ሥጋ ቅቤ የመላሰ ሉትስ ለምን ጽም ሆኑ ? በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ በዚህ ቀን ዲ. ሙ ፤ ከእነዚህ ከእነኝህ ዲ. ሙ የሚል የለም ይላሉ መጽም አስፈላጊ መሆኑ ከታመነበት ሕግና ሥርዓት ቤተ ክርስቲያን አውጥታ በዚህ ቀን ዲ. ሙ ብትለን የሚያስነቅፋት አይደለም ፤ ክርስቶስ ለቤተ ክርስቲያን አባቶች መሉ በልጣን ሰጥቶአቸዋልና “ እናንተን የሚቀበል እኔን ይቀበላል ” ማቴዎስ 10 : 40 “ እናንተ በምድር ላይ ያሰራችሁት በሰማይ የታሠረ ይሆናል ፤ እናንተ በምድር ላይ የፈታችሁት በሰማይ የተፈታ ይሆናል ” ማቴ. 18 : 18 ብሎ ይህን አማናዊ ቃሉን የተናገረው ለሐዋርያትና እነሱን መስለው እስከ እለተ ምጽአት ቤተ ክርስቲያንን ለማመራ የቤተ ክርስቲያን አባቶች ነው ፤ መጽሐፍ ቅዱስን ዋቢ አድርገው በሚደነግጉት ደንጋጌ ባንመራ አመጸዋች ነን ፤ ክርስቶስም “ ጌታ ሆይ ጌታ ሆይ የሚለኝ ሁሉ መንግሥተ ሰማያት የሚገባ አይ

ደለም ፤ ትዕዛዜን የሚያከብር እንጂ ” ብሎ አስቀድሞ የተናገራትን ሁሉ ተግባራዊ ማድረግ እንዳለብን አስጠንቅቆናል ፤ በትዕቢታችን እነሱም ሰው ፤ እኛም ሰው እነሱ ባወጡት ሕግ አንመራም የሚሉ ከሆነ ፤ “ በዚያን ጊዜ ጌታ ሆይ በሰምህ አጋንንትን አላወጣንምን ? በሰምህ ብዙ ድንቅ ሥራዎችን አላደረግንምን ? ይሉኛል ፤ እኔ ግን እናንተ አመፀዋች ከእኔ ሄዱ ብዬ አፈርድባቸዋለሁ ” ቢል ማቴዎስ 7 22—23 ላይ ተገልጿል ፤ በሐዚህ አመጽኝነት አያዋጣም = “ በገዛ ደሙ የጥጃችን የእግዚአብሔርን ቤተክርስቲያን ትጠብቁለት ዘንድ መንፈስ ቅዱስ እናንተን ጸዳላት አድርጉ ለቸመባት ለመንጋው ሁሉና ለራሳችሁ ተጠንቀቁ ” የሐዋ. ሥራ 20 : 28 = ይህን የመሰለ ሃላፊነት የተሰጣቸውን የአባቶችን ትዕዛዝ መናቅና አለመቀበልን የመሰለ አመጽ ከዌት ይገኛል ?

ጽም በሐዲስ ኪዳን ፡

የሐዲስ ኪዳን ጽም ከብሉይ ኪዳን ጽም የተለየ ነው ፤ በብሉይ ኪዳን ያለው ጽም ሥጋዊ ችግርን የሚመለከት ሲሆን ፤ በሐዲስ ኪዳን ግን የሚጸመው ለጽድቅ ነው ፤ ይኸውም ለእግዚአብሔር ተብሎ ነው ማለት ነው ፤ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ የሥራው መጀመሪያ ያደረገው ጽምን ስለሆነ መሥራቹም ራሱ ክርስቶስ ነው ፤ የሚከተሉት ጥቅሶች በሐዲስ ኪዳን ጽም እንደታዘዘ የሚያመለክቱ ናቸው ፡

— ማርቆስ 9 : 29 “ በጸሎትና በጽም ካልሆነ በምንም ሊወጣ አይችልም ” አጋንንትን ለማስወጣት ከእግዚአብሔር ኃይል ለግገኙት ጽም አስፈላጊ መሆኑን ጌታ ራሱ ተናግሯል ፤

— ማርቆስ 2 : 20 “ መሽራው ከእነሱ የሚወሰድበት ወራት ይመጣል ፤ በዚያ ወራት ይጸማሉ ፤ እለ እንጂ እኔ ጸሜላቸዋለሁና መጽም እያስፈልጋቸውም አላለም ” በሐዚህ ጌታ ጸዋልናል መጽም እያስፈልገንም የሚሉ ክፍሎች ምን ያህል የተላላቁ መሆናቸው በዚህ ይታወቃል ፤ እንደዚህም ቢሆን ኖሮ ክርስቶስ ስለ እኛ ጸልይዋል እኛም መጸለይ እያስፈልገንም ነበር ፡

— ማቴ. 6 : 16 “ ስትጠሙም እንደግብዘች አትጠውልጉ ” ማለቱ መጽም መንፈሳዊ ግድታ መሆኑን መግለጹ አይደለምን ? ጽም ለክርስቲያኖች ሕግ ባይሆን ኖሮ ስትጠሙ እንዲህ ሆኑ ብሎ ትዕዛዝ ባልሰጠ ነበረ ፡

— ሉቃስ 6 : 21 “እናንተ አሁን የምትራቡ ብፁአን ናችሁ ትጠግ ባላችሁና” ብሎ ዛሬ ወደው ፈቅደው ስለ እግዚአብሔር መንግ ግሥት ብለው የሚራቡ የሚጠሙ ጓላ በመንግሥት በማያት በተ ድላ ደሴታ እንደሚኖሩ ራሱ ጌታ ተናግራል ።

— የሐዋ. ሥራ 13 : 3 “ከጸሎ ከጸለዩ በኋላ...” ሲል ሐዋርያት ጌታ ጸዋልናል ብለው ከመጸም እንዳልተከለከሉና ይልቁንም እነሱም ለሥራቸው ሁሉ ጸምን መሠረት ያደርጉ እንደነበር ነው የምናየው ።

የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋህዶ ቤተ ክርስቲያን ለጸም ሥርዓ ዓትና ደንብ አውጥታለች በዓመት ውስጥ ሰባት የአዋጅ እጽዋማት እንዳሉና ማንኛውም ክርስቲያን እነኝህን አጽዋማት እንዲጸም ታዛ ለች ። እነዚህም የሚከተሉት ናቸው ።

1ኛ/ ዓቢይ ጸም

ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ስለኛ የጸመው ጸም ሲሆን ለእኛም አር አያ የሆነበት ነው ። ይህም በማቴ. 4 : 1-11 የተገለጸ ነው ። ጌታ የጸመው አርባ ቀንና አርባ ሌሊት ሲሆን እኛ ግን አሁን የምንጸ መው 55 ቀናት ነው ። ይህም በብዙዎች ዘንድ ሲተች ይሰማል ። በመሠረቱ እንኳን 55 ቀን ዓመትም ብንጸም እግዚአብሔር በጸጋ ላይ ጸጋ ይጨምርልናል እንጂ አያስኮንንም ። ዳሩ ግን ተጨማሪ ዎቹ ለሥራ አምስት ቀናት የተጨመሩበት ምክንያት አለው ።

— አንደኛው ምክንያት በአብይ ጸም ውስጥ ስምንት ሳምንታት ይኖራሉ ። ከነዚህም ቀናት ውስጥ ሰባት ቅዳሜ ። ስምንት እሑድ ይገኛሉ ። እነዚህም ለሥራ አምስት ቀናት ሲሆኑ ከጥሉላት እንጂ ከእህል ውሃ ስለማይጠሙ እነዚህ ቀናት ሲቀነሱ አርባ ቀን ይመጣል ። ስለዚህ ተጨማሪዎቹ ለሥራ አምስት ቀናት በዓብይ ጸም ውስጥ ላሉት ቅዳሜና እሁድ ምትክ የሚሆኑ ናቸው ።

ዓቢይ ጸም የተባለበት ምክንያት የጌታ ጸም ስለሆነና ታላ ላቅ የሰይጣን ፈተናዎች ድል የተነሱበት ፣ ዛሬም ክርስ ቲያናች የጌታን አርአያ ተከትለው ሰይጣንን ድል የሚ ኑ ሱበት ጸም ስለሆነ ነው ። በሕዝቡ ዘንድ ሁዳዴ ይባላል ፣ ሁዳድ ማለት የመንግሥት መሬት ፣ የመንግሥት ርስት ማለት ነው ። የመንግሥት ሁዳድ በሚታረሰበት ጊዜ አዝ መራው በሚሰበሰብበት ጊዜ ልጅ አዋቂ ሳይባል የመንግ

ሥቱ ዜጋ ሁሉ ለሥራ ታጥቆ እንደሚነሳ ይህንንም የጌታ ጸም የጌታ ሁዳድ የክርስቶስ ዜጎች የሆኑ ምዕ መናን ሁሉ ይጸሙታልና የሁዳዴ ጸም ተባለ ።

2ኛ/ ጸመ ሐዋርያት

ይህ ጸም ሐዋርያት መንፈስ ቅዱስን ተቀብለው የወንጌልን መልዕክት ለማዳረስ ወደ ዓለም ከመሰራጨታቸው በፊት አምላካቸውን አብነት በማድረግ የሥራቸው መጀመሪያ ያደረጉት ጸም ነው ። መነሻው ከዕለት ጳራቅሊጦስ ማግ ስት ሆኖ ፣ መጨረሻው ወይም መፈቻው ሐምሌ 5 ቀን ነው ።

3ኛ/ ጸመ ስብከት

የክርስቶስን መምጣት የሚጠበቁ አበው እነ ኢሳይያስና እነ ዳንኤልን የመሳሰሉት የጸሙት ሲሆን ፣ ይኸውም ጸመ ነብያት ተብሎ ይታወቃል ። የጸሙ መጀመሪያ መንፈቀ ጎዳር ማለት የጎዳር እኩሌታ ሲሆን መጨረሻው የጌታችን የኢየሱስ ክርስቶስ ልደት ታኅሣሥ 29 ቀን ነው ።

4ኛ/ ጸመ ፍልስታ

ይህን ጸም ለመጀመሪያ ጊዜ የጸሙት ቅዱሳን ሐዋርያት ሲሆኑ ፣ በአሁን ጊዜ ግን ከሕጻን እንስቶ እስከ ሽማግሌ ድረስ የሚጸሙት ጸም ነው ። የሚጀምረው ነሐሴ 1 ቀን ሲሆን ፣ የሚያበቃው ወይም መፈቻው ነሐሴ 16 ቀን የእመ ቤታችን የትንሣኤና የዕርጉቷ መታሰቢያ በዓል ላይ ነው ።

5ኛ/ ጸመ ድኅነት

የረቡዕና የአርብ ጸም ነው ። ከሌሎቹ ዕለታት ተለይተው ረቡዕና ዓርብ የሚጸሙባቸው ምክንያት ፣

— ረቡዕ ፣ የጌታ ምክረ ሞቱ ማለትም በእንድ ሰው ምክንያት የተነሣ ሕዝቡ ከሚታመስ አንድ ሰው ቢሞት አይጉዳምና ይሙት በቃ ብለው ተማክረው ሞቱን የፈረዱበት ዕለት ስለ ሆነ ፣

— ዓርብ ፣ ረቡዕ ያጸደቁትን ይሙት በቃ ፍርድ በዕለተ ዓርብ ተግባራዊ አድርገውታል ። እኛም በነዚህ ቀናት በጸም በስግደት ስለ እኛ ሲል የምተውን አምላካችንን እናስባለን ። በዚህ ምክንያት ጸመ ድኅነት ይባላል ።

መሠረቱ የነገረ ሰዎች የጸሎት ጸዎ ነው ። ዛሬም እኛ እንደ እነሱ በኃጢአታችን እንዳንጠፋ ጌታ ምሕረቱን ይሰጠን ዘንድ የምንለምንበት ጸዎ ነው ።

7ኛ/ ጸመ ገሃድ ፤

ገሃድ የታሉ ትርጉም መገለጥ መታየት ነው ። በጥምቀት መገለጥ መባሉ ሰው የሆነው አምላክ በዓለም ሲኖር እስከ 30 ዓመት ዕድሜው ድረስ ሰዎችን ለማዳን የመጣ መሲሕ ሰው የሆነው አምላክ ኢየሱስ ክርስቶስ እሱ መሆኑን ሳያውቁ ከኖሩ በኋላ በ30 ዓመት ዕድሜው በባሕረ ዮርዳኖስ በእደ ዮሐንስ እጅ ሲጠመቅ አብ በደመና ሆኖ “የምወደው ልጄ ይህ ነው” በማለቱ መንፈስ ቅዱስ በርግብ አምላል በራሱ ላይ ሲያርፍ በመታየቱ ነቢያት ይወርዳል ፣ ይወለዳል ፣ ይሰቅላል ፣ ይሞታል ፣ ይነሣል ብለው የተናገሩት መሲህ እርሱ መሆኑ ተገልጦአልና ፣ እንዲሁም ሶስቱ አካላት በአንድ ጊዜ ታይተዋልና ምሥጢረ ሥላሴ የተገለጠበት በመሆኑ ገሃድ ይባላል ። የገሃድ ጸዎ ጥር 10 ቀን ለ11 አጥቢያ ነው ።

ምዕራፍ 18

ስለ ሰው ነፍስ ሕይወት

የእግዚአብሔር የባሕርይ ልጅ ሕያው ኢየሱስ ክርስቶስ ሆይ ቅዱሳን መጻሕፍቶችህን እንመለከት አስተዋዮች እንሆን ዘንድ ዐይነ ልቡናችንን ገለጽለን ፣ ዐይነ ነፍሳችንን አብራላን አሜን ፤ ይሁንልን ይደረግልን ።

በዚህ ጽሁፍ ውስጥ የነፍስን አለመሞት የገነትና የሲኦልን መኖር እንመለከታለን ። ነፍስ ትሞታለች ፣ ገነትና ሲኦል የሰዎች የሚሉ መሳሪያዎች እንደ አሸን ፈልተዋልና ።

ይህን ከደካማ አስተሳሰብ የመነጨ ትምህርታቸውን ለናስተውለው ጥንተ ወላት ዲያብሎስ በሕይወታቸው ላይ እንደነገሠና እንዳሻው እንደሚነጻቸው እንረዳለን ። ገናና ከቡር ሆኖ የተፈጠረውን ሰው ተስፋ ከሌላቸውና ለሰው ከተፈጠሩት ከእንስሳት ጋር አስተካክለው “ሰው ከእንስሳ ምንም ብልጫ የለውም” ማለታቸው ፣ ከክርስትና እምነት ወጥተው በሙት ፍልስፍና መጓዛቸውን ይመሰክርባቸዋል ። መጽሐፍ ቅዱስንም በስም እንጂ በንባብና በትርጉም እንደማያውቁት ያረጋግጣሉ ።

በእርግጥ ወልድ ፍጡር የሚሉ ተረፈ አርዮስ በለሆኑ እጣ ፈንታቸውና ጽዋ ተርታቸው እንደ አባታቸው እንደ አርዮስ በለሆነ የክብር ትንሣኤ ሳይሆን የአሣር ትንሣኤ እንደሚጠብቃቸው አውቀውት ፈርሰን በሱብሰን እንቀራለን ማለታቸው ፣ እርግጥ ፤ ከቡር ፍጡር ሆነው ተፈጥረው በአስተሳሰባቸው እንስሳትን በለመሰሉ በአራት እግራቸው ከሄዱት እንስሳት ጋር እንድንገኝ ማለታቸው የማይታበል ሃቅ ነው ፣ አራዊት ናቸውና እውነቱን ተናግረዋል ። እኛ ግን ቅዱስ መጽሐፍ እንደሚመሰክረው “በሥላሴ አርአያ የተፈጠርን የግትምት የግትፈርስ ሕያዊት ነፍስ ያለን ሰዎች ነን ። ዳውሎስ እንዳለ “እኛ የሕያው የእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ ነን” 2ኛ ቆሮ.6:16 ። እነሱ ግን አሁንም ዳውሎስ እንደተናገረው “እግዚአብሔርን እያወቁ እንደ እግዚአብሔርነቱ መጠን ስለአለከበሩትና ስለአላመሰግኑት

በአስባቸው ከገቱ ሆኑ፡ የሚያስተውላቸው ልዩቸው ጩላ፡ ጥበባቸው ነገ ሲሉ ደንቆሮ ሆኑ” ሮሜ 1 : 21 ። ሰውን እንደ እንስሳ አድርጎ ከግማ የበለጠ ደንቆሮና ከየት ይገኛል ?”

እኛ ግን በወንጌል አፍፍርምና ይህን የክህደት ትምህርታቸውን በአማካኝነት መጽሐፍ ቅዱሳዊ ቃል ትምህርታቸውን የሙት ትምህርት መሆኑን እንገልጻለን ።

በትድሚያ ስለሰው ተፈጥሮ ፡

ሰው በሰድስተኛው ቀን “ሰውን በመልካችን እንደ ምሳሌነትን እንፍጠር” ዘፍጥ. 1 : 26 በሚለው አምላካዊ ቃል መሠረት ከአራቱ ባሕርያትና ከደማዊት ነፍስ የተፈጠረ ሲሆን ፡ ከአራቱ ባሕርያትና ከደማዊት ነፍስ በመፈጠሩ በማናቸውም ነገር ከእንስሳት ጋር ተመሳሳይነት ሲኖረው ነገር ግን ከእንስሳት የሚበልጥበት እግዚአብሔርን የሚመስልባት እንደ መላዕክት ፍጹም የማትሞት ፡ የማትፈርስ ፡ የማትበሰበስ የምታሰብና የምትናገር ፡ ዘወትር ሕያው ሆና የምትኖር ነባቢት ነፍስ አላችው ዘፍጥረት 2 : 7 ።

እንግዲህ ሰው እንስሳትን የሚመስልበትና መላእክትን የሚመስልበት ሁለት ጠባያት አሉት። እነዚህም ደማዊት ነፍስ ፡ ነባቢት ነፍስ ናቸው ። እነዚህ ሁለቱ በፈቃድ የማይገናኙ የሚለያዩ ናቸው ። የማይስማሙ የተለያዩ ስለሆኑ ከአራቱ ባሕርያት የተፈጠረ ሥጋን ለመማረክ እርስ በርግቸው ይዋጋሉ ፡ ሮሜ 7 : 22

ደማዊት ነፍስ በምታይልበት ጊዜ ሰው እንስሳትን መስሎ ይኖራል ፡ ይህም ማለት ሕግ እንዳልተሠራላቸው እንደ እንስሳት ጊዜ ሳይወስኑ መብላት ፡ መጠጣት ፡ መተኛት ፡ መነሣት ፡ በልዩ ልዩ ዓይነት ሥጋን ደስ የሚያሰኛትን ሥራ ብቻ ሲሰሩ መኖር ነው ፡ መሠራር 49 : 12 — 20

ነባቢት ነፍስ ስታይል ሰው መላእክትን መስሎ ይኖራል ። ይህም ማለት በጾም ፡ በጸሎት ፡ በሰጊድ በቁመት በልዩ ልዩ የትሩፋት ሥራ ተወስኖ ሰማያዊ ነገርን እያሰቡ መኖር ነው ።

የሰው ሞትና የእንስሳት ሞት አንድ ነውን ?

አይደለም ። እንስሳት ሕያዊት ነፍስ ስለሌላቸው አንድ ጊዜ ከሞቱ ከፈረሱ ከበሰበሱ በኋላ ትንሣኤ የላቸውም ። እድል ፈንታቸው ጽዋ ተርታቸው ወደ አፈርነት ተለውጠው ለዘለዓለም መጥፋት ነው ። መከብብ 3 : 21 ይመልከቱ ። “የሰው ልጆች ነፍስ ግን ወደ ላይ ትወጣለች” ይላል ። ከዚህም የምንረዳው የሰው ሞት የሥጋና የነፍስ መለ

ያያት መሆኑን ነው ። በዚህ ጊዜ ሰው ከአራቱ ባሕርያትና ከደማዊት ነፍስ በመፈጠሩ ከሌሎች ፍጥረታት የሚቻለው መቻል ስለሌለው የማይንቀሳቀስ ራሳሆኖ ይወድቃል ። ንቃህ መዋቲ የሚለው የትንሣኤ አዋጅ እስኪሰማ ድረስ ሥጋው በመቃብር ፈርሶ በሰብሶ ዐፈር ትቢያ ሆኖ ይኖራል ነፍሱ ግን በባሕርይዋ መፍረስ መበሰበስ የለባትምና በደማዊት ነፍስ ጋይል ተሸንፋ እንስሳትን መስላ ኖራ እንደሆነ ከእጋን ጉት ጋር በመከራ ቦታ (በሲኦል) በሥቃይ ትኖራለች ። ደማዊት ነፍስን አሸንፋ መላእክትን መስላ ኖራ እንደሆነ በዕረፍት ቦታ ከመላእክት ጋር እየተደሰተች ትኖራለች ። ሉቃ 16 : 22 — 26

እንግዲህ ሰው እንደ እንስሳ በሥጋው የሚሞት እንደ መላእክት በነፍሱ ሕያው ሆኖ የሚኖር ስለሆነ ፡ መጻሕፍት ሰውን በሥጋ መደብ አቋመው ሲናገሩ “ደመና ተበትኖ እንዲገድ እንዲሁ ወደ ሙታን ሥፍራ የሚወርድ አይወጣም ወደ ቤት ደግሞ አይመለስም ሥፍራውንም አያውቀውም ። እንዲሁም ሰው ከተኛ በኋላ አይቆምም በማይ እስኪያልፍ ድረስ (ምድክት እስኪሆን) በሥጋው ከእንቅልፉ ላይነታምም አይሰማም ። ልጆቹ ቢከብሩ ወይም ቢዋረሩ አያውቅም እያሰተውልም” እያሉ ይናገራሉ ፡ ኢዮብ 7 : 9-10 እና ኢዮብ 14 : 12—24

እንግዲህ ከላይ በተጠቀሰው መሠረት ሰው በሥጋው በመቃብር ውስጥ እስከ ዕለተ ምጽኦት ድረስ እንደ እንስሳት ፈርሶ በሰብሶ እንደሚቆይና ጌታ በከብር በሚመጣበት ቀን ግን የሰው ሁሉ ሥጋ ከመቃብር እንደሚነሣ የሚገልጽ ነው እንጂ ፡ ሰው እንደ እንስሳ በሥጋም በነፍስም ይሞታል ማለት አይደለም ። ኢሳይያስ ስለሞቱ ሴቶች መነሣት እንዲህ ይላል “ሙታንም ሕያዊን ይሆናሉ (ነፍስ ከሥጋ ጋር ትዋሃዳለች ማለት ነው) ራሳዎችም ይነሳሉ ፡ በምድር የምትኖር ሆይ ጠልህ የብርሃን ጠል ነውና ምድርም ሙታንን ታወጣለችና ገቱ ዘምሩ” ኢሳይያስ 26 : 19 ።

የሰው ሥጋ እንደ እንስሳት ሥጋ ፈርሶና በሰብሶ እንደማይቀርም ዳንኤል በምዕ. 12 : 2 “በምድርም ትቢያ ውስጥ ካንቀላፉት ብዙዎቹ ይነቃሉ ፡ እኩሌቶቹ ወደ ዘለዓለም ሕይወት ፡ እኩሌቶቹም ወደ እፍረት ወደ ዘለዓለም ጉስቱልና” ብሎ ይመሰክራል ። እንግዲህ ከላይ በጠቀስናቸው ማስረጃዎች መሠረት ፡ የሰውና የእንስሳት እድል ፈንታ አንድ እንዳልሆነ ልብ በሉ ። እንግዲያው መከብብ 3 : 19 እንዴት ነው የምንረዳው ፡ ስሎሞን በዚህ ቦታ ላይ የሰውን ከጉዳነት እንስሳት እንደሚሞቱት ሁሉ እሱም በሥጋ ሟች ፈራሽ መሆኑን ሲያስረዳን ፈልጎ ነው ።

ደግሞ መጻሕፍት ሰውን በነፍስ መደብ አቁመው ሲናገሩ አብርሃም፣ ይስሐቅና ያዕቆብ ከሞቱ በኋላ፣ እኔ የአብርሃም የይስሐቅ የያዕቆብ አምላክ ነኝ ይላል። ዘፀ. 3፡15 እና የሐዋ. ሥራ. 7፡32 = እንዲህ ሲል የሕያዋን አምላክ እንጂ የሙታን አምላክ አለመሆኑን ይገልጻል። ሁሉም በእርሱ ዘንድ ሕያዋን ናቸውና “የሕያዋን አምላክ ነኝ እንጂ የምውታን አምላክ አይደለሁም ብሎ ጌታ በወንጌል ተርጉሞታል” ሉቃስ 20፡38 እና ማቴ. 22፡32።

ቅዱስ ጳውሎስም “እኔ በሕይወተ ሥጋ ብናርም ክርስቶስን ለማገልገል ነው። ብሞትም ዋጋዬ ይቆየኛልና በሕይወትም ቢሆን በሞቱም ቢሆን የክርስቶስ ክብር በኔ ላይ አለ። እሳቸውን ከሚያሻን ከኒህ ከሁለቱ በአካል ሥጋ በዚህ ዓለም ከመኖርና በአካል ነፍስ ከክርስቶስ ጋር ከመኖር ለሰውነቱ የምመርጠው ቸገረኝ፣ መውደዱንስ ከዚህ ዓለም በሞት ተለይቼ ከክርስቶስ ጋራ ልኖር እወዳለሁ፣ ይልቁንም በሞት መለየቱ ይሻላል” ብሎ በነፍስ ሕያው መሆኑን አስረድቶናል ፊልሊ. 1፡22 — 23።

የነፍስን ሕያውነት የሚያስረዳ ተጨማሪ ጥቅሶች፡

— መዝ. 30 (31)፡5 “በእጅህ ነፍሴን አስጣለሁ...” ይህ ጥቅስ የሚያስረዳን የነፍስን ሕያውነትና ሰው በሞተ ጊዜ ነፍሱ በእግዚአብሔር ወይም በሰይጣን እጅ እንደሚታወድቅ ነው። ከቱ ከሰራን የሰይጣን እንሆናለን። ሃይማኖታችንን ጠብቀን ከተገኘን ነፍሳችን በእግዚአብሔር እጅ ትሆናለች፣ በአብርሃምም ጉያ እንሆናለን።

— መዝ. 12፡7 “... ነፍስም ወደ ሰጠው ወደ እግዚአብሔር ሳይመለስ” በሞታችን ጊዜ ነፍሳችን ሕያው ስለሆነች ለፍርድ ወደ እግዚአብሔር እንደምትሄድ ይነግረናል።

— ማቴ. 10፡28 “ሥጋንም የሚገድሉትን ነፍስን ግን መግደል የማይችላቸውን አትፍሩ፣ ይልቅስ ነፍስንም ሥጋንም በገሃነም ሊያጠፋ የሚችለውን ፍሩ” እንደ ሰው ሞት የሚባለው በሥጋ መሆኑን ነገር ግን ነፍስን ለመግደል ማንም ሰው እንደማይችል ይነግረናል። ምክንያቱም ሕያዊት አድርጎ ነው የፈጠራቱና። ስለዚህ የነፍስ ሞት በገሃነም መጣል ብቻ ነው።

— ሉቃስ 23፡46 “... እባት ሆይ ነፍሴን በእጅህ አደራ እሰጣለሁ” ጌታ ከእመቤታችን የነሣው ሥጋን ብቻ ሳይሆን ነፍስንም ስለሆነ ሞት ማለት ደግሞ የሥጋና የነፍስ መለያየት መሆኑን ገልጾ ያደርግልናል።

— ዮሐ. ወገ. 10፡18 “ነፍሴን በፈቃዴ አኖራታለሁ እንጂ ከእኔ ማንም አይወስዳትም” ማለቱ እኛ ነፍሳችን በፈቃዳችን ሳይሆን የምንሰጠው በግዴታ ነው፣ እሱ ግን በፍላጎቱ ነው።

— ዮሐ. ሥራ. 7፡59 “... ጌታ ኢየሱስ ሆይ ነፍሴን ተቀበል...” ቅዱስ እስጢፋኖስ ለጌታ ነፍሱን አሳልፎ መስጠቱ ወዳንተ ልመጣ ነው ተቀበለኝ ማለቱ አይደለም? ጌታዬ ነፍስ ሟች ፈራሽ በሰባሽ ከሆነች እንዴት ነፍሱን እንዲቀበለው ተግራ?።

— 1ኛ ኢ፲. 3፡19 “በሥጋ ሞተ በመንፈስ (በመለኮት) ግን ሕያው ሆነ በእርሱም ደግሞ ሄዶ በወህኒ ለነበሩት ነፍሳት ሰበከላቸው” ጌታ ቀደም ብለው የሞቱትን በአካል ነፍስ በዘጠኝ ሰዓት ወደ ሲኦል ወርዶ በሲኦል ላሉት ነፍሳት ነጻነትን ማወጃን የሚናገር አይደለም? ጌታዬ ሰው የሞትሞት ፈራሽ በሰባሽ ነፍስ ያለው ከሆነ ጌታ ወደ መቃብር ወርዶ ለፈረሰው ሥጋ ነው ነጻነትን የሰበከው? ወህኒ የተባለውም የነፍሳት መኖሪያ ሲኦል ነው።

— ዮሐ. ራዕይ 6፡9 “አምስተኛውንም ማጎተም በፈታ ጊዜ ስለእግዚአብሔር ቃልና ስለጠበቂት ምስክር የታረዱትን የሰዎች ነፍሳት ከመስዊያው በታች አየሁ።...” በሕይወተ ሥጋ በነበሩበት ጊዜ መሥዋዕትነትን ከፍለው በአጻጽ ነፍስ በክብር ቦታ በሕያዊት ነፍስ መኖራቸውን መናገሩ መሆኑ አይካድም። ሰው በሥጋ ቢሞትም በነፍስ ግን ሕያው መሆኑን ያስገነዝበናል። ለምን አትፈርድልንም የሚሉትን ሞተው አፈር ትቢያ የሆኑት ነፍሳት መሆናቸው ይሆን? ነፍስ ሟች ፈራሽ በሰባሽ ከሆነች መናገር አይቻላትም። እንግዲህ ሰው በነፍሱ ሕያው መሆኑን ሲነግረን ነው።

ተቃዋሚዎች ትንቢተ ሕዝቅኤል 18፡4 በመጥቀስ ነፍስ ትሞታለች ይላሉ። ቃሉን ግን አበክረን ብንመለከተው ለእነሱ ለራሳቸው ሃሰታዊ ትምህርት መልስ የሚሆናቸው ነው። “ጋጢአት የሞትሠራ ነፍስ እርስዋ ትሞታለች” ይህን ብቻ ብሎ አላቆመም። በመቀጠል “ፍርድንና ቅን ነገርን የምታደርግ የጻድቅ ነፍስ በሕይወት እንደምትኖር ተናግሯል፤ ከቁጥር 5-9 ይመልከቱ።

“ ኃጢአት የምትወራ ነፍስ እርስዋ ትሞታለች ” ሲል ትረር ባለች ትበሰብባለች ፡ ሕያዊት አይደለችም ግለት ላይሆን ፡ በሲኦል ወይም በገሃነያ ስትሰቃይ መኖርዋን መግለጹን ነው ፡ የነፍስ ሞት ሲኦል ወይም ገሃነያ መግባት ነው እንጂ እንደ ሥጋ መቃብር መግባት መኖሪስ መበስበስ አይደለም ፡

ነፍስና ሥጋ የተለያዩ መሆናቸው በሌላ የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍልም በብዛት ተጠቅሷል ፡ የሚከተሉትን ግስረጃዎች እንመልከት ፡

— እረት ዘፍጥረት 35 : 16 — 19 “ ... እርስዋም ስትሞት ነፍስዋ በምትወጣበት ጊዜ ስሙን ቤንሉን ብላ ጠረችው ፡ ራሷል በምትመጥታት ሙሴ ሲገልጽ ነፍስዋ ስትወጣ ብሎ ነፍስ ከሥጋ የተለየች ፡ ሞትም የነፍስና የሥጋ መለያየት መሆኑን አስረዳው እንግዲህ ራሷል ራስዋ ነፍስ የምትባል ከሆነ ነፍስዋ ስትወጣ ብሎ እንዴት ሊናገር ይችላል ፡ ወጥታስ ወዴት ሄደች ?

— መጽሐፈ ነገሥት ቀዳማዊ 17 : 19 — 23 “ ... ኤልያስ ይመገባቸው የነበረችው መበለት ልጅዋ በሞተባት ጊዜ ኤልያስን እንዲያስነሳላት ለመነችው ፡ እሱም ልጅዋን እንደትሰጠው ጠይቆ በአልጋው ላይ አጋደዋ ወደ እግዚአብሔር እንዲህ ሲል ጸለየ “ አቤቱ አምላኬ ሆይ ልጅዋን በመገደልህ ይህችን ትቀልበኝ የነበረችሁን ባልቴት እንዲሁ ደግሞ አስጨነትኝ ? ” ብሎ ሙሽ ፡ በብላቴናውም ላይ ሶስት ጊዜ ተዘረጋበት ፡ ወደ እግዚአብሔርም “ አቤቱ አምላኬ ሆይ የዚህ ብላቴና ነፍስ ወደ እርሱ ትመለስ ከገድ እለምንሃለሁ ” ብሎ ሙሽ ፡ እግዚአብሔርም የኤልያስን ቃል ሰማ ፡ የብላቴናው ነፍስ ወደእርሱ ተመለሰች ፡

ከዚህ የበለጠ ግስረጃ ከየት ይገኛል ? ፡ ነፍስና ሥጋ የተለያዩ ባይሆኑ ሞትም የሥጋና የነፍስ መለያየት ካልሆነ ኤልያስ የልጁን ነፍስ መልስ ብሎ እግዚአብሔርን እንዴት ሊጠይቅ ይችላል ? ነፍሱ ብትሆን ኖሮ የሞተችው ፡ የሞተችውን ነፍሱን አንግት ነበር ሲል የሚገባው የብላቴናውም ነፍስ ወደ እርሱ ተመለሰች ግለት ተለይታው ወደ ነበረው ሥጋ መጥታ መጥሐድዋን የሚያረጋግጥ አይደለም ? ፡

— መዝሙር 103 (104) : 29 “ ፊትህን ስትሰውር ይደነግጣሉ ፡ ነፍሳቸውን ታወጣለህ ይሞታሉም ፡ ወደ አፈራቸውም ይመለሳሉ ” ሞት ግለት የነፍስ መውጣት ወይም ከሥጋ መለየት መሆኑን ዳዊት ግልጽ አድርጎ አስፍሮታል ፡ ነፍስ በምትወጣ ጊዜ ሥጋ በድን ይሆናል ፡ ወደ አፈርነቱም ይመለሳል ፡ እስከ ጊዜ

ምጽእት ድረስም ፈርሶ በስብሶ ይቆያል ፡ በመጽሐፍ ቅዱስ አንገጥኖ ጊዜ ሰው ልማት ነፍስ በማለትም ይጠራል ለዚህም ግስረጃ በንፈልግ የሐዊ ሥራ 14 : 7 ያቆብ ሰባ አምስቱ ነፍስ ሆኖ ወደ ግብጽ መውረዱን ይናገራል ፡ እዚህ ላይ ሥጋን በነፍስ ስም ሲጠራ ነው እንጂ ሥጋቸው በከነዓን ቀርቶ ነፍሳቸው ተለይታ ግብጽ ወረደች ልማት አይደለም ፡

የጸድቃን ነፍስ ጊዜያዊ መኖሪያ ስለሆነችው ስለገነት

መጽሐፍ ቅዱስን በሚገባ አንብበው ያልተረዱ ሰዎች ለውራሱ ነፍስ ስለሆነ በሞተ ጊዜ ነፍሱ ትሞታለች እና የሰው ሥራ መኖሪያ ከሞተ በኋላ መቃብር ነው እንጂ ገነትና ሲኦል የሉም ይላሉ ፡ ይህ ግን ፍጹም ሐሰት የሆነ ትምህርት ነው ፡ ከላይ እንደተጠቀሰው ሕያዊት ነፍስ እንዳለች በተረዳ ነገር አውቃለሁ ፡ እኛ የሕያዊት ነፍስ መኖሪያ የት ነው ? ነፍስ ሕያው ከሆነች ከሞት በኋላ መኖሪያ ይሞራታል ፡ ሲኦልና ገነት የጋጥአንና የጸድቃን ነፍስ መኖሪያ ናቸው ፡

መጽሐፍ ቅዱስ በሰ ገነት መኖር እንዲህ ሲል ያስረዳል ፡ ዘፍ. 2 : 8 — 15 “ የገነትን መዘጋጀት ይነግረናል ፡

— ኢሳይያስ 51 : 3 “ ምድሪ በዳውን እንደ ሌደን እንደ እግዚአብሔር ገነት ... ” እዚህ ላይ ገነት የምትባል እግዚአብሔር ለሰው ልጅ ያዘጋጀት መኖርዋን መግለጽ ነው ፡ ይህጂ የምንኖርባት ምድርም አለመሆንዋ ግልጽ ነው ፡

— ትጌ. ሕዝ. 36 : 35 “ ባድግ የነበረች ይህኒ ምድር እንደ ሌደን ገነት ሆናለች ” ብሎ ይህጂ ዝሙት ምንዝርነት የበዛባት ምድር ስትሆን ገነት የገደሃን መኖሪያ ደስ የምታሰኝ ቦታ መሆንዋን ይገልጽልናል ፡

የገነትን መኖር የሚከፉ ክፍሎች “ ገነት ከጥፋት ውሃ በፊት ነበረች ፡ ኋላ ግን ምድር በውሃ በጠፋች ጊዜ እርሷም ጠፍታለች ” ይላሉ ፡ ይህን ዓይን ያወጣ ውሸታቸውን ከየት እንገነኙት ባላውቅም ፡ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ግን እንዳልሰፈረ እርግጠኛ ገን ፡ እስከ እነዚህን ወተትን አጥቂረው ፡ ግሩን አምርረው ለተካሩ መስሐቲዎች እንድትገኙ ላቅርብ ላቸው ፡ በጥፋት ውሃ ጊዜ ለመሆኑ ይህጂ አሁን ያለንባት ምድርስ ጠፍታ ነበር ወይ ? ምክር በንፍር ውሃ ጠፋች ሲባል ምድሪቱ ሳትሆን በውስጥዋ ያለች ሰዎችና እንስሳት መሆናቸውን ቢረዱ ኖሮ እንዲህ ዓይነት ትላት ውስጥ ባልገቡ ነበር ፡ እንደ እነሱ አባባል ቢሆንግ

ይህችም ምድር ጠፍታ ለሁለተኛ ጊዜ ነው የተፈጠረችው ግለት ነው። ምክንያቱም በኖህ ዘመን መላ ዓለም ጠፋች ብለው ያምናሉና። ዓለም-ሲባል በምድር ውስጥ የሚኖሩ ነዋሪዎች መሆናቸውን ግን በነገረልን። እኛ ግን ይህን ከጥርስ ተርፎ ዓይን የሚያስቀውን ቀልዳቸውን በመጽሐፍ ቅዱሳዊ መልሳችን አፈር ትቢያ እናልብስዋለን።

- ሉቃስ 23 : 43 “ጌታ ኢየሱስም እውነት እልዋለሁ ዛሬ ከእኔ ጋር በገነት ትሆናለህ አለው” ቆርጦ ተጥሎት ይሄን ቃል ምን ይሉት ይሆን? ገነት በኖህ ዘመን የጠፋች ከሆነ ጌታ በገነት ዛሬ ከእኔ ጋር ትኖራለህ ግለቱ ገነትን ደግሞ አበጁት ይሆን? ደግሞስ ይህቺ የምንኖርባት ምድር ገነት ተብላ ትጠራለች የሚሉ ከሆነ ምን ሊያተርፍለት ነው ባለበት ቦታ ከእኔ ጋር ትኖራለህ የሚለው? የሌለባችን ከዚህ ከኖረባት ምድር ለየት ያለች ፍጹም የተደላ ደስታ ቦታ ስለሆነች ዛሬ ከኔ ጋር በገነት ትኖራለህ አለው እንጂ። ሲኦልንስ በመቃብር መስለዋታል። ገነትንስ በምን ይመስሉለት ይሆን?።

- 2ኛ ቆሮ. 12 : 4 “... ወደ ገነት ተነጠቀ ሰውም ሊናገር የማይገባውን ቃል ሰማ” ወደ ገነት ተነጠቀ ግለቱ ከዚህች ካለንበት ዓለም ለየት ወዳለች ቦታ ተወስዶ ግለት አይደለም? ሰውስ ሊናገረው የማይገባ ቃል በዚህች ምድር ላይ ይኖር ይሆን? በገነት ግን ብዙ የሚያስደንቁ ነገሮች አሉና እነኝን ሁሉ ማየቱን ነገረን።

- ራዕይ 2 : 7 “ድል ለነሣው በእግዚአብሔር ገነት ካለው ከሕይወት ዛፍ እንዲበላ እስጠዋለሁ” ገነት ይህቺ የምንኖርባት ምድር ከሆነች በውስጥ የሚገኙት ፍራፍሬዎች ያለምንም መዝገብ በገንዘባችን ገዝተን እንበላቸዋለን። መታገልና ደል መንሳት አያስፈልገም። ደግሞም በዚህች በምንኖርባት ምድር ላይ ሕይወትን የምትሰጥ የሕይወት ዛፍ የለችም። እንግዲህ ለድቃን በዚህች ምድር ላይ ከዲያብሎስ ጋር ተዋግተው ድል ሲነሱ በገነት ይኖራሉ።

ስለሲኦል :

ደድቃን ሲሞቱ ነፍሳቸው በገነት እንደምታርፍ፣ በአንጻሩ ደግሞ የኃጥአን ነፍስ መኖሪያ ሲኦል ነው። እስከ ፅሁፍ ምጽአትን ነፍሳት በሁለቱም ሥፍራ ይኖራሉና። ሲኦል ግለት ጉድጓፍ ወይም

መቃብር ግለት ነው ጉድጓፍውን ቦታ ሁሉ ሲኦል ይለዋል በሲኦል ይመስለዋልና።

የመጽሐፍ ቅዱስ ማሰረጃ :

- መዝ. 15 (16) : 9 — 10 “ሥጋዬም ደግሞ በተስፋ ታድራለች ነፍሴን በሲኦል አትተዋትምና” ይህ አነጋገር የሥጋና የነፍስን መኖሪያ የተለያየ መሆኑን ያመለክተናል። ልብ አምላክ ዳዊት ከክርስቶስ መወለድ ሺ ዓመት ቀደም ብሎ የነበረ ሰው ነው ከክርስቶስ ልደት በፊት የነበሩ ጽድቅ ሥራ የሠሩ ሆኑ የኃጢአት ሥራ፣ የሁሉም ነፍስ የተሰፋው ቀን እስኪፈጸም ወደ ሲኦል ነበር የምትወርደው። ዳዊትም ጌታ በአካል ነፍስ ወደ ሲኦል ወርዶ ነጻነትን ሰብኮ ከሲኦል እንደሚያወጣው በመንፈስ ቅዱስ ተቃኝቶ ሲናገር “ነፍሴን በሲኦል አትተዋትምና ሥጋዬም ደግሞ በተስፋ ታድራለች፤ በመጨረሻው ዘመን ነፍሴን ተዋሕዳ ስለምትነሣ” ብሎ ሥጋው ሞተ ፈርሶና በስብሶ እንደ ደማይቀር ጭምር ተናገረ።

- መዝሙር 9 : 17 “ኃጢአተኞች ወደ ሲኦል ይወርዳሉ” ይህን አባባል ተቃዋሚዎች ወደ መቃብር ነው የሚወርዱ ካሉ ኃጢአተኞች ብቻ ሳይሆኑ ደድቃንም ጭምር ናቸው። ሙሴ እራሱ በመቃብር ተቀብሯል። አረ ሌሎችን ቅዱሳን ትተን የእውነት ገጉ ሙድጋኒታችን እየሱስ ክርስቶስን እራሱ ሶስት መዓልትና ሶስት ሌሊት በከርው መቃብር አድሯል። እንግዲህ ሲኦል ግለት መቃብር ግለት ከሆነ ጌታንም ኃጢአተኛ ነው ሌሎት ነው?

- ምዛሴ 15 : 24 “በታች ካለው ከሲኦል መንገድ ያመልጥ ዘንድ የሕይወት መንገድ አስተዋዩን ሰው ወደ ላይ ይወስደዋል” የሲኦል መንገድ የተባለው ኃጢአት ሲሆን፣ የሕይወት መንገድ የተባለው የጽድቅ ሥራ መሆኑ ግልጽ ነው። እንግዲህ ሰው ሁሉ በሚሠራው ኃጢአት ወደ ሲኦል፣ በሚሠራው የጽድቅ ሥራ ወደ ገነት እንደሚገባ እንወቅ እናስተውል።

- ሉቃስ 16 : 22 - 31 “እዚህ ላይ የኃጢአተኞች ነፍስ በሲኦል በሥቃይ እንደምትኖር ጌታ ራሱ በማይታበል ቃሉ ገልጿልናል ምሳሌ ነው ቢሉ በሌለ ነገር መስሎ አልተናገረም። በሌለ ነገር እንኳን ጌታ ሰውም አይመስልም። ደግሞ የሌለን ነገር እንደ

ውሽታም በው ያለ አስመስሎ አወራ ግለት ፍጹም ኃጢአት ነው። እሱ የእውነት አባት መሆኑ በትዱስ መጽሐፍ ተገልጿል።

— 60520 : 13 የሲኦልን መኖር ይገልጽልናል።

ግጥም

1ኛ ምዕ የእትክልት ቦታ ሁሉ ገነት እየተባለ ይጠራል ይህም በገነት ምሳሌ መጥራት ነው እንጂ ከመንግሥት ሰማይ በታች ከምድር በላይ መካከል ያለች ገነት የምትባል የጸድቃን ነፍስ መኖሪያ የለችም ግለት አይደለም። አዳምና ሔዋን ሳይሳሳቱ ይኖሩባት የነበረ ገነት ከምድር በላይ ከሰማይ በታች እንደነበረ እና ምናልን። ጌታ በክብር ትስብዕት በግርግ መንግሥት በሚመጣ በት በዕለት ምጽአት “እናንተ የአባቱ ብሩካን ኑ” ብሎ ጸድቃንን የሚጠራቸው ከገነት “ሔዱ ብሎ” ኃጥአንን ወደ ገሃነም የሚያስናብታቸው ከሲኦል ነው ምክንያቱም ገነትና ሲኦል የነፍሳት ጊዜያዊ መቆያዎች ናቸው።

2ኛ ሲኦል ግለት ጉድጓድ ወይም መቃብር ግለት ቢሆንም ነገር ግን የኃጥአን ነፍስ መኖሪያ የሆነው ሲኦል የለም ግለት አይደለም ሲኦል የሰቃይ ስፍራ ስለሆነ ግናቸውንም የሰቃይ ስፍራዎች በተለምዶ ሲኦል እያልን እንጠራቸዋለን። ደስ የሚያሰገን አትክልት ያለበትን ቦታ ገነት ነው እንደምንል ሁሉ የሥቃይንና የመከራ ቦታ የሆነውንም ደግሞ ሲኦል ነው እንላለን።

ውስብሐት ለእግዚአብሔር

ለጽሁፊ ረዳት የሆኑ መጻሕፍት

- 1/ መጽሐፍ ቅዱስ (በአማርኛ በእንግሊዝኛ) ቋንቋዎች
- 2/ አባ ኀርነርዮስ (ሊቀ ጳጳስ) የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ታሪክ አዲስ አበባ 1974 ዓ. ም.
- 2/ አድማሱ ጀንበሬ (መልአክ ብርሃን) ኩዙሐ ሃይማኖት አዲስ አበባ 1949 ዓ. ም.
- 4/ አባ ጉርነርዮስ (ሊቀ ጳጳስ) የቤተ ክርስቲያን ታሪክ በዓለም መድረክ አዲስ አበባ 1978 ዓ. ም.
- 5/ አያሌው ታምሩ (አለቃ) ወላዲተ አምላክ በኢትዮጵያ አዲስ አበባ 1979 ዓ. ም.
- 6/ አያሌው ታምሩ (አለቃ) የጽድቅ በር አዲስ አበባ 1979 ዓ. ም.
- 7/ መሐሪ ትርፌ (ሊቀ ሊቃውንት) የቅዱስ ጳውሎስ መጽሐፍ ንባብ ከነትርጓሜው አዲስ አበባ 1948 ዓ. ም.
- 8/ ወንጌል ቅዱስ ንባብና ትርጓሜው፣ ብርሃንና ሰላም ማተሚያ ቤት አዲስ አበባ 1959 ዓ. ም.
- 9/ ዓሥራት ገብረ ማርያም፣ ትምህርተ መለኮት አዲስ አበባ 1983 ዓ. ም.
- 10/ የሐንስ ሳንድቬድ የቤተክርስቲያን ታሪክ በመካከኛው ዘመን በአማርኛ አዲስ አበባ 1974 ዓ. ም.
- 11/ ምሥጢረ ሥላሴ፣— መንበረ ጸባዎት ቅድስት ሥላሴ ካቴድራል የድርሰት ክፍል አዲስ አበባ 1960 ዓ. ም.

12/ ሞገስ ዕቁበ ጊዮርጊስ (ሊቀ መዘምራን) : መርሐ ጽድቅ ባህለ
ሃይማኖት አሥመራ 1969 ዓ. ም

13/ ኃይለ መስቀል ገ/መድህን (ሊቀ ሊቃውንት) ሥርወ ሃይማኖት
አዲስ አበባ 1960 ዓ. ም

14/ መዝሙረ ዳዊት - ንባቡ ከነትርጓሜው ጎዲስ አበባ 1973 ዓ. ም
